

Seja tovarniške konference ZK

Delovne skupine osnovne celice somoupravnega dogovarjanja in informiranja

Pred novim letom oz. 26. decembra je bila redna seja tovarniške konference ZK Železarne. Za dnevni red je bila predlagana razprava o gospodarski problematiki Železarne in o njenih perspektivah za leto 1970. Na seji so bili poleg članov konference še sekretarji grup, komunisti člani delavskega sveta, predstavniki sindikata in mladine ter predstavniki uprave podjetja z direktorjem mag. inž. Petrom Kuncem na čelu. Od gostov pa sta se konference udeležila sekretar občinskega sveta ZK za Gorenjsko Stane Mešič in sekretar občinskega komiteja ZK Jesenice Pavle Lotrič. Uvodni referat na seji je imel sekretar inž. Tone Varl, koreferata pa inž. Ivo Arzenšek in Franc Brauhar. V razpravi pa so sodelovali: Ludvik Kejžar, Vinko Mežnarc, Srečko Mlinarič, Zdravko Crv, Valentin Jeršin, Rado Golba, Franc Kobentar, Tomaž Ertl, Zvone Labura, mag. inž. Peter Kunc, Pavle Lotrič in Stane Mešič. V nadaljevanju povzemamo osnovne misli iz uvodnega referata oziroma koreferata in razprav.

še preveč prepuščeno slučaju. Manjka predvsem še bolj poglobljenega dela pri pripravi in organizaciji dela, tehnološki disciplini, stroških, delovnih pogojih in ostalih racionalizacijah dela. V letu 1970 bo potrebnih še več prizadevanj za uresničevanje gospodarske in družbene reforme. Gospodarski ukrepi in družbena usmerjenost v novem letu bodo zahtevali skrajne napore na področju organizacije in priprave dela, pri zniževanju proizvodnih stroškov, racionalizacije dela itd., kar še povečuje zahtevo po kritičnem soočenju s slabostmi na teh področjih.

Zatem je sekretar govoril o aprilskem dogodku v martinarni, ki je kolektiv postavil pred veliko preizkušnjo, iz katere je izšel z enotno mišljo. (Nadalj. na 10.—11. str.)

Uresničen osnovni cilj sanacijskega programa

Referent Tone Varl je naglasil, da je bil sekretariat mnenja, da se na konferenci poda kratek obračun dela in opozori na še odprta vprašanja in probleme ter končno, da se kot komunisti odkrito, brez iluzij in utvar pogovorijo o nalogah, ki stojijo pred komunisti in delovnim kolektivom v letu 1970.

Sanacijski program, kot alternativa, da se kolektiv prebije iz izredno kritičnega gospodarskega položaja, je zaposil vse napredne dejavnike v kolektivu in izven, predvsem občinske in republiške organe. Rezultati se izkazujejo v tem, da bo leto 1969 zaključeno brez poslovne izgube in s tem uresničen osnovni cilj sanacije. Doseženi re-

zultati dokazujejo tudi visoko zavest in žilavost delovnega kolektiva.

Kljub doseženim rezultatom se morajo komunisti kritično soočiti z vsemi vzroki in vprašanji, ki so še prisotni in katerih reševanje je

Nagrada sodelavcu

Direktor Železarne mag. inž. Peter Kunc je v okviru svojih pooblastil in na predlog tehničnega direktorja nagradil našega sodelavca Justina LAHARNARJA, kurjača parnih kotlov v toplotni energiji, z enkratno nagrado v višini 200 N din. Sodelavec Justin Laharnar je na Silvestrovo nekaj minut pred polnočjo opazil požar nad jedilnico ključavničarske delavnice in o tem takoj obvestil gasilsko službo. Le-ta je nemudoma intervenirala in omejila ter pogasila požar. Ker je bil požar pravčasno opažen in javljen, je gasilski enoti uspelo požar pogasiti v zelo kratkem času in preprečiti še večjo škodo, za kar gre velika zasluga hitremu javljanju službi oziroma sodelavcu Justinu Laharnarju.

V decembru 8.485 ton valjane žice

Valjarna žice je obrat, s katerim smo imeli v preteklem letu zaradi uvajanja precej težav. Proizvodnja ni hotela steči tako kot bi morala. Posledica je bila občasno pomanjkanje valjane žice tako za potrebe žičarne kakor tudi za prodajo.

Glavni vzroki manjše proizvodnje so bili preveč pogostni zastoji tako valjavskega kakor tudi vzdrževalnega značaja. Iz diagrama (tabela I) je razvidno gibanje skupnih zastojev v posameznih mesecih preteklega leta. Ti so se vključno septembra gibali v poprečju okoli 50 % razpoložljivega obratovalnega časa. Dosegli so najvišjo številko v marcu s 56,6 in v avgustu

56,5 %. Samo v maju in septembru so bili skupni zastoji nižji kot 50 % (47,2 oz. 48,0 %).

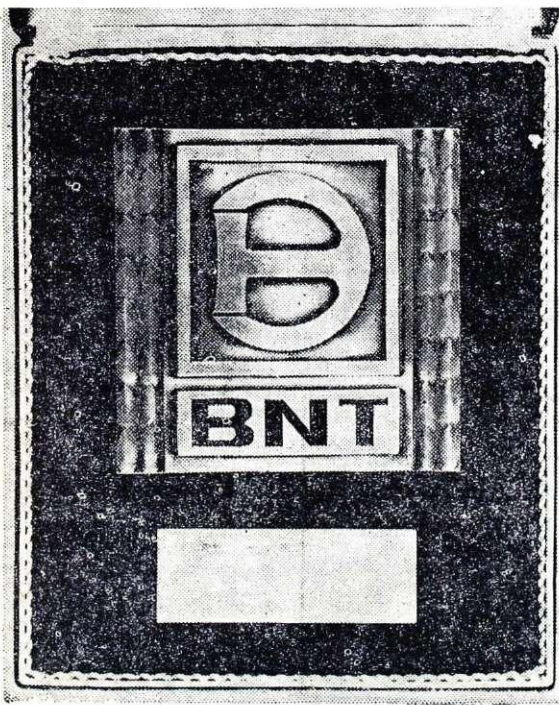
Padec zastojev v septembru je bil tudi pričetek postopnega in trajnega izboljšanja situacije v tem obratu. Znižali so se tako vzdrževalni kakor tudi proizvodni zastoji. Prve so znižali vzdrževalci, ki so v zadnjih mesecih vedno bolj obvladovali situacijo na svojem področju. Druge pa proizvodni delavci, ki so se vedno bolj navajali dela v tej valjarni. Poleg tega je bilo izvršenih tudi več izboljšav na samih napravah z ozirom na vedno večje obratovalne izkušnje. Nekaj teh izboljšav je izvedel na svoje stroške dobavitelj opreme.

Izredno pozitiven vpliv na delo tako proizvodnih kakor tudi vzdrževalnih delavcev je imela uvedba premije na proizvodnjo po izmenah. Dala je še dodatno spodbudo delovnemu elanu vseh zaposlenih.

Pri vseh teh ukrepih in naporih zaposlenih delavcev ter vodstva obrata uspeh ni izostal. Vičen je v vztrajnem padanju zastojev v preteklih štirih mesecih. V decembru smo dosegli doslej najnižjo številko z 38,9 % zastojev na obratovalni čas.

Vzporedno z naraščanjem ali padanjem zastojev se je gibala tudi proizvodnja. To je razvidno iz drugega diagrama (tabela II). V prvem pol-

(Nadalj. na 2. str.)

Kolektiv kot organizirana skupnost z jasno odrejenimi nalogami in cilji

Zaradi zelo močne fluktuacije delavcev iz podjetja in zaradi kakovostne preusmeritve proizvodnje, se vedno pogosteje javlja v raznih razpravah bolj celostno gledanje na delavce v kolektivu. Tako celostno gledanje na delavca pa je pogojeno tudi z žilavim prizadevanjem kolektiva za sanacijo podjetja, za boljše poslovne rezultate in gospodarsko trdnost podjetja. Vedno bolj prevladuje mnenje, da ni edini vzrok za odhajanje delavcev iz Železarn in za nekatere slabosti, ki so še prisotne v proizvodni in tehnološki praksi, samo osebni dohodek in še neizpopolnjen sistem nagrajevanja. Med vzroki se vedno bolj omenjajo tudi vprašanja medsebojnih odnosov, šolska izobrazba, razvite delovne navade in delovna kultura, poleg drugih vprašanj, ki se nanašajo na osebni in družbeni standard, oziroma na življenjske in delovne pogoje zaposlenih.

Nemalokrat se med vzroki za kakovostne spodrsiljave v proizvodnji in presežene proizvodne stroške omenja malomarnost in pomanjkanje delovnih izkušenj. Govorimo tudi še o premajhni učinkovitosti samoupravnih organov na nekaterih nivojih. Mnogo manj pa govorimo s celostnega vidika o vzrokih za tako stanje, še manj pa da bi dovolj študijsko analizirali te vzroke in jih potem tudi z določenimi ukrepi in dejavnostmi postopno odstranjevali. Korak naprej je narejen že s tem, da smo na take ali drugačne pojave v kolektivu že začeli gledati z mnogo širšega vidika. V naslednjem obdobju pa bomo morali ta vprašanja začeti reševati celostno in ne samo po posameznih delih kot največkrat doslej. Ob tem gre za množico vprašanj in nalog od načrtnega splošnega, strokovnega in družbeno-ekonomskega izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja članov delovnega kolektiva. Gre za široko zasnovani kulturni razvoj, kot sestavni del procesa osvoboditve dela in razvoja vsestransko razvite osebnosti.

Seveda pa se v tem trenutku tudi pojem kulture pomembno razširja. »Ta pojem vključuje: napredek v razvoju ustvarjalnosti v sami materialni proizvodnji, razvoj znanosti, sodobne tehnologije in avtomatizacije, humani značaj razvoja samoupravnih odnosov; gre za pojmovanje kulture v najširšem smislu besede, kar pomeni ustvarjalnost v delu, estetiko v načinu življenja, duhovnost v celovitem življenju človeka — proizvajalca.« Če torej kulturo razumemo tako, potem jo moramo sprejeti kot del skupnega družbenega dela, ki se obnavlja skupaj z drugimi elementi proizvodnje. Tako gledanje na kulturo, kot sestavnega dela borbe za večjo produktivnost, za boljše poslovne rezultate, za kakovostni razvoj samoupravljanja, za višjo samoupravljalno in kolektivno zavest zaposlenih pa zahteva v podjetju izoblikovan program kulturnega dela v okviru letnega in razvojnega programa. Kajti povsem razumljivo je, če načrtujemo višjo produktivnost dela, višjo finalizacijo izdelkov idr., ob istočasni rasti samoupravnega mehanizma, da bomo morali poleg tehnoloških, organizacijskih in drugih ukrepov in zamisli, načrtovati tudi kulturno dejavnost v širšem smislu besede. Seveda pa bo potrebno v tem smislu tudi razširiti ustrezno strokovno službo.

Tako celostno gledanje in tako vsestransko usmerjena akcija vseh dejavnikov v Železarni, mora biti usmerjena tudi v izgrajevanje delovnega kolektiva od najnižje delovne enote do podjetja kot celote, kar je prav gotovo eden pomembnih elementov za doseganje boljših delovnih in poslovnih rezultatov. Izgrajevati kolektiv pomeni izgrajevati organizirano skupnost, ki ima skupni cilj ter jasno odrejene naloge in za katerih uresničitev se tudi vztrajno bori. To pa hkrati pomeni tudi z vsemi programiranimi oblikami krepiti pripadnost delovnemu kolektivu.

Večino vseh teh nalog čutimo in se tudi bolj ali manj celostno izražajo v razpravah predvsem na sejah in sestankih političnih organizacij Železarn. O njih pa bodo morali bolj zavzeto spregovoriti tudi samoupravni organi podjetja, ker so sestavni del naših delovnih in poslovnih nalog oziroma ciljev.

V decembru 8.485 ton valjarne žice

(Nadalj. s 1. str.)

letju smo dosegli rekord v maju, ko so bili tudi zastoji nižji. V juniju je sledil močan padec. Ta pa ni bil posledica samo povečanja zastojev, temveč tudi daljšega nepričakovanega remonta ogrevne peči, ki je trajal 104 ure. Sledi vzpon v juliju in padec v avgustu zaradi ponovnega povečanja števila za-

stojev. Od septembra naprej pa je vidno postopno večanje proizvodnje ob istočasnem znižanju zastojev. V oktobru bi lahko naredili še več, vendar je bila spet 43 ur v remonu ogrevna peč. Znižanje proizvodnje v novembru je posledica krajšega koledarskega fonda zaradi praznikov in ponovnega remonta ogrevne peči, ki je trajal 56 ur.

V decembru smo dosegli do zdaj največjo proizvodnjo v tem obratu in sicer 8.485 ton žice. Da smo lahko dosegli tako visoko proizvodnjo, je poleg prizadevanja vseh zaposlenih proizvodnih in vzdrževalnih delavcev ter vodstva obrata, pripomogel tudi sorazmerno ugoden proizvodni program.

S takšnim povečanjem proizvodnje valjarne žice smo v zadnjih mesecih preteklega leta rešili prej večkrat prisoten problem pomanjkanja vložka za potrebe žičarne. S tem smo omogočili normalen potek obratovanja obrata, ki je za našo železarno z ozirom na njegovo akumulativnost še posebno važen.

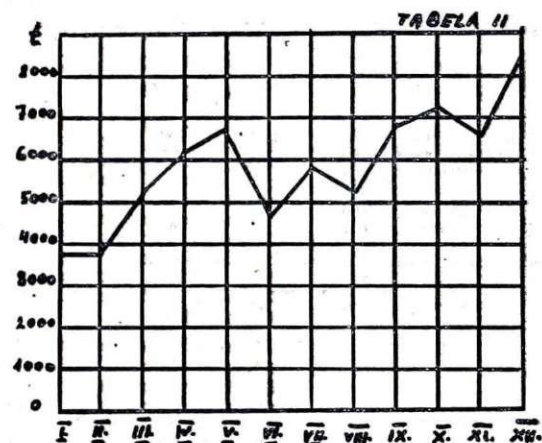
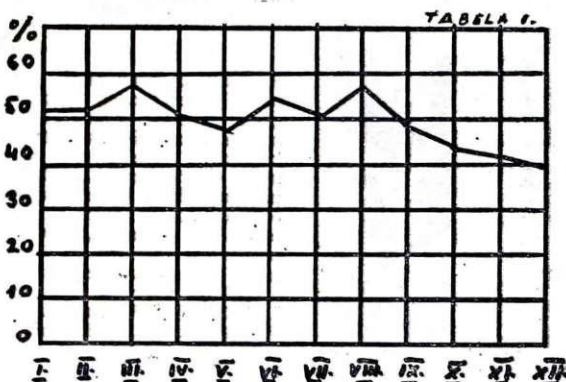
Vse kaže, da je valjarne žice našla samo sebe in da bo v bodoče tekla njena proizvodnja normalno.

V bližnji prihodnosti bomo morali rešiti v zvezi z valjarne žice še dva odprta vprašanja. Prvo je uvedba četrte izmene in s tem neprekinjenega obratovanja.

Drugo vprašanje pa je ogrevna peč, ki nam je povzročala v preteklem letu precej težav. Nujna je zamenjava hidravlike in ureditev dna. Hidravlika je naročena in plačana ter jo pričakujemo ob koncu tega meseca. Zato lahko računamo na izvedbo remonta peči v drugi polovici februarja ali v prvi polovici marca. Takrat bomo vgradili novo hidravliko in popravili tudi dno peči. Po izvedbi tega remonta bo na ogrevni peči dosti manj težav kot smo jih imeli v preteklem letu.

Ob koncu še iskrena čestitka vsem, v valjarni žice zaposlenim proizvodnim in vzdrževalnim delavcem ter vodstvu obrata za lep proizvodni uspeh, dosežen v mesecu decembru!

inž. Karba A.

III. letnik Železarskega zbornika

Pred kratkim so v vseh treh slovenskih železarnah in na Metalurškem inštitutu razdelili 4. številko Železarskega zbornika, ki je obenem tudi zadnja številka III. letnika in obsega 96 strani. Železarski zbornik izhaja tri leta. V prvem letu je uredniški odbor izdal tri številke, leta 1967 in 1968 pa po štiri številke kot je bilo planirano že od vsega začetka. III. letnik je bil prav gotovo najbolj ob-

sežen, saj znaša povprečni obseg ene številke 80 strani. Na več kot 330 straneh je 25 avtorjev objavilo svoje prispevke, nekateri izmed njih pa so objavili tudi dva ali več prispevkov. Železarski zbornik pa ni le razširjen med strokovnjaki v železarnah in na Metalurškem inštitutu v Ljubljani, ampak tudi v metalurških kolektivih v Jugoslaviji, precej naročnikov pa je tudi v podjetjih predelo-

valne industrije, ki imajo poslovne stike s slovenskimi železarnami, zato jih objavljeni prispevki toliko bolj zanimajo.

Uredniški odbor predvideva večji obseg posameznih številki tudi za letošnje leto. Tudi letos bodo izdali štiri številke ter objavili del gradiva, ki so ga strokovnjaki — metalurgi obravnavali na nedavnem metalurškem simpoziju na Bledu. Tako si Železarski zbornik s kvalitetnimi prispevki utira pot k bralcem, ki jih zanimajo prispevki s področja metalurgije, kemije itd. Stalno dobiva Železarski zbornik v naši železarni okrog 200 strokovnjakov, prav toliko tudi na Ravnah in nekaj manj v Storah ter na Metalurškem inštitutu v Ljubljani. Kvalitetno gradivo, ki ga uredniški odbor pripravlja, pa bo spodbudilo tudi druge strokovnjake v naših železarskih kolektivih, da bodo postali stalni bralci in sodelavci.

II. seja DS zruženega podjetja Slovenske železarn

Prihodnji teden 15. januarja bo ob 10. uri dopoldan v zgornjih prostorih Kazine na Jesenicah druga seja DS DPSZ. Na dnevnem redu imajo pregled sklepov, imenovanje direktorja združenega podjetja, razpravo o proizvodnem načrtu in smernicah združenega podjetja za leto 1970 ter priprave na program dela.

Izvršitev programa skupne in blagovne proiz. ter odprave za december 1969

Delovna enota	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Odprava
	program	izvrš.	%	program	izvrš.	%	
Plavž	12.300	11.795	95,6				
SM jeklarna	27.300	23.991	87,9				
El. jeklarna	12.500	11.778	94,2				
Livarne	630	580	92,1		34		34
Samotarna	1.940	1.749	90,1	310	302	97,4	302
TALILNICE:	54.670	49.857	91,2	310	336	108,4	336
Bluming	30.900	33.204	107,5	860	1.098	127,7	1.098
Valj. trakov	11.600	9.308	80,2				
Linija rezanja	8.600	8.688	101,0	3.095	2.766	89,4	2.728
Težka proga	4.100	3.740	91,2	300	366	121,9	365
Lahke proge	3.500	3.781	108,0	1.980	2.128	107,4	2.127
Valjarna 2400	8.500	7.815	91,9	8.220	7.766	94,5	7.881
Valjarna 1300	3.860	4.062	105,2	3.800	3.972	104,5	3.973
Valjarna žice	7.300	8.793	120,4	1.585	3.917	247,1	3.917
Jeklovlek	1.400	1.407	100,5	1.400	1.407	100,5	1.346
H O P	300	262	87,5	295	249	84,5	308
VALJARNE:	80.060	81.060	101,2	21.535	23.669	109,9	23.743
Hladna valjarna	2.580	2.542	98,5	2.575	2.539	98,6	2.413
Žičarna	4.700	4.716	100,3	3.390	3.237	95,5	3.243
Elektrode	850	764	89,9	845	762	90,2	643
Prašek	60	58	96,7	60	58	96,7	64
Žebeljarna	980	894	91,2	955	890	93,2	832
PREDELOVALNI OBRATI:	9.170	8.974	97,9	7.825	7.486	95,7	7.195
ŽELEZARNA:	143.900	139.891	97,2	29.670	31.491	106,1	31.274

Planirane proizvodnje za dom je bilo 250 ton, izvršene pa 202 toni.

Izvršitev programa skupne in blagovne proiz. ter odprave v letu 1969

Delovna enota	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Odprava
	program	izvrš.	%	program	izvrš.	%	
Plavž	145.000	140.062	96,6				
SM jeklarna	339.100	322.907	95,2				
El. jeklarna	130.918	128.078	97,8				
Livarne	9.745	9.466	97,1		242		242
Samotarna	21.490	21.350	99,3	3.500	4.665	133,3	4.665
TALILNICE:	646.253	621.863	96,2	3.500	4.907	140,2	4.907
Bluming	367.600	367.396	99,9	10.560	9.846	93,2	9.846
Valjarna trakov	131.200	122.501	93,4				
Linija rezanja	99.100	113.630	114,7	36.570	40.512	110,8	40.338
Težka proga	49.250	50.259	102,0	3.745	4.856	129,7	4.856
Lahke proge	39.287	42.854	109,1	22.270	23.235	104,3	23.296
Valjarna 2400	95.000	94.450	99,4	92.190	91.393	99,1	91.460
Valjarna 1300	44.190	51.533	116,6	43.570	50.631	116,2	51.720
Valjarna žice	84.300	78.399	93,0	18.120	23.836	131,5	23.836
Jeklovlek	15.715	15.953	101,5	15.700	15.932	101,5	16.029
H O P	2.685	2.567	95,6	2.610	2.455	94,1	2.726
VALJARNE:	928.327	939.542	101,2	245.335	262.696	107,1	264.107
Hladna valjarna	30.340	29.349	96,7	30.230	29.129	96,4	29.189
Žičarna	54.840	51.031	93,1	37.449	35.483	94,8	35.481
Elektrode	10.300	9.886	96,0	10.240	9.824	95,9	9.397
Prašek	680	639	94,0	680	639	94,0	647
Žebeljarna	11.260	11.030	98,0	10.880	10.920	100,4	10.951
PREDELOVALNI OBRATI:	107.420	101.935	94,9	89.479	85.995	96,1	85.665
ŽELEZARNA:	1.682.000	1.663.340	98,9	388.314	353.598	104,5	354.679

Planirane proizvodnje za dom je bilo 2.890 ton, izvršene pa 3.882 ton.

Decembarska izvršitev skupne in blagovne proizvodnje

Letošnji december je tako po skupni kot blagovni proizvodnji ugodnejši od istega meseca v letu 1968. Količina blaga je ne samo večja za 700 ton, ampak je tudi njena vrednost višja zaradi znanega efekta povišanja cen. Polovica zgorajnega presežka gre na račun hladnega predelanega jekla, kar je več kot ugodno.

V zadnjem mesecu smo imeli več težav v proizvodnji. V začetku decembra je izpadla naprava za odbrizgavanje škaj, vsled česar nismo va-

ljali blaga za prodajo. Pri tem je bila okrnjena prodajna linija rezanja in manj je bilo robe za adjustažo tanke pločevine. Stekl ni bil sposoben za kontinuirno obratovanje zaradi pomanjkaja valjev za bluming.

TALILNICE: Proizvodnja ni bila realizirana 100% niti v enem obratu. Zato smo koristili zalogo hladnega vložka v valjarni Bela. Pomanjkanje starega železa je povzročilo hude težave pri izpolnjevanju

kvalitetnega asortimenta. Stalna navzočnost Cr, Cu, Sn ali Ni v vložku onemogoča izdelavo kvalitet, ki teh elementov ne poznajo. Visoko S ali P v vložku pa kaže na nepazljivost pri izbiri starega železa; menim, da bi kljub pomanjkanju starega železa ne smeli zakladati odpadkov, iz katerih vemo, da lahko izdelamo samo avtomatska jekla. Če se stanje s starim železom ne bo izboljšalo, bo izdelava kvalitet na elektropečeh silno otežkočena.

(Dalje na 4. strani)

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

DEŽURNA SLUŽBA V ŽELEZARNI

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 10. 1.: inž. Božidar Bartelj, valjarna 2400	638	83/114
NEDELJA, 11. 1.: Zdravko Crv, Javornik I	624	960
PONEDELJEK, 12. 1.: inž. Tine Crv, valjarna Bela	850	790/58
TOREK, 13. 1.: inž. Ivo Arzenšek, SEP	501	500
SREDA, 14. 1.: dr. inž. Marin Gabrovšek, TKR	380	732
ČETRTEK, 15. 1.: Franc Globočnik, plavž	340	740
PETEK, 16. 1.: Anton Grošelj, valjarna žice	852	790/17

Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 14.30 do naslednjega dne do 6.30. V kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kliče vratarja v glavni pisarni, tel. 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah vratarjev.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega
direktorja

PERSONALNE VESTI ZA MESEC DECEMBER 1969

Novosprejetih 75 delavcev.

Delovno razmerje prenehalo 47 delavcem.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI:

Kristina ERJAVEC, roj. 1914, elektro vzdrževanje — 23 let in pol v ŽJ, Anton GALE, 1912, elektro jeklarna — 31 let v ŽJ, Matija MESTEK, 1913, livarna — 27 let v ŽJ, Friderik ŠMID, 1910, elektro energija — 33 let in pol v ŽJ, Franc TICAR, 1913, strojne delavnice — 32 let in pol v ŽJ.

INVALIDSKO UPOKOJENI:

Karla BRISAR, 1923, toplotna energija — 20 let in pol v ŽJ, Franc ERŽEN, 1915, žičarna — 17 let v ŽJ, Stane LUZNAR, 1915, jeklovlek — 21 let in pol v ŽJ, Pavel POGAČNIK, 1914, elektro vzdrževanje — 33 let in pol v ŽJ, Alojz RADI, 1910, livarna — 32 let v ŽJ, Mirko SEKNE, 1914, gradbeno vzdrževanje — 21 let in pol v ŽJ, Anton SLIVNIK, 1914, elektro energija — 33 let in pol v ŽJ in Anton ŽERJAV, 1911, gradbeno vzdrževanje — 32 let v ŽJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali teško zaslužen pokoj!

IZKLJUČENI IZ PODJETJA:

Fuad Avdič, roj. 1942, martinarna, Ludvik Drešček, 1951, profilna valjarna, Mehmed Duratbegović, 1939, valjarna 2400, Muhamed Džabič, 1938, plavž, Vladimir Habljak, 1948, žičarna, Janislav Hribar, 1952, valjarna 2400, Tomislav Hribar, 1951, valjarna 2400, Drago Končar, 1951, strojno vzdrževanje, Milan Končar, 1946, martinarna, Peter Košir, 1942, strojno vzdrževanje, Matko Likovič, 1939, elektro vzdrževanje, Janičija Ljušič, 1939, martinarna, Slobodan Mitrovič, 1942, profilna valjarna, Slobodan Mitrovič, 1942, profilna valjarna, Pavel Potočnik, 1948, strojno vzdrževanje in Stefan Zver, 1950, transport.

Obvestila kolektivu ●

Direktor Železarnice in predsednik DS podeljujeta spominske plakete zaslužnim sodelavcem za razvoj tehnologije

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje...

(Nadalj. s 3. strani)

VALJARNE: Ker je bluming koristil zalogo hladnega materiala pred globinskimi pečmi, je presegel plan skupne proizvodnje. Po nekaj mesecih je spet prekoračil blagovno proizvodnjo, ker je uspel založiti večino hladnoflemanišarž namenjenih prodaji. Valjarna trakov zaradi okrnjenega obratovanja ni realizirala plana, linija rezanja pa ne prodaje. Težka progja je zadnjič v decembru valjala lamele na univerzalnem ogrodju, ki zdaj čaka na nadaljnjo odločitev našega razvoja. Sigurno je to, da zadnjega marca ne moremo zastaviti težke proge, ker nismo za to ustvarili še vseh pogojev. Odločitev o tem bo morala pasti kmalu. Lahke proge niso zaradi pomanjkanja Fe-V realizirale izvoza; vlivanje St 52 V smo zato

predvidevali koncem prve in v začetku druge deкаде januarja. Debela pločevina ni dosegla postavljene planske količine, ker ni dosegla vroče valjane proizvodnje, slabša pa je bila proizvodnja avtogeno rezane pločevine. Valjarna 1300 ni izpolnila osortimenta, vendar ne po svoji krivdi, ampak zaradi težav in okvar predhodnih obratov. Jeklovlek je že sredi meseca dosegel realno postavljeni družbeni plan letne proizvodnje.

PREDELOVALNI OBRATI: Kljub slabšemu startu v začetku meseca, se je proizvodnja kasneje popravila, tako da je v HV zmanjkalo do polne proizvodnje le 36 ton. Žičarna je bila preskrbljena z vložkom odlično, saj je bil december eden redkih mesecev v katerem je bil asortiment nadporečen. Slab plasma elektrod v decembru

bo vplival tudi na proizvodnjo v januarju. Zaloge so sortirane in dovoljene; zlasti ne moremo povečati zaloge VP žice, ki v vlažnih zimskih mesecih hitro korodira.

Ob zaključku leta je prav, da potegnemo paralele z letom 1968. Eksterna realizacija je bila v letu 1969 353.598 ton nasproti 322.817 tonami leto prej, vse iz domačega jekla oz. kupljenega polfabrikata. Poleg zgoraj navedenih vrednosti smo leta 1969 naredili za 900 ton uslug, leta 1968 pa prevladali še 11.995 ton romunskih ingotov. Razlika pa ni samo v količini, ampak tudi v finančni vrednosti. Adekvatno blagovni proizvodnji je večja tudi skupna proizvodnja in je koeficient 1:4,7; leta 68. je bil ta koeficient 1:4,55. Torej nam je v preteklem letu uspelo stisniti manj iz celokupne proizvodnje in ker vemo, da so zaloge blokov in polfabrikata nizke, je razlika v medfazni proizvodnji.

Leta 1968 je bil delež hladne predelave v blagovni proizvodnji 26,2% ali 86.036 ton (skupaj s praškom), leta 69. pa 28% ali 103.741 ton; vse je upoštevano brez uslug prevajanja. Spodbudno je to povečanje, vendar spričo dejstvo, da smo zlasti povečali kapaciteto v žičarni, pa ne moremo biti zadovoljni. Vzrokov za relativno nizek napredek je mnogo; ni moj namen, da jih spet navajam, ker smo delali o tem analizo vsak mesec sproti. Hočem opozoriti le na to, da nas v letu 1970 v tem oziru čakajo težje naloge kot letos, in da moramo plasirati na trg 119.100 ton hladno predelanega jekla in 800 ton praška, kar predstavlja 33,4% skupne blagovne proizvodnje. To pa v veliki meri zavisí od pravočasnega pričetka obratovanja Schumag vlečnega stroja in polnega angažiranja kapacitet v žičarni.

(Nadalj. na 8. strani)

ec

Priznanja sodelavcem

V torek 30. decembra je direktor Železarnice mag. inž. Peter Kunc ob zaključku jubilejnega leta Železarnice podelil spominske plakete nekaterim sodelavcem za njihov osebni prispevek k izpolnjevanju in razvoju tehnologije, pridobivanju in predelavi jekla.

Priznanja so prejeli:

Upokojeni člani delovne skupnosti:

Brumat Julij — za organizacijo in proizvodno rast valjarne profilov in uspešno uvajanje proizvodnje novih kvalitiet v obliki profilov.

Kavčič Vinko — za projektiranje novih naprav in agregatov, ki so posebno v povojnem času pripomogli k uspešnejši rasti proizvodnje v železarni.

Knez Leo, dipl. inž. — za razvoj elektrodnega oddelka.

Koman Albin — za uvajanje organizacije in proizvodnje debele pločevine v obratu valjarna 2400.

Nikolič Miroslav, dipl. inž. — za kreacijo predelovalnih obratov.

Ravhekar Avgust — za sodelovanje pri uvajanju proizvodnje opalčenih elektrod in ostalega dodatnega materiala.

Nekdanji naši sodelavci:

Prof. Rekar Ciril, dipl. inž. — za njegov prispevek v jeklarni in v povojnem času pri vzgoji kadrov.

Terseglav Vasilij — za iniciatorstvo na področju dela OTK.

Torkar Rado — za njegov prispevek pri osvajanju tehnologije velikih, visokozahtevnihih odlitkov.

Prešeren Alojz, dipl. inž. — za njegov delež pri rasti in intenzifikaciji proizvodnje v jeklarni.

Zaposleni v Železarni:

Arh Jože, dipl. inž. — za njegov prispevek pri osvajanju tehnologije pri novih obratih, posebno v jeklarni.

Arzenšek Ivan, dipl. inž. — za njegov prispevek v organizaciji in proizvodnji valjarn Javornik.

Bešter Feliks, dipl. inž. — za njegov prispevek pri uvajanju avtomatike v železarnstvu.

Brun Berti — za rast proizvodnje v rekonstruiranem jeklovleku.

Čop Stanko — dipl. inž. — za njegov prispevek pri osvajanju novih kvalitiet v jeklarni.

Dr. Gabrovšek Marin — dipl. inž. — za njegovo kompleksno raziskovalno delo.

Homovec Bogo — za njegov prispevek pri kompleksni rekonstrukciji podjetja.

Jezeršek Aleksander, dipl. inž. — za njegov prispevek pri uvajanju tehnologije predelave nerjavnih in ostalih kvalitiet.

Karba Avgust, dipl. inž. — za njegov prispevek pri rasti proizvodnje in uvajanju novih kvalitiet v jeklarni.

Kürner Oskar, dipl. inž. — za njegov prispevek pri uvajanju tehnologije, predvsem elektro pločevine.

Mlakar Franc, dipl. inž. — za njegov prispevek pri rasti proizvodnje elektrodnega oddelka.

Mrak Alojz — za uvedbo agregatov za proizvodnjo kisika.

Marolt Milan, dipl. inž. — za njegov prispevek pri kompleksni rekonstrukciji podjetja.

Odlasek Ciril — pri rasti proizvodnje v obratih valjarn Javornik.

Perne Janko, dipl. inž. — za sodelovanje pri kreiranju nove valjarne Bela in njeni proizvodni rasti.

Razinger Anton, dipl. inž. — za njegov prispevek pri uvajanju tehnologije na področju avtomatskih jekel in pri koordinaciji del jeklarna — valjarna Bela.

Ravnik Karel, dipl. inž. — za njegov prispevek pri uvajanju novih kvalitiet v jeklarni in rasti proizvodnje v elektro jeklarni.

Rozman Mirko — za njegov prispevek pri razvoju hladne valjarne in žičarne.

Vičar Franc, dipl. inž. — za njegov prispevek pri uvajanju novega kvalitetnega asortimenta in rasti proizvodnje.

Redna seja predsedstva TK ZMS Železarnice

Člani predsedstva so na redni torkovi seji razpravljali o seminarju za mlade in o tekočih problemih.

Seminar za mlade, ki bo obsegal več predavanj iz gospodarstva in politike ter še nekaj zanimivih predavanj, bo organiziral oddelk za izobraževanje odraslih pri ŽIC, za udeležbo na predavanjih pa bo poskrbelo predsedstvo TK ZM. Ta seminar je namenjen in pripravljen predvsem za mlade iz Železarnice in ŽIC. Ker bodo predavanja izredno kvalitetna, zanimiva in nepogrešljiva za mladega človeka — samoupravljavca in zato, da bo ta predavanja izkoristilo čimveč mladih, je predsedstvo TK ZM sklenilo, da povabi na ta predavanja tudi mlade

iz delovnih organizacij v občini. Predavanja se bodo začela že ta mesec in sicer 20. ali pa 27. januarja.

Člani predsedstva, ki so bili navzoči na seji, so bili zopet zaskrbljeni zaradi majhnega števila prisotnih. Čeprav je mogoče prezgodaj obsojati posameznike, ki se ne udeležijo ene seje, pa so prisotni člani soglašali v tem, da se neaktivne članice predsedstva zamenja. Kajti za uspešno izpolnjevanje nalog TK in ZM mora predsedstvo nastopati polnoštevilno in ob vsestranski podpori vsakega člana.

Do naslednje seje naj bi vsi predsedniki komisij predložili predsedstvu programe dela in takoj prešli na izvajanje le-teh.

(Nadalj. na 8. strani)

Samoupravni organi v preteklem tednu

7. seja delavskega sveta železarne

Predsednik delavskega sveta železarne Franc KOBENTAR je sklical 7. seja delavskega sveta v torek, 30. decembra 1969, imela pa je dva dela: delovni, v katerem so sprejeli plan proizvodnje in realizacije za 1970 leto ter reševali še nekaj vprašanj ter svečani del, v katerem je direktor železarne podal poročilo o uspehih v preteklem letu in nakazal smernice za prihodnje leto, nato pa so razdelili zlata odličja sedemindvajsetim članom oziroma sodelavcem, zaslužnim za napredek tehnologije v železarni.

Plan proizvodnje in realizacije za 1970. leto, ki po količini bistveno ne odstopa od lanskega plana, je pa znatno povečana realizacija na račun več vrednih planiranih proizvodov in večjega premika v kvalitetenji asortiment blagovne proizvodnje, so sprejeli in nakazali naslednje smernice za njegovo realizacijo:

1. za rešitev zunanjih problemov, ki se bodo pojavljali predvsem z nabavo surovin in polizdelkov, mora skrbeti uprava tovarne s svojimi službami,

2. rešiti je treba vprašanje delovne sile, zlasti je treba bolj intenzivno zaposlovati ženske in zmanjšati fluktuacijo z boljšimi stimulacijami, predvsem visoko kvalificirane kadra,

3. prek ustrezne področne službe ugotoviti realnost sedanjega normativna delovne sile v vseh obratih železarne, kar mora služiti kot osnova za kadrovanje in izpopolnjevanje staleža v naslednjem letu,

4. treba je bolje izkoriščati delovni čas,

5. postopno je treba uvajati 42-urni delovni teden, ne samo kot zakonsko nujo, temveč bolj kot stimulacijo za večjo produktivnost in zaradi izenačevanja delovnih pogojev. V ta namen je treba rešiti vprašanje višine rednih letnih dopustov, planiranje dopustov čez celo leto enakomerno, ustrezen in usklajen delovni urnik in podobno.

Naročili so upravi tovarne, da z ustreznimi službami takoj začne delati na realizaciji prej naštetih smernic, delo pa se morajo v okviru svojih pristojnosti vključiti tudi področni odbori pri delavskem svetu železarne. Kadrovskemu sektorju so odobrili, da lahko začasno prek komisije za delovna razmerja, sprejema na delo v železarno tudi delavce izven področja določenega na seji delavskega sveta, dne 29. marca 1969.

Ustrezna služba uprave tovarne mora pripraviti izveček plana po delovnih enotah, ki ga bo tajništvo organov samoupravljanja posredovalo vsem delovnim skupinam železarne kot informacijo, ki bi

morala služiti kot osnova za delo v nastopajočem letu.

V nadaljevanju seje so namesto upokojenega referenta za narodno obrambo in samozščito imenovali novega referenta Zdravka SMOLEJA, dosedanjega referenta za specialna naročila. Strinjali so se z vsebino pisma predsedniku zveznega izvršnega sveta v zvezi s prejšnjim pismom in stanjem železarne ob vstopu v novo gospodarsko leto. Potrdili so spremembe programa amortizacijske zamenjave za 1969. leto, pravni službi pa so naročili, da v registru go-

spodarskih organizacij pri okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani vnese ustrezne spremembe v zvezi s konstituiranjem združenega podjetja Slovenske železarne. Pravni službi so naročili, da uredi tudi odnose s podjetjem UNION GAS iz Ljubljane skladno s sklepi, ki so jih na tej seji sprejeli. Nato so vzeli na znanje še informacijo sekretarja v zvezi z delom na spremembah statuta železarne skladno s XV. amandmajem in s pripravo gradiva za kongres samoupravljalcev, ki bo jeseni 1970. leta.

Ze v začetku seje so obravnavali pritožbi Franca GAŠPERINA in Justina TALERJA na odločbo o odstranitvi z dela iz železarne in pritožbi zavrnili, ker so ugotovili, da sta tako sklep kot odločba o odstranitvi z dela zakonita in opirna na temeljni zakon o delovnih razmerjih, statut železarne in na pravilnik o odgovornosti delavcev na delu v železarni. S tem so potrdili sklep in odločbo o odstranitvi z dela.

6. seja odbora za izume in racionalizacije

V soboto, 27. decembra 1969 je bila 6. seja odbora za izume in racionalizacije, na kateri so pregledali sklepe prejšnje seje in obravnavali štiri predloge ter reševali tekoče zadeve.

Na podlagi poročila o izvažanju sklepov prejšnje seje so na tej seji sklenili, da je za kakovostno izdelavo dokumentacije predloga odgovoren obratovodja, kalkulant obrata pa je dolžan napraviti izračun. Tako pripravljena dokumentacija se pošlje šefu delovne enote v strokovno oceno in kontrolo izračuna. Posamezni predlagatelj pa ima pravico, da se v primeru neizvrševanja tega postopka pritoži na odbor za izume in racionalizacije.

Službi za racionalizacijo in novatorstvo so naročili, da mora v najkrajšem času pripraviti predlog sistema obravnavanja predlogov, ki bodo predloženi na podlagi razpisa in objave. Prav tako mora služba pripraviti sistem objavljanja sprejetih predlogov in sistem nagrajevanja.

V nadaljevanju seje so obravnavali štiri predloge in nagradili avtorje za elektrodinamične zaviralce pri navijalnih žicah v valjarni žice z nagrado 5.110 N din, avtorje izboljšave kontrolnega sistema mazanja Siemag valjnega stroja z nagrado 2.640 N din, avtorje za izdelavo varnostnega izklopnika na poševnem dvigalu pri plavzu z nagrado 1.740 N din in avtorje za ureditev zaščite solenoidnih ventilov pri progah valjarne žice z nagrado 950 N din. Službi so naročili, da mora vse avtorje sprejetih in nagrajenih predlogov pisмено obvestiti o načinu izračuna prihrankov in nagrade.

Pri obravnavanju tekočih zadev so na tej seji sklenili,

da morajo v bodoče strokovni poročevalci odboru za izume poročati tudi o tem, kako je pripravljena in arhivirana dokumentacija. Kako je treba dokumentacijo pripraviti in arhivirati mora služba za racionalizacijo pripraviti do naslednje seje odbora. Menili so, da je takšen ukrep potreben predvsem zato, da se ohrani za železarno vrednost predloga. Službi za racionalizacijo so naročili, da skupaj z oddelkom za organizacijo dela v sektorju za ekonomiko pripravi organizacijski predpis celotnega postopka ocenjevanja koristnosti KNOW-HOW predlogov.

Na tej seji so se pogovarjali tudi o tem, kako poživiti propagando novatorske dejavnosti in menili, da bi morali ustanoviti poseben team, ki bi sestavil gesla in bi jih razobesil po železarni. Občasno bi morali v ŽELEZARJU objavljati razgovore z uspešnimi avtorji in jih predstaviti tudi s fotografijami. O zelo uspešnih predlogih bi morali pisati tudi v drugih časopisih ali revijah in jih objavljati tudi na radiu in televiziji. Menili so tudi, da bi morali odgovorni za novatorsko dejavnost proučiti kakšno propagandno novatorske dejavnosti imajo drugod v svetu in dobre stvari te propagande uporabiti tudi pri nas. Službi za racionalizacijo in upravi tovarne so naročili, da v smislu teh smernic in idej poživita propagando novatorske dejavnosti v naši železarni.

6. seja odbora za kadre

Predsednik odbora za kadre Janez TUSAR je sklical 6. seja odbora 25. decembra 1969. Obravnavali so predlog povišanja štipendij na visokih šolah in uvajanje štipendij v poklicni šoli ter vloge sodelavcev za odobritev študijskih ugodnosti pri izrednem študiju na raznih šolah.

Potrdili so nove višje štipendije na visokih šolah z veljavnostjo od 1. januarja 1970 in sedaj lestvica štipendij izgleda takole:

I. letnik	350 N din
II. letnik	400 N din
III. letnik	450 N din
IV. letnik	500 N din

in absolventski staž tudi 500 N din na mesec.

Poleg naštetih štipendij vsak štipendist prejme pri

vpisu v naslednji letnik eno štipendijo, če je prejšnji letnik zaključil s povprečno oceno do 2,9, eno in pol štipendije, če je prejšnji letnik zaključil s povprečno oceno od 3 do 3,9, dve štipendiji, če je prejšnji letnik zaključil s povprečno oceno boljšo od 4.

Na poklicni šoli na Jesenicah so uvedli štipendije, ki bodo veljale od 1. januarja 1970 in se gibljejo po naslednji lestvici:

	osnova	zadosten	dober	pravdober
metalurški poklici:				
I. letnik	130	230	280	330
II. letnik	150	250	300	350
III. letnik	170	270	320	370
kovinarski poklic:				
I. letnik	100	130	180	230
II. letnik	120	160	180	230
III. letnik	140	190	240	290

Učenci I. letnika bodo do prve redovalne konference prejemali le osnovno štipendijo, v naslednjih redovalnih konferencah pa štipendijo po lestvici, ki bo odvisna od njihovega uspeha glede na doseženo srednjo oceno teoretičnega in praktičnega pouka. Učenci, ki bodo imeli ob redovalni konferenci negativno oceno, bodo do naslednje redovalne konference prejemali le osnovno štipendijo letnika, ki ga obiskujejo. Učenci, ki bodo razred ponavljali, bodo za tisto leto izgubili pravico do štipendije.

Učenci, ki stanujejo v internatu bodo za vzdrževanje v internatu plačali enotno odškodnino 130 N din na mesec, razliko do cene internata pa bo krila železarna. Enotna cena za internat je učencem določena na podlagi štipendije za zadosten uspeh v kovinarski šoli, zato ker so štipen-

dije različne tako glede na uspeh kot glede na letnik in je tudi to stimulacija za boljši uspeh.

Ostali del seje so porabili za reševanje vlog sodelavcev, s katerimi prosijo za študijske ugodnosti za izredni študij. Vloge so rešili pozitivno, če so ustrezale kriterijem za odobravanje izrednega študija, ki jih je odbor sprejel na eni prejšnjih sej, sicer pa so vloge zavrnili.

Na delovno mesto vodje energetskega gospodarstva so imenovali Stefana NEMCA, dipl. inž. strojništva, energetika smer, ker je imel od vseh kandidatov za to delovno mesto najboljše pogoje, najustreznejšo izobrazbo in največjo prakso v delu z energetiko. Prav zaradi tega so na to delovno mesto imenovali inž. Nemca, ne da bi prej delovno mesto objavili ali razpisali.

11. seja odbora za življenjske pogoje in rekreacijo

Na 11. seji odbora za življenjske pogoje in rekreacijo, ki je bila 26. decembra 1969, so predvsem obravnavali pritožbe na vrstni red prosilcev stanovanj, nato pa so reševali še nekaj vlog.

Na vrstni red prosilcev stanovanj, ki je sestavljen na podlagi točkovanja stanovanjskih pogojev prosilcev stanovanj za leto 1969, ni bilo veliko pritožb pa še te so bile večinoma takšne, da samega točkovanja niti niso napadale, pač pa zaradi drugih pogojev oporekale vrstni red. Odbor za življenjske pogoje je vsako pritožbo temeljito obravnaval in ugotovil, da razen dveh pritožb, ostale niso utemeljene. Za opravičeni dve pritožbi so naročili stanovanj-

ski komisiji, da točkovanje popravi in pritožitelja uvrsti na mesto, ki jima pripada. Sklenili so tudi, da je treba vsem sodelavcem, ki so vložili pritožbe na vrstni red prosilcev pisмено odgovoriti in obrazložiti, zakaj odbor njihove pritožbe ni upošteval.

V nadaljevanju seje so obravnavali vloge sodelavcev in družtev, največ jih je bilo za denarno pomoč in izredno plačane dopuste. Kako so te vloge rešili, so prosilci že obveščeni.

Sestanki delovnih skupin

PLAVŽ — RUDARNA AGLOMERACIJE — Sestanek so imeli 12. decembra. Obravnavali so kakovost in količino aglomerata, govorili o vzdrževanju naprav, o nagrajevanju in podražiti malice. Delavci se strinjajo z ukrepi obratovodstva, da mora biti vložek za plavže kvaliteten. Obenem poudarjajo, da bi lahko s kvalitetnimi surovinami izboljšali in povečali količine aglomerata. Zaželeno je, da sta koks in antracit v dimenzijah tako klasirana, da ne bo ovir pri doziranju mešanice. Lahko bi vzdrževanje naprav še izboljšali, če bi imeli vzdrževalce po predvidenem normativu. Uprava podjetja naj bi dobila za potrebe plavžev ustrezno število vzdrževalcev. Precej pripomb je bilo zaradi osebnih dohodkov, ki ne ustrezajo življenjskim pogojem. Delavce zanima, zakaj nihče ne vodi evidence o tem, kako ljudje živijo.

PLAVŽ — PRIPRAVA VLOŽKA — Sestanek delovne skupine Jekler je bil 16. decembra. Razpravljali so o vzdrževanju strojnih naprav, razkladanju surovin ter o zaščitnih sredstvih in izposojenih delavcih. Za razliko od prejšnjih sestankov so bili prisotni zadovoljni z osebnimi dohodki za oktober in november, čeprav plan ni bil dosežen. Precej kritičnih pripomb so imeli zaradi vzdrževanja naprav. Menijo, da gre polovico čiščenja na račun malomarnega vzdrževanja, čeprav so vzdrževalci o okvarah pravočasno obveščeni, vendar jih prepočasno odpravljajo. Pripombe in pomisleke imajo glede razkladanja surovin v zimskih mesecih. Vprašujejo, zakaj ni bilo surovin v prejšnjem mesecu, ko so bili pogoji za razkladanje ugodni. Zanima jih, kdo bo plačal izposojene delavce od SAVE in njihova zaščitna sredstva. Polovica prisotnih je bila mnenja, da bi ob prostih dneh napravili dnino več in s tem izboljšali osebne dohodke. Menijo, da bi bilo za obrat bolje in ceneje tako opravljeno delo.

PLAVŽ — AGLOMERACIJA — Največ pozornosti so posvetili strojnemu in elektro vzdrževanju. Omenjali so primer, da so vzdrževalci menjali ležaj dve uri, namesto pol ure, ker ni bilo pri roki rezervnega dela. Delavce je zanimalo, zakaj nismo s sanacijskimi ukrepi začeli že prej, radi pa bi tudi vedeli, če bodo osebni dohodki po novem letu višji, ali pa bodo ostali v višini lanskega leta.

MARTINARNA — Na sestanku 23. decembra so obravnavali normativ livne jame. Glede plana za leto 1970 menijo, da je nekoliko previsok, zlasti pa so važni pogoji (ustrezen vložek). Govorili so še o varčevanju z materialom: goriva, sintermagnet, livni material, kokile itd. V januarju naj bi vodje delovnih skupin organizirali sestanke in tolmačili obveznosti za leto 1970, v večji meri pa je treba posvečati pozornost varnemu delu.

JEKLARNA — Na sestanku delovne skupine Zupan so obravnavali zunanje in notranje sanacijske ukrepe. V zvezi z varčevanjem se je razvila zanimiva razprava, sodelavec Albert pa je vprašal, zakaj ne zmanjšujemo delovne sile tudi v pisarnah. Sodelavec Boček je predlagal, naj bi v valjni Bela bolj natančno kontrolirali material in meni, da je preveč odpadnega železa na račun lunkeja.

MARTINARNA — PEČI II. IZMENA — Obširneje so govorili o izpolnjevanju plana, o proizvodnih stroških in varnem delu. Opozarjajo na težave, ki nastajajo zaradi slabega vložka in čakanja na vložek. Vzporedno s tem omenjajo večje stroške pri porabi goriva. Stroški vplivajo tudi na osebne dohodke, ki so z ozirom na draginjo že itak nizki. Glede varnosti pri delu predlagajo, da je treba razsvetljava pred pečmi in v livni jami bolje urediti.

LIVARNA — ČISTILNICA — Na sestanku 25. decembra je obratovodja tov. Bertonec poročal o problematiki livarne. Z ozirom na skrajšani delovni čas in naloge v letu 1970, mora biti dobra delovna disciplina in organizacija dela. Govorili so še o nagrajevanju in ponovno predlagali spremembo skupin, s čemer bi pripomogli k izboljšanju kvalitete dela čistilcev in k zmanjšanju fluktuacije.

LIVARNA — MODELNA MIZARNA — Na sestanku 25. decembra je bilo rečeno, da celotna livarna preide postopno na 42-urni delavnik. Tako bi v decembru imeli eno prosto soboto, v januarju

dve in v februarju tri proste sobote. Vzporedno s tem bo treba povečati proizvodnjo, da bi imeli enake osebne dohodke. Odstotek gibljivega dela je treba povečati od 16 do 20 %, ki pa bo v primerjavi z ostalimi obrati višji in bo treba zato več truda in naporov. Obratovodja je poročal o problematiki proizvodnje v livarnah.

VALJARNA PROFILOV — ADJUSTAŽA — Na sestanku 16. decembra je bila delovna skupina Udir seznanjena z doseženimi rezultati za devet mesecev. K poročilu niso imeli pripomb. V čistilnici je še vedno največji problem pomanjkanje delavcev in vsi vedo, da bo treba veliko truda, da bodo proge imele dovolj očiščenega vložka. Predlagajo, da bi v čistilnici zaradi težkih delovnih pogojev izboljšali osebne dohodke in imeli stalne delavce, zmanjšali pa bi tudi fluktuacijo.

VALJARNA PROFILOV — ADJUSTAŽA — Vodja delovne skupine je na sestanku 22. decembra obrazložil dosežene rezultate za devet mesecev. Tu di ta delovna skupina se zaveda, da je čistilnica ozko grlo in da morajo imeti proge dovolj očiščenega vložka. Ob koncu sestanka so obravnavali še nedeljsko delo ter nagrajevanje. Menijo, da so za težko delo premalo plačani in omenjajo primer sodelavca Alešiča, ki je presegel normo za 40 % in prejel 125.000 S din. To je za 232 ur dela pri rafama strojih premalo. Predlagano je bilo, da bi nedeljsko delo posebej nagradili z neko dodatno stimulacijo.

OTK — KONTROLA KVALITETE — Na sestanku dne 23. 12. so obravnavali vprašanja, ki zadevajo problematiko zamešnjav kvalitete ter hitrejšje reševanje zunanjih in notranjih reklamacij. Med razpravo so bile nakazane kvalitetne zahteve TKR za posamezne obrate in vzporedno s tem zadolžitve kontrolorjev kvalitete. Spričo situacije, v kateri je železarna, je zaželeno maksimalno prizadevanje slehernega posameznika pri reševanju kvalitetnih in drugih problemov ter ukrepov sanacijskega programa. Da bi dosegli boljše udeležbo na sestankih delovne skupine, je bilo sklenjeno, da jih bodo organizirali po dneh.

TRANSPORTNI OBRATI — STROJNO ROČNI TOVOR — Sestanek so imeli 16. decembra. Obratovodja je poročal o poslovanju železarne, novem normativu, sanacijskem programu ter o disciplini v obratu. Na vprašanja sta odgovorila obratovodja in vodja delovne skupine. Med največje probleme, s katerimi se srečujejo, sodi iztrošenost strojev, ki so že zdavnaj amortizirani, popravila strojev in dobava materialov za obrate. Kritično so ocenili dobavo, ki ni pravilno urejena in je zato precej stojn. Prav tako niso urejena skladišča. Ob koncu so omenili še nagrajevanje, neurejene higienske prostore ter podražitev malice v kantinah.

VALJARNA PROFILOV — Na sestanku delovne skupine Markelj 19. decembra so obravnavali problematiko obrata in delovne skupine. Rečeno je bilo, da v kolikor bi imeli na razpolago vložek, ki bi ga v čistilnici tudi očistili, potem bi lahko izpolnili plan tudi pri 42-urnem delavniku. Nato je vodja delovne skupine odgovoril na postavljena vprašanja, ki so se nanašala na nagrajevanje, podražitev malic v kantinah ter na delovni čas s podaljšanjem in sicer tako, da se devetmesečno delo pri- zna za eno leto.

AVSTRIJA — Avstrijska železarna VöEST, ki izdeluje tudi investicijsko opremo, je iz Finske prejela naročilo za dobavo kisikove jeklarne z dvema 40/50 t LD konvertorjema. To bo druga finska kisikova jeklarne. Pričela bo obratovati v začetku leta 1971.

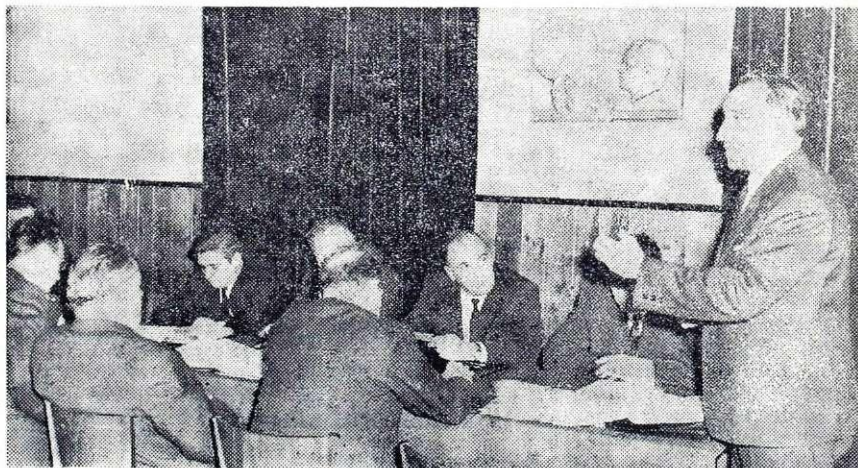
BELGIJA — Komisija, odgovorna za proizvodnjo jekla pri evropski gospodarski skupnosti, svari železarske družbe te skupnosti pred možnostjo, da pri sedanjem tempu investiranja v nove zmogljivosti železarske proizvodnje lahko pride do presežka. V prvih štirih mesecih

leta 1969 so te železarske družbe investirale 488 milijonov dolarjev. To je precej višja številka kot poprečje za enako obdobje štirih mesecev v letih 1962—1968. Takrat so investirali v poprečju 165 milijonov dolarjev. Izgleda, da je takšno stanje nastalo zaradi tega, ker so kupci železarskih izdelkov naročili precej več kot so resnične potrebe.

FRANCIJA — V francoski železarni Dunquerque, ki leži ob Atlantski obali, bodo do konca leta 1970 povečali sedanjo letno zmogljivost proizvodnje surovega jekla od 3 milijone ton na 4 milijone

ton. V tem obdobju bo pričela obratovati tudi nova naprava za kontinuirano vlivanje. Do konca leta 1974 pa računajo, da bodo proizvodnjo surovega jekla podvojili na 8 milijonov ton letno.

ZAHOVNA NEMCIJA — V Zahodni Nemčiji bodo v bližnji prihodnosti postavili nekaj novih naprav za pripravljanje starih avtomobilov kot vložek za jeklarske peči. Na že obstoječih napravah so leta 1968 predelali 720.000 starih avtomobilov in lani 850.000. V letu 1971 računajo, da bodo z obratovanjem novih naprav povečali zmogljivost na 1,1 milijona starih avtomobilov letno. Največje izmed teh naprav bodo pripravile mesečno 12.000 do 15.000 ton vložka za jeklarske peči.

Na sedmi seji delavskega sveta Železarne

Skupna seja odbora za poslovno politiko, odbora za plan in finance ter odbora za dohodek in sistem nagrajevanja

V ponedeljek, 29. decembra 1969 je predsednik odbora za poslovno politiko inž. Emil AZMAN sklical skupno sejo odbora za poslovno politiko, odbora za plan in finance ter odbora za dohodek in sistem nagrajevanja. Za dnevni red je predlagal obravnavo predlog plana proizvodnje in realizacije za 1970. leto.

Po tem ko so predlog plana podrobno pregledali in o njem temeljito razpravljali, so sklenili, da ga bodo posredovali delavskemu svetu Železarn v potrditev. Delavskemu svetu Železarn pa so posredovali tudi svoja stališča, ki jih je delavski svet upošteval in jih sprejel kot smernice za realizacijo plana v 1970. letu. (Glej poročilo s seje delavskega sveta Železarn).

Na skupni seji so obravnavali tudi strukturo dohodka in formiranje dohodka v 1970. letu. Ugotovili so, da zaradi nepoznavanja vseh elementov, ki bodo kot osnova vplivali na formiranje finančnega plana, le tega ni mogoče predložiti delavskemu svetu Železarn v potrditev skupaj s planom proizvodnje in realizacije. Menili so, da je kljub temu potrebno finančni plan sprejeti do konca januarja pa so zato naročili upravi

tovarne, da išče rešitve in jih v finančnem planu tudi nakaže.

Ločeno od tega je odbor za dohodek in sistem nagraje-

vanja odobril, da se tečajnicam žerjavovodskega tečaja izplačajo nagrade po 2,46 N din na uro neto za opravljene ure tečaja od začetka, dne 25. decembra 1969 pa do zaključka tečaja. Sklenili so še, da bodo sredstva za nagrade tečajnicam bremenila sredstva osebnega dohodka pred razdelitvijo.

22. seja odbora za plan in finance

Na 22. seji odbora za plan in finance, ki je bila 24. decembra 1969 so obravnavali uspehe proizvodnje v II. dekadi decembra, analizo finančnega rezultata v novembru in potrdili operativni plan za januar 1970.

Rezultati proizvodnje v II. dekadi decembra so kazali, da bo plan do konca decembra izvršen kljub težavam, ki so ta mesec nastopile. Težave pa so bile predvsem v veliki bolezenski odsotnosti, v pomanjkanju vložka v martinarni in elektrojeklarni ter zaradi velikega mraza, ki tudi negativno vpliva na potek proizvodnje. Zaskrbljujoče pa je bilo vprašanje odprave vsega izdelanega blaga, ker je primanjkovalo vagonov, kamionov, nekateri kupci, pred-

vsem trgovine, pa so odklanjale pošiljke zaradi inventur v svojih podjetjih.

Pri obravnavi analize finančnega rezultata za november so ugotovili, da je rezultat ugoden glede na vse obremenitve in razbremenitve stroškov, ki ne sovpadajo z novembrom. Menili so, da lahko pokrijemo svojo izgubo tudi iz 1968. leta, če bi bil december vsaj tako uspešen kot je bil november.

Operativni plan za januar 1970 so potrdili brez pripomb.

5. seja sveta delovne enote valjarna Bela

V petek, 26. 12. 1969 je bila 5. seja sveta delovne enote valjarne Bela. Dnevni red je obsegal štiri točke. Najprej so ugotovili, da so bili vsi sklepi prejšnje seje izvršeni, v veljavi ostane samo sklep, da je treba poslati delovni enoti strojno vzdrževanje nalog za december in leto 1969, nato pa so spregovorili tudi o nalogah, ki jih čakajo v letu 1970.

V razpravi je sodeloval tov. Grošelj iz valjarne žice in povedal, da so lani izgubili precej proizvodnje zaradi remontov peči in zaradi manjših nepredvidenih remontov. Predlaga čimprejšnjo uvedbo štiriizmenskega obratovanja. Šef valjarne Bela inž. Perne je opozoril, da je predloženi plan za leto 1970 zaenkrat šele predlog. Plan je za vse obrate precej visok, vendar ga bo treba izpolniti, če bomo hoteli povečati tudi osebne dohodke. Treba bo več izdelati, važen pa je tudi kvalitetni asortiment. Inž. Perne je nadaljeval, da je odvisno od nas samih, ali bomo kos

visokim planskim nalogam, plan pa bomo dosegli le z dobrim delom in manjšimi proizvodnimi stroški. Precej težav predvidevajo zaradi vložka, ker ga primanjkuje in tudi zaradi podražitev. V prvem kvartalu leta 1970 bodo imeli na voljo trakove iz CSSR, nato pa bodo valjali domače trakove. Dogovarjajo se tudi z železarno Sisak in računajo, da bodo od tam dobili nekaj materiala. Stanje v Železarni se izboljšuje in po vsej verjetnosti po novem letu ne bomo imeli več dolgov, ampak bomo poslovno leto 1969 zaključili brez izgube. Nujno je, da odpravimo napake in da vsak posameznik

nik v kolektivu dela vestno, s tem pa je dana možnost, da bomo naloge tudi izpolnili.

Tov. Kavčič je opozoril na pomanjkanje delavcev v oddelku površinske obdelave in na pomanjkanje žerjavnih kapacitet. Tov. Komljanec opozarja na celotno povečanje stroškov v Železarni. To ni dobro, saj bi na ta način že na začetku porušili naš načrt. Meni, da bo treba večjo pozornost posvečati tudi dobitu (izplnom), ki je zelo važen faktor pri stroških. Inž. Karba, direktor proizvodnje, je povedal, da bo letos oddelek površinske obdelave dobil nov žerjav, opozarja pa na dobiti ter druge stroške, ki jih je treba obdržati na višini oz. znižati v vsej Železarni. Na seji je bilo omenjeno, da predlog plana za leto 1970 na blumingu predvideva 433.800 ton proizvodnje, od tega naj bi prek potisne peči prevladali 40.000 ton. V razrezovalnici predvideva plan 115.600 ton, ki pa ni dosti večji od lanskega, pač pa je precej povečan načrt pri hladno oblikovanih profilih 4.000 ton. Zato bo treba usposobiti linijo, da bo obratovala na tri izmene. Vzporedno s tem bo treba urediti vprašanje pomanjkanja delavcev.

Proizvodni načrt valjarne žice predvideva 100.000 ton, od tega valjarne žice 95.000 ton in 5.000 ton gredic. Tu je povečanje plana najbolj občutno. V sedanjih pogojih delavci v valjarni žice ne bi dolgo zdržali, zato predlagajo uvedbo 42-urnega delavnika. Razen tega predvidevajo daljši remont peči in bodo le težko nadoknadili izgubljeno proizvodnjo.

Seja komisije za varstvo pri delu pri svetu DE valjarna Bela

Komisija za varstvo pri delu sveta DE valjarne Bela, je imela sejo dne 27. decembra. Najprej so analizirali poškodbe za november in december. V novembru sta bili dve poškodbi v oddelku površinske obdelave, v celoti pa so zaradi poškodb izgubili 176 delovnih dni, kjer pa so všteli tudi izgubljeni dnevi zaradi poškodb na liniji rezanja in sicer pri podkladanju materiala.

Komisija je zatem obravnavala več predlogov z namenom, da bi odpravili pomanjkljivosti. V izdelavi so že zaščitili pri progah v valjarni žici, z internim načinom zaščite pa naj bi omejili tudi ropot, ki vpliva na sluh za-

poslenih delavcev. V valjarni trakov so že izdelali posebne zaščite, ki bodo montirani v bližini prihodnosti, s katerimi bodo omejili zadimljenost. Na blumingu imajo probleme pri čiščenju kanala. Delavci, ki so zaposleni pri tem delu, so sicer zaščiteni s kožuhi, toda delovni pogoji so kljub temu težki, zato komisija priporoča nabavo dvigal. Načrti za sušilnico v oddelku površinske obdelave so že izdelani, zgradili pa naj bi še garderobo, da bodo sedanje manj obremenjene. Člani komisije se bodo spet sestali v drugi polovici januarja in obravnavali poročilo za leto 1969.

Slavko Tarman:

»Povečana doza sevanja — resen problem bodočih generacij«

13

Posledice toplotnega sevanja jedrske eksplozije na človeški organizem

V glavnem ločimo dve vrsti opeklin — opekline od bliska (trenutne) in opekline od plamena (drugotne). V kratkem časovnem obdobju obstoja »ognjene krogle« nastopi intenzivno toplotno sevanje v obliki bliskovnih opeklin (flash burns). Pri ognjeni krogli ločimo dvoje sevanj — prve so izredne jakosti — v kratkem časovnem intervalu (delček milisekunde), dočim so druga manjše jakosti v znatno daljšem razdobju.

»Površinski toplotni fenomen« jedrske eksplozije si razlagamo tako, da je koža segreta na izredno visoko temperaturo samo po površini, dočim toplotni val v globino ne prodre. Učinek omenjenega fenomena si najbolje predočimo na primeru, če bi telo izpostavili za kratek čas ognju iz metalca plamena. Delovanje toplotnega vala na človeški organizem razdelimo z ozirom na težo poškodb tako:

— v oddaljenosti 1 km od središča eksplozije nastopijo katastrofalne opekline oziroma pooglenitve trupel

— v oddaljenosti do 2 km od središča nastopijo opekline 3. stopnje

— v oddaljenosti do 4 km nastopijo opekline 2. stopnje.

Oglejmo si še tok obolenja oziroma razvoj opeklin, ki jih povzroči blisk jedrske eksplozije. Najpogostejša okvara na koži je nastanek in razvoj keloidnih izrastkov. To so tudi ploščati izrastki vezivnega tkiva. Kot pojasnilo k nastanku izrastkov je bilo do danes izdelanih več hipotez. Ena navaja podvrženost rumene rase k nastanku izrastkov pod vplivom jedrskega bliska. Pustimo hipoteze od strani, eno je gotovo, da so na mestih keloidnih izrastkov in brazgotin dani vsi pogoji za nastanek in razvoj kožnega raka. Rak se pojavi po daljšem časovnem obdobju (nekaj letih) in to dejstvo je splošno znano.

Poškodbe pigmentacije predstavljajo drugo značilnost jedrskih opeklin. Osebe, ki so bile dovolj blizu središča eksplozije se dobile na koži razbarvane predele obrobene s prekomerno obarvanim robom. Dočim so bolj oddaljene osebe zadobile ojačano pigmentacijo. Ta abnormalnost obarvanja kože je ustvarjala posebno presunljiv izraz obraza, ki ga poznamo pod imenom »hirošimska maska«. V večini primerov je tak izraz pri preživelih Japoncih tudi ostal. Kako si razlagamo to nenavadno obarvanost kože? Kot vemo so pigmenti obarvani delci, ki jih človek že ima v svojem biološkem materialu. Nastajajo v celicah tkiva (npr. melanin, fuscini in lipokromi), drugi izvirajo iz krvi (npr. hemoglobin, žolčne barve), dočim tretji prihajajo v telo od zunaj skozi kožo, dihalno in prebavni trakt (karotin, ksantofil). Abnormalnost v pigmentaciji kože kot opekline z bliskom, si razlagamo kot posledico delovanja ultravioletnega sevanja. Ultra-violetno sevanje ob jedrski eksploziji je po jakosti močnejše od naravnega. In še nekaj. Ultra-violetno sevanje (ki nastane ob jedrski eksploziji), prehaja skozi tanjši zračni sloj, naravno ultra violetno sevanje pa mora še premagati debelno atmosfero in stratosfere. Pod vplivom umetno nastalega ultra-violetnega sevanja je koža Japoncev po emreli, tistih, ki pa so bili v večji oddaljenosti od središča, pa pobledele. Ta anomalija je posledica dejstva, da se melanin (pigmentna snov), ki omogoča sončno ogrelost, pretvaja pod vplivom visoke temperature v belo spojino (obledelelost).

Oglejmo si še bolezensko sliko opečenih žrtev. Opekline prve stopnje ne pogojujejo nastanka splošnih pojavov, kar je nujno pri opeklinah druge in tretje stopnje. Takoj po poškodbi se splošno stanje poslabša, obraz postane bled, telo oblije hladno znoj, pulz (bič) je znižan in hiter, jezik je suh (občutek žeje). Nastopi zaspanost, od časa do časa sledi bruhanje, uriniranje, je redko, urin vsebuje beljakovine, kri je gostejša, koncentracija dušika in sladkorja v krvi je povečana. Poškodovani umre v kolapsu (zatajitev krvnega obtoka — sledi smrt zaradi poškodb življenjsko važnih možganskih centrov).

Kaj je vzrok šoku pri opeklinah? Dalj časa je veljala trditev, da je šok posledica vpijanja strupenih snovi na mestu opekline, kot rezultat razpadanja beljakovin.

Lani manj poškodb na delovnih mestih in več na poti v službo

Ze v prvih dneh letošnjega leta nam je služba za varstvo pri delu posredovala podatke o poškodbah za leto 1968 in 1969. Vseh poškodb v letu 1968 je bilo 642, lani pa 631, torej 11 manj. Na poti je bilo v letu 1968 22 poškodb, lani pa predvsem zaradi nesreče z avtobusom v januarju in iztirjenja železniškega vagona 47 poškodb. Zaradi poškodb na delovnih mestih smo v letu 1968 izgubili 14.010 delovnih dni, lani pa 14.169 dni. Na poti v službo je bilo leta 1968 izgubljenih 521 dni, lani pa 1.664. Po številu poškodb v letu 1968 so bili na-

slednji meseci z najmanj poškodovanimi: januar 44, aprila, maja in novembra pa po 46. Lani je bilo v decembru poškodovanih le 34 delavcev in je ta mesec bilo najmanj poškodb, odkar služba za varstvo pri delu vodi evidenco o poškodbah. Decembru sledi november z 41 poškodbami, nato junij 47 in maj 49.

Lani smo imeli 8 hujših poškodb, en poškodovani so delavec je poškodbam podlegel v jeseniški bolnišnici, dve poškodbi pa sta se končali s smrtnim izidom.

-or

V decembru 34 poškodb na delovnih mestih

Po podatkih službe za varstvo pri delu je bil december v primerjavi z ostalimi meseci v lanskem letu še najbolj ugoden, kar zadeva poškodbe. To pomeni, da smo imeli najmanj poškodb, in sicer 34 na delovnih mestih, tri pa na poti v službo. V talilnicah so imeli 8 poškodb in

273 izgubljenih delovnih dni, v valjarni Bela eno poškodbo — 114 dni, valjarne Javornik 11 poškodb — 177 dni, predelovalni obrati 9 poškodb — 157 dni, v energetskih obratih poškodb ni bilo, v vzdrževalnih obratih 3 poškodbe — 241 dni, na transportnih obratih 2 poškodbi — 51 dni. V upravnih službah poškodb ni bilo, pač pa so imeli 27 izgubljenih dni zaradi poškodb iz prejšnjih mesecev. Dve poškodbi na poti so imeli v talilnicah in zaradi tega izgubili 43 delovnih dni, eno poškodbo pa v predelovalnih obratih z 9 izgubljenimi dninami. Zaradi poškodb iz prejšnjih mesecev imajo 23 izgubljenih dni v valjarnah na Javorniku in 27 dni v vzdrževalnih obratih. Zaradi 34 poškodb na delovnih mestih je bilo v decembru izgubljenih 1.040 delovnih dni, zaradi poškodb na poti pa 102 dneva.

V decembru smo imeli v valjarnah profilov eno hujšo poškodbo. Dne 19. decembra se je samo dve minuti pred koncem popoldanske izmene hujše poškodoval Anton Čop, zaposlen na lahkah progah. Prečkal je iztek lahke proge in bil premalo pozoren na potek valjanja na progah. Valjalec mu je prebil stopalo leve noge. Prepeljali so ga na kirurški oddelek, kjer je še na zdravljenju.

-or

POMEMBEN USPEH NA PLAVZU

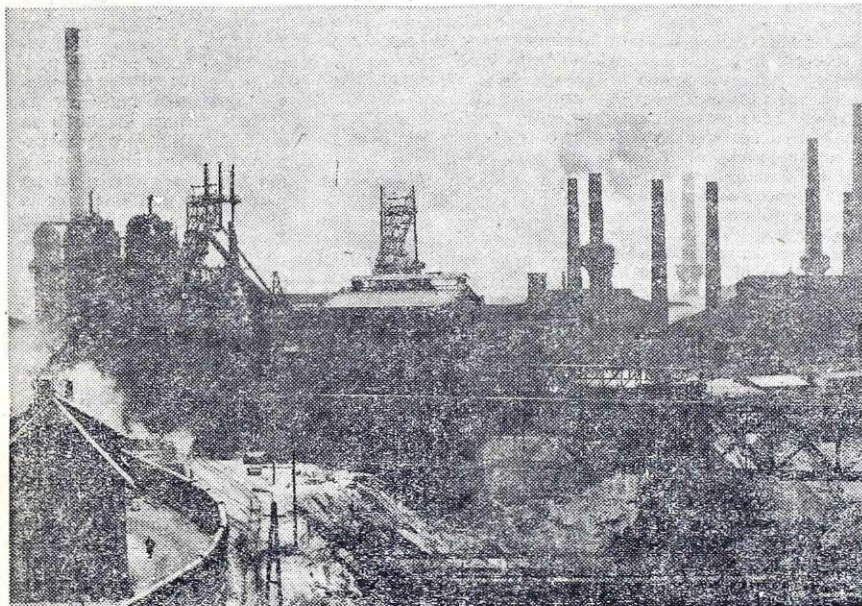
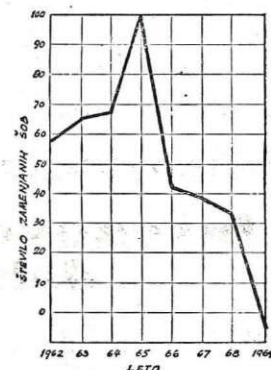
Iz diagrama je razvidno, da smo v letu 1969 porabili oziroma zamenjali minimalno število vetrnih šob. Če izvzamemo leto 1965, kjer je bilo število porabljenih vetrnih šob nadnormalno, se je poraba le-teh gibala v obsegu 30—70 na leto.

V letu 1969 pa smo zamenjali samo pet vetrnih šob.

Z uspehom smo lahko zelo zadovoljni, ker se v svetu lahko redkokje plavžarji pohvalijo s takšnim rezultatom. Posebnost je še v tem, ker lahko trdimo, da so pogoji dela na naših plavžih izredno slabi nasproti pogojem, ki jih imajo plavžarji drugje.

Poleg prihranka, ki je bil ustvarjen z manjšo porabo vetrnih šob, pa ni bilo treba ustavljati peči in opraljšati zamenjavo šob, kar je včasih izredno težavno.

Lado Šketa

Pogled na jeseniške dimnike v zimskih dneh

Nekaj misli o planiranju zalog

(Nadaljevanje)

Kljub temu, da bomo v nadaljnjih razglabljanjih nalezali na določeno težnjo, da se pozornost v zvezi s planiranjem usmerja samo za eno leto, ni treba predpostavljati, da je takšno gledanje normalno in običajno. Poleg drugih stvari vpliva na to tudi to, koliko proizvodnje je vezane na naročila in kakšen delež ima v kombinacijah proizvodnje, ki je odvisna od modnih sprememb. Ne glede na to, ali podjetje planira stroške na taki ali drugačni časovni osnovi, je splošni namen vedno isti: poslovnemu vodstvu je treba dovoliti, da lahko manipulira in prilagaja svojo politiko proizvodnje programov, in metodam na tak način, da mu je omogočeno kar najbolj ugoditi zahtevi po doseganju dobička.

PLANIRANJE PROIZVODNJE

Izhodiščna točka za planiranje proizvodnje in stroškov

je plan prodaje. Ljudje v proizvodnji lahko vidijo raven svoje aktivnosti šele tedaj, ko je komercialni oddelek napravil prodajne piane. Sposobnost proizvodnih enot, da funkcionirajo, je neposredno povezana s komercialnim planom.

Pri tem moramo opozoriti, da vrsta plana prodaje, ki je potreben za učinkovito planiranje proizvodnje, ni taka, da bi enostavno ocenjeval skupno prodajo. Nujno je potrebno obdelava po grupah proizvodov in posameznih časovnih presledkih znotraj planskega razdobja. Predhodni proizvodni plani za kratka časovna razdobja dajejo morda osnovo za angažiranje delovne sile in nabavo materiala, toda resnični proizvodni plani največkrat niso končni — ne izdajajo se delovni nalogi in delo se ne programira v naprej, razen za zelo kratko obdobje.

Raziskovanje tržišča nam daje v presojo natančne oce-

ne prodaje, kakor hitro so narejena ustrezna poročila. Posebne spremene številke vsebujejo odstotke, število skupnih enot vsakega artikla, ki jih je treba izdelati po določenih časovnih zahtevah. Ti odstotki so zasnovani na izkustvu in pogledu razmerja vsake serije artiklov proti skupni količini vsake tipične grupe, popravljeni so z ocenovodstva v pogledu vpliva asortimenta, splošne smeri, glede na različne stile, izpopolnitve itd. Temu je potrebno dati meje sigurnosti v obliki odstotkov na osnovi situacije na začetku sezone.

Oddelek za raziskavo tržišča spremlja sliko razvoja prodaje. Kar najhitreje, po začetku sezone, kakor hitro opazimo neka nenavadna odstopanja, je potrebno informirati razne sektorje za proizvodnjo in nabavo, da se prilagodijo novim zahtevam. To se doseže s popravkom ocenitev prodajnih možnosti. Če se pojavi neko nenavadno naročilo, je o tem treba takoj obvestiti vse prizadete sektorje.

Za ilustracijo navedimo primer iz prakse:

Oddelek za raziskavo tržišča in analize ter oddelek za planiranje prodaje in proizvodnje ter zalog skupaj pripravljajo letna in kvartalna predvidevanja prodaje.

Politika podjetja je, da korigira predvidevanja prodaje med letom samo v primeru, če resnična skupna prodaja odstopa od predvidevanj več, kakor je višina prodaje planirana za mesec dni. Če taka situacija traja dalj kakor dva zaporedna meseca, se ponovno ocenjujejo prodajne perspektive in v skladu s tem se korigira projekcija bilance za to leto.

Na osnovi letne ocene prodaje za vsak proizvod se obdeluje povprečna mesečna proizvodnja, upoštevajoč naslednje momente:

- poprečna mesečna prodaja,
- stalna zaposlitev delavcev,
- minimalna ekonomičnost obratovanja,
- usklajevanje uporabe strojev,
- usklajevanje proizvodnje grup artiklov na enakih strojih,

— usklajevanje uporabe različnih strojev.

Planiranje proizvodnje mora biti seveda integrirano povezano s kontrolo zalog. Prisotna je težnja, da pričakovana prodaja bolj kot resnična prodaja vpliva na planiranje proizvodnje. Vendar pa resnična prodaja vpliva na program proizvodnje s svojimi učinki na zaloge. Ker se s prodajo zmanjšujejo zaloge posameznih artiklov, dejstvo, da se razpoložljive količine približajo določeni minimalni ravni ali stopnji koeficienta obračanja zalog, lahko povzroči, da se izda nalog za proizvodnjo tega artikla, da bi se s tem popravilo stanje zalog ne glede na predvidevanja prodaje. Rezultat tega je, da se često planira, da proizvodnja, ki bi naj služila prodaji in vzdrževanju ravni zalog, mora potekati pod vplivom kompleksnega plana in popravka zalog, ki so predvidene s tem planom.

L. J.

(nadaljevanje)

Seja tovarniške konference ZK

(Nadalj. s 1. str.)

slijo, da to ni način za reševanje nesoglasij. ZK je bila v Železarni stalno v prizorišču dogodkov in je mobilizacijsko vplivala na reševanje problemov. Bolj ali manj uspešno reševanje notranjih nalog in težav pa je zadevalo ob vedno bolj prisotna nesoglasja med gospodarskimi vejami in ob nerazumljive razpore osebnih dohodkov na različnih področjih družbenega dela. Iz teh razlogov komunisti v Železarni odločno podpirajo predlog resolucije, ki obravnava ta vprašanja in ki bo predložena 1. konferenci ZKS. Ureditev vprašanja osebnih dohodkov v širšem družbenem prostoru ob ustreznosti rasti najnižjih osebnih dohodkov, je eden od pogojev za nadaljnjo politično utrditev tako v našem kolektivu, kakor v širši družbeni skupnosti.

Komunisti v Železarni so v praksi potrdili, da odklanjajo urejanje vprašanj in spornih zadev z grožnjo, pritiskom ali prekinitvijo dela. Ker se te stvari lahko edino rešujejo na podlagi samoupravnega dogovarjanja, jih zelo precizno vgrajujemo tudi v našo samoupravno zakonodajo. S tem ko odklanjajo tak način reševanja raznih zadev pa se ne odrekajo zahtevi odločnega in korenitega sankcioniranja vzrokov in povzročiteljev konfliktnih situacij v kolektivu in izven kolektiva. Nujno je, ne samo v kolektivu, temveč tudi v širši družbeni skupnosti za ustreznimi predpisi urediti odgovornost in sankcije za povzročitelje konfliktnih situacij.

Prav gotovo, je nadaljeval sekretar Varl, da je gospodarski položaj, v katerem se je znašel kolektiv, pospešeno vplival na nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov v kolektivu. V aprilu sprejeti mehanizem samouprave se je kljub pomanjkljivosti in težavam izkazal kot uspešen in dokazal veliko zrelost v samoupravnih dogovorih in odločanju naših samoupravljalcev. Zatem je govoril o delu samoupravnih organov v podjetju in poudaril, da zadovoljivo delajo samoupravni organi na nivoju podjetja, medtem ko manj zadovoljivo delajo ti organi v DE in obratih, čeprav ne bi mogli trditi o neprizadevanosti samoupravljalcev. Stopnja aktivnosti le teh pa je odvisna od stopnje materialne pristojnosti, pravic in dolžnosti. Ker zaradi različnih vzrokov delovanje samoupravnih organov v delovnih enotah ni zaživele, bi bilo nujno, je predlagal sekretar, da konferenca sprejme zaključek, da so odgovorni komunisti v upravi, ustreznih službah in samoupravnih organih dolžni in odgovorni, da pospešijo delo na vse večji ekonomski in poslovni samostojnosti delovnih enot.

Posebno pozornost bo v bodoče potrebno posvetiti vlogi in mestu delovnih skupin, ki sicer kažejo postopen na-

predek, vendar z njihovim delom še nismo povsem zadovoljni. Delovnim skupinam smo dali vlogo osnovnih celic samoupravnega dogovarjanja in informiranja. Iz tega razloga moramo pred odgovorne tovariše v samoupravnem mehanizmu postaviti zahtevo, da svoje delo v delovnih skupinah dosledno izvršujejo, je nadaljeval sekretar.

Potem je sekretar Varl govoril o integraciji slovenskih železarn, ki mora sloneti na višji obliki in ob čemer so delavci vseh treh kolektivov pokazali zelo zrelo gledanje na ta proces. Vendar je med pripravi in uspešno izvedenim referendumom ter med začetkom delovanja združenega podjetja nastal predlog zastoj. Ravno zaradi teh razlogov je naša dolžnost, da se zavzamemo v imenu vseh treh kolektivov, da se aktivirajo delo v združenem podjetju in da se z vso odločnostjo in odgovornostjo borimo za uresničitev ciljev integracije.

Zatem je referent govoril o nagrajevanju, ki je bilo najbolj izpostavljeno različnim gledanjem, ocenam in kritikam. Na to strokovno zelo zahtevno in občutljivo področje pa ni mogoče gledati tako enostavno kakor nekateri mislijo. Ob tem vprašanju se večkrat pojavljajo kratkoročne, neprestudirane ali celo nesocialistične ideje in predlogi. Tudi niso tuje demagoške obljube posameznikov, ki ustvarjajo samo zmedo v kolektivu. Sekretar je predlagal v zvezi s tem konferenci v razpravo in potrditev zaključke, ki jih je pripravil sekretariat (objavljeni v novoletni številki Železarnja — op. ur.). Predlagani zaključki imajo operativni značaj, ki jih je mogoče in potrebno čim hitreje vgraditi v obstoječi sistem nagrajevanja.

Ekonomske težave, slabi delovni pogoji, nezadovoljivi osebni dohodki, slabi medsebojni odnosi, nepravilna razporeditev kadrov in kadrovanje idr. so najpogostejši vzroki za večje ali manjše fluktuacije. Seveda pa so tu še zunanji vplivi, ki niso nič manjši od notranjih. Od 512 delavcev v letu 1968 se je povečala fluktuacija v letu 1969 na 749 delavcev. Med njimi je največ delavcev do enega leta zaposlenosti (42,5 %), kar samo povečuje zahtevo po uvedbi dodatka na delovni staž. Med 19. in 30. letom je 52,5 % fluktuantov. Ta starostna skupina je tudi v vseh drugih delovnih organizacijah pa tudi v teoriji prikazana kot najbolj nestanovitna. Posebno poglavje predstavljajo delavci z nad šest razredi osnovne šole, ki so na prvem mestu med fluktuantami in katerim bo potrebno posvetiti večjo pozornost. Le-tam, kakor predlaga tudi konferenca ZK, bo potrebno omogočiti posebno poklicno izobraževanje. Zaskrbljujoče je, da fluktuirajo 17,5 % visokošolskega kadra in če k temu prištejemo

še odpovedi, potem se odhod poviša na 20 %. To skupino kadrov je potrebno še posebej proučiti in zavreči pavšalne ugotovitve o vzrokih odhodov. Glede na nadaljnje oblikovanje kadrovske politike in orientacijo kadrovanja iz ožjega slovenskega območja fluktuirajo vsak trinajsti delavec, medtem ko iz širšega vsak tretji. Poudaril pa je, da bo v kolektivu potrebno posvetiti pozornost naslednjim vprašanjem: obsegu proizvodnje, usmerjanju mladine v železarske poklice in štipendiranju, zaposlovanju žensk, urejanju medsebojnih odnosov, pristojnosti in odgovornosti.

Ob koncu svojega referata je sekretar še enkrat omenil zaostrena reformna merila in ekonomske ukrepe v letu 70, na katere bodo morali komunisti gledati kot na dolgoročne reformne rešitve. Komunisti bodo morali te ukrepe odločno podpirati in se zavzemati za njihovo uresničitev. Naloge v letu 1970 bodo sicer po značaju drugačne, vendar pa po težini nič lažje kot v minulem letu. Osnovni cilj v letu 1969 je bil odprava izgube poslovanja, v letu 1970 pa je naš cilj, da izboljšamo stanje likvidnosti in privedemo našo delovno skupnost v stanje likvidnega ter gospodarsko sposobnega podjetja. Postopna stabilizacija gospodarstva nasploh, kot osnove prihodnjih nalog, je zelo pomembno tudi za naše podjetje, ki po svojem značaju ne more čez noč menjati svojih proizvodnih procesov.

Spodbujati povečano produktivnost in nadoknaditi višje življenjske stroške

Koreferent na seji konference inž. Ivo Arzenšek je govoril o predvidenem poslovnem rezultatu za leto 1969 in s tem v zvezi o izvajanju sanacijskega programa ter o predvidenem programu za leto 1970. Pri oceni našega dela in rezultatov v letu 1969, je dejal govornik, moramo upoštevati, da je bilo to sanacijsko leto, v katerem smo morali pokriti milijardne izgube iz leta 1968 in da je bilo to leto glede na pogoje gospodarjenja za stopnjo težje kot predhodno leto. To predvsem zaradi nelikvidnosti in stalno spremljajočih finančnih težav, v katerih smo morali celo osebni dohodek reševati s kratkoročnimi krediti.

Proizvodni rezultati so tako v odnosu na plan, kakor v odnosu na leto 1968 zadovoljivi. Produktivnost se je v skupni proizvodnji dvignila od 107,5 kg/h/m na 123,9 kg/h/m, blagovna proizvodnja pa od 24,7 kg/h/m na 26,9 kg/h/m. Doseženi rezultati so še toliko bolj pomembni, ker so bili doseženi s 584 delavci, manj kot smo jih imeli v predhodnem letu. Zaradi raz-

ličnih razlogov smo ponekod odstopali od planiranega asortimenta. Z dobljenimi tehnološkimi posugi, racionalizacijami in angažiranjem strokovnih sodelavcev pa smo uspeli izboljšati dobit (izplen) za okrog 3 %. Zelo pomemben rezultat je bil dosežen pri znižanju porabe koksa na tono grodlja in sicer od 895 kg/t grodlja na 734 kg/t grodlja, to je za 160 kg/t grodlja, kar pomeni znižanje stroškov za okrog 7 milijonov N din. Ob teh rezultatih, je nadaljeval inž. Arzenšek, pa si ne smemo zatistiti oči pred slabostmi, ki so nas spremljale, od reklamacij, negospodarnega trošenja surovin, zastojev idr. do nepolnega koriščenja koledarskega časa in razpoložljivih zmogljivosti, kar posledice osebnih napak in, malomernega odnosa do dela in odgovornosti.

Inž. Arzenšek je potem govoril o realizaciji prodaje, ki bo predvidoma za 128 milijonov višja kot v letu 1968. Zatem je govoril le o delni uresničitvi zahteve za zvišanje naših cen, ki znaša od 25. julija 1969 5 %, dodamo pa še 3 % od 19. decembra. To povišanje in nekateri dogovori pomenijo 20 do 25 milijonov finančnega učinka, medtem ko gre ostala razlika na račun povečane obsega proizvodnje in spremenjene strukture asortimenta ter prestrukturiranja nererfabilne proizvodnje. Na osnovi takih rezultatov bo po zanesljivih ocenah bilančni prihranek klaj ob upoštevanju 14,1 milijonov izgube iz leta 1968 znašal le od 3 do 5 milijonov dinarjev.

Pri analizi poslovnih rezultatov pa je govornik omenjal tudi delež občinske skupščine in republiških organov ter bank in v določeni meri tudi zveznih organov. Nekaj zahtev postavljenih pred te organe v sanacijskem programu še ni uresničenih, vendar pa pomeni delno kompenzacijo za to 8 % povišanje cen, kar ni bilo predvideno v sanacijskem programu. Celostno gledano na realizacijo sanacijskega programa, ki je predvideval, da poslovno leto zaključimo brez poslovne izgube, lahko trdimo, je dejal inž. Arzenšek, da smo skoraj v celoti uspeli, čeprav niti sami, niti zunanji dejavniki niso realizirali vseh nalog, ki so bile postavljene s sanacijskim programom.

V zadnjem delu je inž. Arzenšek govoril o proizvodnem načrtu in nalogah v letu 1970, ki predvideva obseg blagovne proizvodnje na letos doseženem nivoju z določenimi spremembami oz. povišanje predvsem finalne proizvodnje hladne predelave. Realizacija prodaje se predvideva, da bo za 7 do 8 % višja ob sedaj priznanih cenah. Ob takih nalogah pa nastopa nekaj zelo perečih in odprtih vprašanj. Med te sodi otežena nabava potrebnih surovin in povišanje cen nekat-

rih surovin, nadalje povišanje transportnih uslug, odplačevanje kreditov, zahteve po povišanju cen domačega koksa, skrajno izčrpane zaloge osnovnih surovin in fluktuacija delavcev. Ob številku vsega tega je jasno, da povišane cene naših proizvodov ne kompenzirajo stroga tega v celoti. Nevzdržno pa je tudi, da v letu 1970 ostanemo na sedanjem nivoju osebnih dohodkov. Iz naštetih razlogov ne bomo mogli v letu 1970 doseči takih finančnih rezultatov, da bi lahko stimulirali povečano produktivnost in nadoknadili višje življenjske stroške. Znova bo potrebno iskati variante, ki bodo prinesle podjetju večjo stabilnost v poslovanju, članom kolektiva pa večjo sigurnost, da bodo za svoje delo tudi primerno nagrajeni. Pri reševanju vseh teh težav in vprašanj pa bo predvsem potrebna večja akcijska enotnost vseh članov Zveze komunistov, je zaključil inž. Arzenšek.

Prizadevati se za zmanjševanje stroškov na vseh delovnih mestih in se boriti proti malomarnosti

Franc Brauhar je v svojem koreferatu govoril o finančnih težavah, v katerih se trenutno Železarna nahaja in o predvidenih težavah v letu 1970. Po predvideni ekonomski politiki se bo kolektiv v letu 1970 znašel še v težjih pogojih gospodarjenja. Med težave, ki trenutno stojijo pred Železarno, je govornik uvrstil: minimalne zaloge surovin, počasno reševanje naših vlog za stalna obratna sredstva, nerešene finančne konstrukcije za mesec december, kar lahko ogrozi normalni tek proizvodnje, primanjkljaj stalnih obratnih sredstev, visoka blokiranja amortizacija in potrebe po devizah v letu 1970, tožbe, cesije, menice in blokacija žiro računa. Med pozitivne rezultate pa je tov. Brauhar uvrstil to, da bo ob koncu leta izravnano saldo med kupci in dobavitelji ter da bomo imeli od celotne fakturirane realizacije okrog 95 % plačane realizacije, da bo na 1. 1. 1970 stanje kratkoročnih in dolgoročnih virov obratnih sredstev za okrog 20.000 višje, kljub povečani prodaji za 20 %, in dobljenemu sanacijskemu kreditu. Poprečen čas plačevanja kupcev se kljub veliki nelikvidnosti ni bistveno povečal (I. poll. 69—74 dni, 9 mes. — 79 dni, II. mes. 80 dni) pa tudi poprečen čas plačevanja dobaviteljem se izboljšuje (I. poll. — 148 dni, 9 mes. — 158 dni, 11 mes. — 140 dni), razen tega pa je Železarna uspela v zadnjem času rešiti nekaj plačil našim glavnim dobaviteljem.

Seja tovarniške konference ZK

Zatem je govornik omenjal težave, pred katerimi se bo podjetje znašlo v letu 1970 in ki bodo bistveno vplivale na finančno situacijo železarn. Pri tem je tov. Brauhar omenjal pomanjkanje dodatnih obratnih sredstev, nove pogoje deviznega poslovanja in blokacijo Jugobanke, kar bo ogrozilo letni uvoz, ukrepe za zmanjšanje nelikvidnosti, zmanjšanje kratkoročnih kreditov, zavarovanje banke za odobrene kredite, pogoje za vračanje sredstev in spremembe zakona o podjetjih. Glede na zelo zaostrene pogoje gospodarjenja, je zaključil referent, bo potrebno zaostriiti borbo za zmanjševanje stroškov na vseh stroškovnih mestih in se bolj odločno boriti proti vsem oblikam malomarnosti, predvsem v skladiščnih službah.

Razprava

Ludvik KEJŽAR je govoril o tem, da bo potrebno bodoče akcije usmeriti bolj na reševanje notranjih slabosti in neresenih vprašanj. Pozitivne ugotovitve in rezultate dosežene v letu 1969 bo po njegovem mnenju potrebno primerjati s še prisotnimi slabostmi in težavami ter na osnovi tega narediti akcijski program za učinkovitejšo reševanje in odstranjevanje slabosti in težav. Dobre zamisli in pozitivne ugotovitve v praksi prepočasno prodirajo v splošno prakso. Omenjal je tudi težave glede osebnih dohodkov, stimuliranje dobrega dela in uspešnih strokovnjakov in nujno sprostitve oblikovanja osebnega dohodka po delu.

Vinko MEZNARC je omenjal nekaj kadrovske težave v valjarnah Bela in nevoščljivost posameznih strokovnjakov nad uspehi drugih ter to, da diploma v vseh primerih še ne pomeni dobrega strokovnjaka. Govoril pa je tudi o nekaterih slabostih nagrajevanja.

Srečko MLINARIČ je govoril o doseženih rezultatih v letu 1969 in o vlogi ter mestu metalurgije v naši družbi in o nadaljnji krepitvi ter razvoju samouprave v podjetju.

Zdravko ČRV je menil, da spremenjena organizacija samouprave v podjetju, ki je sledila reorganizaciji železarn, še ni dosegla nivoja, ki smo ga želeli. Ko je govoril o delu delovnih skupin in ostalih samoupravnih teles, je poudaril, da je nujno zaostriiti odgovornost komunistov in vodilnih ljudi pri delu teh teles, razpravo pa je zaključil še z nekaterimi mislimi v zvezi z osebnimi dohodki.

Valentin JERSIN se je v svoji razpravi dotaknil vprašanja odhoda kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev iz podjetja in nagrajevanja. Govoril je tudi o odnosu med podražitvijo surovin in povišanjem cen metalurških izdelkov, o informiranosti de-

lavcev, o nagrajevanju in o nabavah vzdrževalnega materiala.

Sekretar medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko Stane MEŠIČ se je v svoji razpravi zelo pohvalno izrazil o dovolj objektivnem in kritičnem referatu in koreferatu, kakor tudi o razpravi in sicer zato, ker je bilo pred konferenco razgrnjeno vse, tako pozitivni rezultati, kakor slabosti in napake. Iz vsega tega je razbrati, je dejal, da ZK postaja ideološko ofenzivnejša in prisotna pri vseh vprašanih življenja in dela v kolektivu. Potem je govoril o prizadevanjih in vlogi medobčinskega sveta ZK ter o tem, da smo od ljudi in njihovih problemov včasih še preveč odmaknjeni. Poudaril je potrebo po širši razpravi o boljšem sodelovanju in povezovanju gorenjske predelovalne industrije, ki se postopno lahko razširi in katere strokovni vodja in pobudnik naj bi bila jeseniška železarna. Svojo razpravo pa je zaključil s poudarkom na vlogi in nalogah ZK pri nadaljnji gradnji socializma in socialističnih družbenih odnosov.

Rado GOLBA je govoril o delu delovnih skupin in nabavi surovin ter o bolj zahtevnem odnosu pri prevzemu le-teh s poudarkom, da tudi naši kupci reklamirajo slabe ali nekatere izdelke. France KOBENTAR je rekel, da smo morda sami do sebe še preveč kritični ob tem, da smo v preteklem letu dovolj delali in tudi dovolj naredili. Potem je govoril še o predlogu proizvodnega načrta za leto 1970 in enotni akciji komunistov pri uresničevanju nalog v letu 1970. Tomaž ERTL je v razpravi omenjal akcije in naloge, ki jih je načelo združeno podjetje, čeprav kadrovske še ni zasedeno, kar je osnovni vzrok, da ni vidnih večjih rezultatov. Potem je govoril o nalogah združenega podjetja, o težavah, ki so pred slovenskim železarnami in o možnih konfliktih pri uresničevanju začrtanih nalog tudi med komunisti posameznih tovarnov. Svojo razpravo pa je zaključil, da se bo potrebno doma dosledno odpovedovati nekaterim navadam in določenim proizvodnim agregatom, od katerih smo mislili, da se da živeti.

Direktor železarn mag. inž. Peter KUNC je uvodoma poudaril, da smo lahko s precejšnjo mero realizma bolj samozavestni. Letošnji proizvodni in poslovni rezultati so pokazali, kakšni smo, z referendumom pa smo dokazali, da znamo pogledati tudi izven železarn. Med nalogami, ki nas čakajo v letu 1970, je direktor omenil:

— izboljšati in krepiti notranje odnose v podjetju tako v moralnem kot materialnem pogledu,

— s strpnostjo in pametno politiko čimprej realizirati naloge in zamisli integracije,

— aktivno sodelovati pri krepitvi predelovalne industrije, na čemer se že veliko dela,

— v okviru združenih železarn se zavzemati za večje povezovanje slovenskih bank in kapitala,

— vztrajati, da se vsi dogovori, sprejeti v letu 1969, dosledno realizirajo tudi pri zunanjih dejavnikih, ker je železarna tudi svoje obveze dosledno uresničila,

— zavzemati se, da se pri sprejemanju srednjeročnega in dolgoročnega razvojnega programa Slovenije ustrezno vključi tudi slovensko železarstvo in ostala osnovna industrija.

Svojo razpravo je direktor Kunc zaključil z željo, da bi v letu 1970 vsaj toliko uspeli kot smo v letu 1969, v naprej pa bi tekel razvoj tako kot smo ga načrtovali v integralnem razvojnem programu.

Inž. Stefan NEMEC je govoril o ukrepih, ki so jih republiški organi že sprejeli za izboljšanje gospodarstva pa tudi metalurgije, ki pa jih takoj neposredno doma še ne občutimo, medtem ko lastne ukrepe občutimo takoj. Poudaril je, da vedno bolj prodira mnenje, da je železarstvo na Slovenskem potrebno, le premalo je še podpore republiške zbornice in predelovalne industrije.

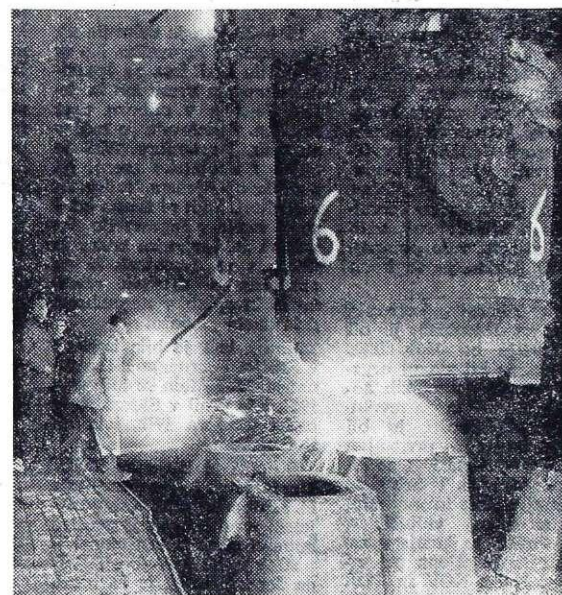
Zvone LABURA je v svoji debati naglasil, da vsi obravnavani problemi nimajo enake teže in bi jih bilo potrebno rangirati, analizirati in določiti organe, službe ali osebe, ki so odgovorni za njihovo reševanje. Govoril je tudi o vlogi in mestu metalurgije v našem gospodarstvu in o odnosih do reševanja odprtih vprašanj železarstva.

Ob zaključku se je govoril tudi sekretar občinskega komiteja ZK Pavle LOTRIČ. Dotaknil se je vprašanja notranjih rezerv, vrednotenja tujega dela in objektivnosti pri prikazovanju teh problemov delovnemu kolektivu. Potem je govoril še o akcijskem programu komunistov znotraj železarn, o osnovnih elementih tega programa in o nujni prisotnosti dovolj objektivne in kritične misli pri ocenjevanju svojega dela. Svojo razpravo pa je zaključil z vprašanjem fluktuacije kadrov, za katero prav gotovo ni edini vzrok osebni dohodek, čeprav le-ta v železarni ne ustreza vloženemu delu, vendar so vzroki tudi druge.

Na koncu se je konferenca potrdila stališča, ki jih je pripravil sekretariat o nekaterih takojšnjih korekturah sistema nagrajevanja v železarni, medtem ko bo zaključke seje na podlagi referata, koreferata in razprave pripravil sekretariat in jih posredoval vsem komunistom in drugim službam in organom v železarni.

Seja konference ZK železarne je ponovno potrdila prisotnost komunistov pri reševanju vseh pomembnih vprašanj življenja in dela v podjetju in zavzetost pri reševanju težav in odprtih vprašanj, ki v prihodnjem

obdobju stojijo pred delovnim kolektivom. S takim načinom dela pa se dviga tudi idejnost in partijsnost članov ZK, ki vedno bolj tudi s svojim delom in zgledom stojijo v prvih vrstah pri reševanju težav in odprtih vprašanj.

Jeklarne so letošnji program proizvodnje izpolnile z 96,5 %

Predstavljamo vam OTK

Z aparatom za določevanje probojnosti olja (firme Siemens), Avstrija) preizkušamo probojnost transformatorskih olj. Olje damo v porcelansko posodo, ki ima vgrajeni dve bakreni elektrodi, ki jih priključimo na visoko napetost. Električno napetost počasi dvigujemo toliko časa, da preko elektrod preskoči iskra, takrat pa na instrumentu odčitamo probojnost v kilovoltih na centimeter.

inž. B. Razingar

Spomini iz NOB

JOŽE VIDIC

Iz arhiva CK ZKS o Julki in Albinu Pibernik

O revolucionarnem delovanju Julke in Albina Pibernik na Jesenicah nam je zelo malo znanega. Več nam je znano o njihovem delovanju v Srbiji 1941. leta, kot pa o delu v njihovem domačem kraju. Zato sem v centralnem komiteju Zveze komunistov Slovenije zaprosil, če lahko pregledam ohranjen partijski arhiv.

Podatki o Julki in Albinu so pisani po vojni po spominih starih komunistov, zato so življenjepisi zelo pomanjkljivi. O Albinu je zapisano naslednje:

»Albin Pibernik, kotlarski delavec na Jesenicah, je bil član Partije od 1931. leta. Leta 1935. je bil glavni organizator stavke jeseniških kovinarjev. Zaradi svoje revolucionarne dejavnosti je bil večkrat zaprt in preganjan ter brez dela. Leta 1941. je bil izseljen v Srbijo. V Srbiji se je skupaj z ženo in majhnim otrokom takoj vključil v NOV. Postal je komisar zaščitne čete bataljona pri vrhovnem štabu NOV in POJ. O njegovem junaštvu piše tudi Dedier v svojem Dnevniku.

V novembru 1941. leta komandir prve partizanske čete v Srbiji. Postal je pravi organizator in mobilizator priseljencev v partizanske enote.

1937. leta je organiziral odhod prostovoljcev v Španijo. Tega leta je bil odpuščen z dela v železnici.

O Julki so ohranjeni naslednji podatki:

Julka, rojena 7. junija 1905

na Javorniku, občina Koroška Bela, šivilja, članica KPJ od 1934. leta.

1934–35 leta je delovala na Jesenicah in Javorniku. Ko se je aprila 1935. leta na Jesenicah osnovala Zveza žen in deklet je bila v odboru tega društva. Sodelovala je tudi v stankah. Septembra 1935 je odšla v Sovjetsko zvezo. Ni podatkov o njenem študiju in zaposlitvi. Tudi ni znano kdaj se je vrnila v Jugoslavijo. Po vrnitvi iz Sovjetske zveze je delovala na Jesenicah in to predvsem v društvu »Enakost« in sploh v naprednem delavskem gibanju.

Junija 1941 je bila izgnana v Srbijo. Februarja 1942. leta umrla. Mož Albin se je junija 1942. leta vrnil v Slovenijo in padel oktobra 1942. leta na Dolenjskem.

O Julki je ohranjen življenjepisi, ki ga je sama napisala 14. septembra 1935. leta v Sovjetski zvezi (prepis iz gradiva komunistične internacionale).

»Oče je bil delavec pri KID na Jesenicah, ki je že umrl. Izučena sem šivilja. Bila sem na Dunaju zavarovanka. Delala sem v pletilnih tovarnah toliko časa, da sem se poročila in od tega je sedaj že pet let. Ko se je pri nas ustanovila podružnica Zveza žen in deklet, dne 8. IV. 1935. leta sem jaz takoj pristopila, bila sem v odboru. V zvezi sem delala po navodilih svojega moža, ki je član stranke. Poleg tega sem pomagala svojemu možu pri manjših tehničnih poslih.

Iz doslej objavljenih podat-

kov je razvidno, da za Julko in Albina Pibernik sploh nimamo točnih podatkov o tem, kdaj sta bila sprejeta v Komunistično partijo. Pokojni Janez Zagar, je 24. oktobra 1947. leta v Delavski enotnosti zapisal spomine na Julko in Albina. Med drugim je zapisal, da sta bila oba že 1928. leta sprejeta v KPJ. Opravičeno lahko dvomimo tudi v

Angela Vovk, sestra Albina Pibernika, pri kateri je ilegalno stanoval Tone Čufar.

ta podatek. Albinova sestra Angela mi je pred kratkim zatrjevala, da je bil Albin sprejet v Partijo že 1928. leta, njegova žena Julka pa dve leti po poroki (poročila sta se 1930. leta).

Angela Vovk, Albinova sestra, ki živi v Ljubljani, je o bratu povedala marsikaj zanimivega:

»Albin je bil najmlajši v naši družini, jaz pa sem najsta-

rejša. Oče je umrl 1941. leta, mama pa že 1922. Rojeni smo v Šmarci pri Kamniku. Sestra Marjeta je 1962. leta umrla v domači hiši, sestra Marja pa živi v Medvodah. V domači hiši živi moj in Albinov brat Tomaž.

Albin se je v Kamniku učil za ključavničarja. Ker pa je bil mojster pijanec in je vaje pretepal, so ga starši dali učiti za ključavničarja v Duplico v tovarno Stol, kot se sedaj imenuje. Po učni dobi je rednim potom odpotoval za štiri leta v Francijo, kjer je v Lyonu delal v tovarni letal. Ko je bil star 21 let se je vrnil domov na odsluženje vojaškega roka. Vojake je služil 1926. leta v Zagrebu. Po odsluženju vojaškega roka se je preselil na Jesenice, kjer je dobil delo v železnici. Večkrat so ga preganjali. 1938. leta se je z ženo in sinom preselil v Zemun. Pred vojno je bil zaprt v zloglasni beograjski Glavnici. Po razsulu stare Jugoslavije je prišel k meni v Ljubljano. Prišel je naravnost iz zapora. Bil je hudo pretepen in mučen, brez las, s številnimi ranami po telesu.

Za Jeseničane bo verjetno pomembno, če povem, da je med vojno pri Angeli, sestri Albina Pibernika, ilegalno stanoval pisatelj in pesnik Tone Čufar. Tone Čufar je bil prijatelj in ožji sodelavec Albina. Delovala sta v isti partijski celici. Čufar se je že pred vojno spoznal z Albinovo sestro Angelo Vovk, ki je in še stanuje na Mestnem trgu v

Ljubljani. Tone Čufar se je maja 1941. leta ilegalno preselil v Ljubljano k družini Angele Vovk (stanovanje, v katerem je živel Tone Čufar 1941/42. leta je blizu Magistra, to je okoli 100 metrov od tromostovja v Ljubljani). V tej stari ljubljanski hiši je Tone Čufar pisal in se skrivaj sestajal z ilegalci. Tod so našli zatočišče ranjeni partizani in preganjeni Slovenci. Kadar je Čufar vodil sestanek sodelavcev OF, je domače zaprosil, naj zapustijo sobo. To pa ne zaradi nezaupanja, pač pa zaradi nujnosti stroge tajnosti dela.

Pibernikova nečakinja Anica Stritar, rojena Vovk, je bila sekretarka partijske celice v Ljubljani. Bila je spomeničarka, lani pa je umrla. Angela, sestra Albina Pibernika, ima priznano dvojno delovno dobo od 1941. leta. Tudi Albinov brat Tomaž je bil partizan.

Pri sestri Angeli v Ljubljani je imel Albin radioapar. Čufar je prisluškoval poročilom iz Moskve in Londona, zapisoval vesti in jih nato širil v ilegalnem tisku osvobodilne fronte.

»V našem stanovanju je Tone Čufar živel pod ilegalnim imenom Karl Strukelj,« se spominja Angela Vovk, sestra Albina Pibernika. »Pod tem imenom je bil prijavljen kot inkasant pri bivšem trgovcu Ziedru na Mestnem trgu zato, da je dobival živilsko karto.

Tone Čufar je v Ljubljani živel zelo skromno. Hranil se

Marko Butinar

Hvali morje, a drži se kopnega

(Nadaljevanje)

Vse, kar ni pritrjeno, pripeto ali privezano potuje sem ter tja v ritmu valov, ki strešajo ladjo. Večina potnikov polezuje na ležalnikih in se hrepeneče ozira proti severovzhodu, tja proti samotni daljni Madeiri, kjer bomo jutri zarana pristali. Za večino postaja ta beseda simbol prijetne varnosti v zatiski valovbratov pristanišča.

19. X.

Kar nenavaden občutek te prevzame, ko po dnevu in noči premetavanja spet lahko stopiš brezskrbno po razmočeni palubi. Vsepopold so vidni sledovi razposajenega plesa ladje na valovih morja. Razmetani ležalniki, razmočene blazine in odeje in črepiče v jedilnici in baru. Instrumenti

ansambla z ojačevalci vred leže pod mizami. Ladjo oblikujejo neznatni valovi, brazda in sled, ki jo je neutrudno črtala v razpenjenem Atlantiku, se je porazgubila, zgodaj je in posadka si je privoščila zaslužen počitek v mirnem zalivu pred pristaniščem Funchal. V rahli svetlobi se črtajo na obzorju strmi, poraščeni vrhovi, ki v strmih travnatih vevinah padajo k morju. Z dnem pa spet zašumi morje pod ladijskimi vijaki in kmalu je pred nami Funchal. Mesto, ki se v terasah dviguje navzgor pod vznožje vrhov. Ura je šele šest, do osmih, ko je predvideno izkrcanje pa večina izrabi za brezskrben počitek na pogradih.

Madeiro, ta arhipelag, izgubljen v prostranstvu Atlanti-

ka, sta odkrila I. 1419 Jojo Ganqalves Zarco in Tristão Vaz Teixeira, vojna tovariša v floti princa Henrika. Atlantik je do tedaj veljal za nevarno neskončnost, ki je zadrževala raziskovalce tedanje dobe pri odkrivanju novih morskih poti. Pomembnost odkritja Madeirskega arhipelaga, 500 milj oddaljenega od Portugalske obale, je bilo daljnosežnejšega in velikega pomena. Njuno odkritje je bilo kot začetni signal za bliskovito osvajanje neznanega. V tistem času so se potem vrstila nova spoznanja o pomorskih poteh Indije, Brazilije, Severne Amerike, Magellanovega otočja in Pacifiškega arhipelaga. Trenutki velikih odkritij so potem kmalu začeli pretresati svet.

Otok Madeira, največji v tem arhipelagu, ima resnično zahvaljujoč svoji zemljepisni legi, klimo brez primere. Najnižja temperatura pozimi ne zdrsnje pod 16°C in poleti ni prevroče. Zaradi milega podnebja v nižjih legah uspevajo pomaranče, banane, sladkorni trs, raznovrstno sadje in subtropsko drevje. Rastlinstvo vsega sveta se je na Madeiri lepo aklimatiziralo in uspeva v simboličnem bratstvu.

Po zajtrku se izkrcamo na pomol, kjer nas pričakajo prodajalci znanih madeirskih čipk, prodajalke cvetja in otroci, ki nam ponujajo prepirane želve in kuščarje. V malem čolniku se gnetejo štirje otroci, ki vztrajno namakajo trnke ob boku »Jugoslavije«. Umazani in strgani so in pravo nasprotje razkošja na nasprotni strani luke.

Avtobusi nas odpeljejo iz pristanišča do prvih ulic, po katerih se dvignemo nad mesto. Že kmalu nas vodič opozori na tipično prevozno sredstvo z baldahinom, ki ju vleče par voličev. Vozimo se mimo hotelov ob obali, občudu-

jemo bujno rastlinje in preproge cvetja, ki krasijo vrtove hiš. Pravi slapovi modrih katesta cvetja vise iz zidov in ograj. Nasadov banan je vse več, na večini rodovitne zemlje ob obali zorijo ti sadeži, ki so poleg vina, pomaranč, limon in ribolova glaven vir zaslužka domačinov. Cesta je vsekana v pobočje, da se kažejo debele plasti raznobarvne lave — otok je namreč vulkanskega porekla. Ustavimo se šele nad ribiško vasio Camara de Lobos. Razgled je nepozaben. Zaliv je napolnjen z brezštevilnimi ladjicami, ribiške mreže se suše na obali, a v strmino so nanizane belo pobarvane domačije, ki jih prekriva zelenilo banan. Na vzpetini sredi vasi se beli cerkva, po cesti navzdol pa cvrkuta voz, preobložen s sodovi.

Cesta se trmo vzpenja mimo domačij in polj v terasah vse bolj navzgor. Vsaka polje zemlje je skrbno obdelana, otrok tu ne manjka in lačnih uste ne zmanjka nikoli. Vpliv cerkve je tudi izredno močan in niso redke družine z dese-

je naj s konjskim mesom in umnim mlekom. Bil je velik asprtnik alkoholnih pijač, od vedno poln humorja.

Zaniivo je vedeti, kako je Tone (kar dobil ilegalno ime Karl Štrukelj (na to ime mu je bil izdana osebna izkaznica ise je lahko svobodno gibal v mestu).

Anga Vovk je zvedela, da je v Oznovi ulici v Ljubljani živemesar Karel Štrukelj ki je ne dni vojne padel (ni mi znano kako in kje). Angela je v župnišču in zaprosila duhovnika za rojstni list »sorodnik« Karl Štruklja. »Ali ti poročni list?« vpraša duhovnik. Angela se je skraj zndla, ker ni vedela, da je bilmesar Štrukelj poročen. »veda,« je odvrnila, »oboje potrebujem.« Duhovnik joploh ni vprašal, zakaj potrebuje dokumente. Ko pride Angela domov, jo Cufar vpraša če je dobila rojstni list. »Ine, čestitam ti, od danes prej si poročen.« je smehljivo izjavila Angela, srečnada je vse tako dobro opravil. Na podlagi lažnega rojstna lista je Tone Cufar dobil ovo izkaznico na ime Karla Štruklja.

Julij 1942. leta je bila na Mestnem trgu v Ljubljani splošna racija. Zaprl so skoraj vsmoške, med njimi tudi pisatelj Cufarja. Dobili so ga v anovanju in odpeljali, čepramiso vedeli, koga imajo v kah. Na stopnicah se je Ton obrnil in iz žepa izvlekellepno uro ter jo dal Angeli.Štutil je, da bo morada tega priti iz zapora.

Zaniivo je, da je bilo v hiši, jer stanuje Angela Vovk,med vojno več preiskav. Nihče v hiši ni vedel, da je bne Cufar svojo pravo osebnizkaznico skril na podstrešjuza neki tram. Po njegovi smrti so Italijani pri neki prekavi dobili pravo legi-

timacijo Toneta Čufarja. Stanovalec so spraševali, če kdo pozna osebo, ki je lastnik izkaznice. Vendar so stanovanci molčali in trdili, da tega človeka še nikoli ni bilo v hiši.

Po smrti Albina Pibernika so partizani njegovega dvanajstletnega sina Albina poslali v Ljubljano k sestri. Italijanski vojak je prišel Angeli povedat, da je njen sin na mejnem bloku (okrog Ljubljane je bila žična ovira). »Nimam sina,« je rekla Angela, ker je menila, da je to policijska provokacija. Italijan pa je uporno trdil, da je njen sin na mejnem bloku.

Angela se je le odpravila pogledat, kaj se skriva za vestjo, da jo sin čaka na meji. In začudena je zagledala otroka, sina brata Albina, ki je od tistega dne naprej vse do svobode živel pri njej v Ljubljani.

Albin Pibernik je padel oktobra 1942. leta v bližini vasi Ravne pri Blokah na Dolenjskem (ali pa je to kraj na Notranjskem?). Skupina borcev je šla v neki mlin po hrano. Čudno pa je, da vse do današnjih dni nihče ne ve točno povedati, kje je padel in kje je pokopan. Sin Albin je po vojni iskal očetov grob, toda zaman. Pisec tega sestavka se je v časopisu Zveze borcev »TV-15« obrnil na borce s prošnjo, naj mu sporočijo, če kdo ve, kje je padel Albin. Žal na javno vprašanje ni bilo odgovora.

V centralnem komiteju ZKS so me opozorili na objavljenno vojno korespondenco tovarišev Edvarda Kardelja in Borisa Kidriča, kjer se tudi omenja Albin Pibernik. Objavljam odlomka iz dveh pism.

Pismo člana politbiroja CK KPJ E. Kardelja z dne 4. X. 1942 sekretarju PK KPS za Gorenjsko Lojzetu Kebet:

(nadalj. na 15. str.)

tim i več otroki. S primitivnimorodjem obdelane terase ple s težavo prehranijo številne družine in tako je vsakojost prebivalec na otoku kljub njihovi marljivosti čudovito lepi pokrajini, ido trpka.

Polajina, gledana od tu iz serpentin nad Camaro de Lobos stvarja vtis mozaika. Njivna terasah, vinogradi, sadovjaki, nasadi banan in kamni zidovi okrog domačij prepolni živopisanega cvetja se priletajo v najlepši simfoniji barv. Vso to paleto barv a obrobila modrikasta barveAtlantika, ki izginja v daljineskončnosti.

Vsoposod okrog ceste se vrsteločacije in našo pozornost rivabijo votline, vsake ne v trmino pobočja. To so hlevji katerih preživi živina vse svoje življenje. Le nekaj skomih pedit zemlje so si ljudjodtrgali od ust, da se tam ivina naužije svetlobe in sora. Predragocena je vsaka pezemlje, da bi jo lahko žrtvovali za svojo čredo. Živino pa tudi rede predvsem zaradi deka, ki ga potem pre-

deljujejo v svetovno znani madierski sir.

Cesta se položi šele tik pod vrhom Caro Girao, mogočne razgledne skale, ki se kakšnih 500 m skorajda navpično dviguje iz morja. Pobočje je tu poraščeno z borovci nežno zelenih barv, strmine pa pokrivajo šopasti bambusi in kaktusi z rdečimi sadeži. Jutranje sonce pa iz borovih gozdičev pije vlago, da se meglice gnane od vetra dvigajo pod nebo.

Razgled je nepozaben. Tik pod razglediščem, ob obali morja, so nagnetene na kup bajte, ribiške vasice z majhnim pristanom. V enem samem skoku se tu stena grezi v globino. Presenečen sem, ko zagledam suhljatega, v vrečevno ognjenega fantiča, ko se vzpenja v strmini, poraščeni s pritlikavim bodicim grmičevjem. Pomeša se med prodajalce spominkov in za mal denar ponuja na prodaj šopke cvetja. Kot se je iznenada pojavil iz globine, ravno tako kmalu izgine v njej.

Zapuščamo razgledišče in se ustavimo šele v vasi Camar (nadalj. na 21. str.)

»Vi?« se gospa Hana začudi, ker se je na oni strani telefona oglašil inženir Wildbach. »Mislija sem, da je Verner. ... Kaj pravite? ... Ne, nisem vam zamerila. Seveda ne! Še na misel mi ni prišlo, da bi Vas imela za človeka brez časti ... Kako pravite? Da se boste vseeno zavzeli za fanta in njegovo zaposlitev? O to bo vesel! ... Prosim? Nič naj mu ne pripovedujem? Torej še ni stoddostno gotovo? ... No, prav! Molčala bom! Dober človek ste. Mož beseda. Pravi nemški mož.«

To je novica, ki dela gospo Hano pri kosilu sproščeno.

Potem čas zdrse v popoldan. Tine dela, gospa Hana pa se prepušča sanjarjenju in načrtom, kako bo nocoj Tineta pridržala po večerji pri sebi. Okopala se bo, potem pa pripravila kopel tudi za Valija. Počasi in z zapeljivimi kretnjami, kakor da bi se slačila pred Valijem, se sleče. Tudi potem, ko se okopije, se briše s takimi kretnjami in razmišlja, kakšno obleko bi oblekla, a jo premoti njena lastna podoba v zrcalu, v katerem se vidi vsa.

»Lepa sem. Ali ni golota najlepša obleka, ki jo ima ženska?« se ogleduje.

Kakšno telo! Kakšni boksi! Kakšne prsi! In vso to lepoto si lasti 'starec'!

Naj ta lepota usahne v 'starčevih' objemih, dokler jih teh objemov ne odreši 'starčeva' smrt?

Toda v tem času se bo postarala tudi sama. In bogve kaj bo ostalo takrat od te razcvetele lepote, ki potrebuje drugegačnega vrtnarja, da bi jo negoval, božal in ljubkoval ter jo zasipal s sladko srečo.

»Ne, ne! Ni me vreden! Vsaj moje lepote ne! In ne moje mladosti!«

Tako si govori, čeprav noče biti 'starcu' krivična, saj bi brez 'starca' te gole mlade lepote ne mogla odevati v prav tako lepe obleke, ki vsaj pred drugimi poudarjajo to lepoto.

In vendar je prav golota najlepša obleka, ki jo ima. Ta mlada, napeta koža, brez sleherne gubice na vratu, paša za oči, vredne ljubezni in ljubezenskega poželenja, mlade moške ljubezni in mladega moškega poželenja.

»Kaj bi se bala?« misli na Tineta. »Kaj bi se bala zapeljevanja? In zakaj naj bi me bilo sram ljubkovati človeka, ki v družbi ničesar ne pomeni. Nihče ne bo zvedel. In nihče ne bo v fanta posumil,« se opogumlja. »Hočem občutiti pravo ljubezen. Ljubezen, kakršno sem občutila pri Valiju.«

Toda tale fant ni Vali, se ji oglašva vest.

»Je. Hočem, da je!«

Toda hoteti, se še ne pravi ljubiti!

»Ljubiti? Kaj je ljubezen?«

— Stik dveh epiderm!

Tako ji je tisto noč govoril policijski komisar Carmak.

»Gnusoba!« odganja vrtnjenca, h kateremu bi nikoli ne legla, ko bi ne bila tisti večer pijana in ko bi se ji v pijanosti ne zahotelo, da bi tik pred moževim nosom prevarala moža, pa se ji je Carmak zagnusil, do smrti zagnusil, čim se je streznila.

Ni tale zaljubljenost v Valija samo trenutno poželenje, nekakšna pijanost, ki se je je lotila.

»Naj bo karkoli! Valija hočem imeti v objemu! Vselej v objemu, kadar si ga bom poželela. Pravico imam od tega. Zaslužila sem si. Če bo dobil posel v tovarni, ga bo samo zaradi mene. To mu bom dala vedeti. In fant se ne bo branil. Kdo bi se mogel braniti pred tako lepoto,« se oblači in obleče obleko, ki komaj rahlo zabrisuje njeno golo lepoto. »Zdaj bi se lahko okopal še on. Dovolj je delal. Ura je že peta. Kaj ko bi ga poklicala?«

Da, poklicala ga bo!

»Ne bo za nocoj že dovolj?«

»Še urico bi lahko delal,« razmišlja Tine, ki bi rad dokončal, kolikor se je za nocoj namenil.

»Saj je jutri še en dan,« podrtava Hanin glas. Tudi Tinetu se zdi čudno vznemirjen, drugačen, ka-

kor se ga je bil navadil. »Veste, kopalnico imam zakurjeno. Lahko se okopljete, če hočete.«

»Jaz?« je Tine presenečen.

»Kopel se človeku vselej prileže. Zakaj bi ne izrabili priložnosti?«

»In v vaši kopalnici?« se Tine še vedno ne more otresti presenečenja, obenem pa ga mika, da bi užival kopel, kakršno si privoščijo lahko le redki v mestu.

»Seveda, v kopalnici,« ga vzpodbuja gospa.

V kopalnici se Tine še nikoli ni kopal.

»Kar za menoj! Sama vam natočim vode in pokazem.«

To bi ji ne bilo treba, saj je Tine ključavničar in instalater in mu pipe, kakor najbrž misli gospa, niso neznana skrivnost.

Kopalnica še diši po dišečem milu.

»To je užitek! Zares užitek!« uživa Tine v vodi in se mili, obenem pa ga je sram, ker je voda tako umazana, kakor da se ni zjutraj umil do pasu. »Sicer pa nič čudnega. Ves dan sem delal,« gleda umazano skorjo, ki se ob robu gladije nabira na stenah kopalne kadi. »Da je ne bom pozabil pomiti. Skrbno pomiti,« si govori, ko se tušira. »Ah, takale prha ti izpere vso utrujenost!«

Tine se počuti, kakor da danes sploh še ni delal. Njegovo atletsko telo je kitasto in razvito, v ženskih očeh pravi tip moške lepote, le da se tega še ne zaveda. Pravzaprav se šele danes vidi prvič popolnoma gol v velikem zrcalu, s katerim je opremljena kopalnica.

»Dedec sem, pravi dedec,« si pravi v govorici sivega mesta, ki se mu marsikdaj še robate besede zdijo premeheke za življenje, ki je trdo, tako hudičevo trdo, da bi mu še hudiče ne mogel kljubovati in ga nositi.

Pa so včasih v človeku tako tihe in nežne misli. In to ne tako malokrat. Pa naj bo to žalostna tožba nad slepo usodo ali muzika ljubezni, ki je v človeku, a oboje mora prikrivati, skrbno prikrivati in včasih celo zatirati v sebi, kakor da ga bo mehka razneženost pomehkužila in da zaradi te pomehkuženosti človek ne bo več sposoben živeti in kljubovati vsakdanji trdoti in se otepati tesnobe, ki jo poraja prav razneženost, vse prevečkrat prisotna pod trdo in raskavo skorjo duše, razneženost, ki jo ima človek rad, a se je vseeno boji, da se mu bo izlila iz duše in se mu razleza po mišicah in kosteh, pa tudi zato, ker vzbuja pri soljudeh posmeh, kakor da je tisto, kar je v človeku najbolj lepo, vredno zaničevanja; zaničevanja zato, ker lepo in nežno ne more kljubovati trdi vsakdanjosti, ki pritiska na človeka in njegovo življenje, in mora zato človek te stvari nositi samo skrite globoko v sebi, če jih hoče ohraniti za redke trenutke tihe sreče, ki so mu v življenju namenjeni, ali prevelike žalosti, ki je človek ne more več obdržati v sebi in ki bi ga zadušila, ko bi ne odprl svoje duše in žalost spremenil v mehko in odrešujočo otožnost, v kateri si človek okopije čustva in misli. Žalost je pravzaprav nekakšna nagrmadena strnjena umazanija na naši duši, ki jo zmehča šele otožnost, v kateri človek vidi, da so stvari take in take in da jih ni mogoče spremeniti z lastno voljo in prizadevanjem, ker je za tako spremembo en sam človek nemočen. »Babe se ji prepuščajo, ne pa dedci,« bi Tine rekel, ko bi razmišljal o tem.

»Kar v tole haljo se zavijte, dokler se ne osušite,« zagleda Tine med priprtimi vrati gospejino roko in za trenutek otrpne od strahu, da bi gospa ne odprla vrat in ga videla golega. Ne ve, da ga gospa tudi sedaj vidi v zrcalu. Pa bi lahko opazil po nemirni gospejini roki.

»Nikar, gospa! Gol sem. In tudi banjo bi rad še pomil.«

»Pustite, bom že jaz.«

»O, ne. To pa ne! Tine seže po halji, ki mu jo ponuja gospejina roka, takoj nato pa že drgne banjo. »Preklete sem bil umazan. Kdo bi si mislil, da je na človeku lahko toliko umazanije,« si pravi, obenem pa takoj pomisli na prenešeni pomeč svojih besed: »Zares tudi tiste umazanije v nas se nikoli popolnoma ne zavedamo ali pa sploh ne, dokler nam je ne odkrije vest in nas okopije.«

Gospa Hana pa razgreta od napore, s katerim razmišlja, kako bi podrla jez predskodkov med Valijem in njo, in od strasti, ki se ji je že zdavnaj razleza do zadnjega živčnega vlakna, čaka, da bo Tine prišel iz kopalnice. Toda nenadoma jo zmoti zvonec.

Janez Zorc

Iz zgodovine fužinarstva v Bohinju

(I. nadaljevanje)

Rude in oglje

Ker so bile komunikacije z Bohinjem težke, je bilo enako težko s pridobivanjem železove rude. Ruda, ki se je v Bohinju pridobivala in talila, je bila zrnata ruda temnorjave barve od velikosti graha do pesti in čez, to je rjavi železovec, ki se je z naplavi obrusil in okroglo ogladil.

Zrnata ruda se nahaja na visoki planoti med Triglavom in Bohinjsko dolino v apnenčastem masivu v velikih lijakom podobnih vdrtinah vzdolž notranjega roba. Primerno nahajališče rude je bilo tudi kopanje. Na robu apnenčaste kotla se nahaja tako imenovana »labora«, to je mečanica rumenega ila, drobno lomljivega apnenca in zrnate rude. Ko so rudarji — kopači izsledili laboro, so ji sledili v globino in z rovnico kopali il ter jo spirali z vodo in s tem ločili ilo od rude. Zelo težavno je bilo pridobivanje rude v zavrtih vdrtinah, ki so včasih obsegale komaj širino dimnika. Globina jaskov je bila zelo različna, rov »za Kresnico« je bil globok 187,5 m. Pozimi so rudo vozili k topilniškim pečem. En funt rude je stal z »obdarilje« 16 kron. Rudarji so bili kmetje, ki so rudo prodajali.

v zamenjavo za živila, še le kasneje za denarno plačilo. V začetku 19. stoletja je

vodil Žiga pl. Zois rudarska

1. revir Gorjuše z jamami: na Višeh, na Sonce, na Tumejo, na Vase, na Špiku, na Kuharjevem;

2. revir Jelovice z jamami: v Ogorevcu pod Klukovcem, v Praprotni dolini, v Šavniku, na Brdah;

3. revir za Javornikom z jamami: za Medvedovcem, v Medvedovcu, v Debelem Vrhu, v Zupanih Stengah;

4. revir Rudna dolina z jamami: na Vodenicah, Rudnatom, v Jerebikovcu.

Marsikateri rudokop je bil odprt desetletja, tako je staro peč pri Stari Fužini sedem let oskrboval z rudo en rudokop na Rudnem polju.

Novejše geološke raziskave so ugotovile za sodobno železarstvo nepomembne količine železove rude.

Bohinjski topilci železa so dobivali oglje iz gozdov. Lastniki gozdov pa so vodili z ogljarji neprestano pravdo. Tudi Briksen se je pritožil pri deželni knezi zaradi poseganja v njihove gozdove, o tem govori pritožba škofa iz Briksena z dne 20. julija 1610. leta proti vasi Ravne, ki je tedaj štela 15 hiš in katere prebivalci so imenovali gozdne škodljivce, ki sekajo najlepše smreke, zdaj tu, zdaj tam. Od teh smrek odnesejo komaj 10–15 kosov lesa, ostanek pa pustijo zginiti na mestu. Iz lesa izdelujejo posodo, s katero oskrbujejo vso Tolminsko, mnogo pa jo prodajo v Benečijo. Po posodo pa prihajajo Benečani sami

8–10 krat na leto do mostu sv. Mavra. Listina je zanimiva zaradi tega, ker dokazuje, da se ni izvažalo v Italijo samo železarske temveč tudi lesne izdelke.

Leta 1776 se je pri vladi zaradi kmečkega gozdnega gospodarstva pritožil tudi baron Zois in zahteval, da se ves odpadni les uporabi za kuhanje oglja.

Oglje so potrebovali pri taljenju železa v pečeh. Pridobivali pa so ga s »kuhanjem« lesa v kopah. Tudi oglje so pridobivali kmetje, ki so ga fužinam prodajali v zamenjavo za živila, kasneje pa za denar. Zaradi negospodarskega ravnanja z gozdovi so se gozdovi redčili in obstajala je nevarnost uničenja gozdov.

FUŽINARI IN DRUŽBE

Tekom stoletja so se pojavljali številni lastniki in delničarji obratov. Na žalost pa niso bili lastniki vedno imenovani. Pri Stari Fužini in na Pozabljenem se kot lastniki navajajo: Slovani, Nemci in Italijani.

V nekem dopisu deželnega glavarja z dne 13. novembra 1596 sta imenovana Julius Buccellini in Hans Coronini kot lastnika fužin v Bohinju in na Jesenicah.

Obveščanje med posameznimi obrati je bilo potom sla. Določena je bila selska pot (obhod) »generalnega sla« Matevža Puca leta 1569. Ta je prejel dopis, katerega so morali vsi obrati vzeti na znanje ter se podpisati na listno slab. Tako na eni taki

listini piše: »Tukaj se mora vsak fužinar katerega naš lastni sel s tem generalnim podpisom obšče podpisati.«

O prvi polovici 17. stoletja so zgodovinski podatki zelo skopi. Iz poročila škofa Tomaža Hrena papežu Pavlu V. z dne 5. avgusta 1616. leta zvermo, da je bilo tedaj v Bohinju dva tisoč prebivalcev za katere je bila leta 1617 ustanovljena fara. Srednja vas in da se v tem vikariatu nahaja »veliko rudnikov in fužin«. Leta 1890, za kar imamo podatke, je v Bohinju živelo 4.229 prebivalcev.

Z letom 1620 pa so začeli voditi Podeljevalne knjige (»Empferchbüchere«) v katere so bile vnešene »rudosledne pravice«, ki jih je podeljeval rudarski nadsodnik. Prvega rudarskega nadsodnika so volili 13. oktobra 1573. leta v Kranju.

Po Podeljevalnih knjigah z letom 1620 laže ugotavljamo lastništvo fužin v Bohinju, čeprav tudi tu naletimo na vrzeli, ko lastnik ni bil vpisan ali pa označen samo z inicialkami. Podeljevali pa so tudi rudnike. Posamezne družbe ali lastniki fužinskih obratov so imeli iskalce rude v službi, ali pa so ti sami iskali rudo in jo potem prodajali. Georgu von Locatelliju so bili leta 1669 podeljeni trije rudniki na Gorjušah, dva za Maraferejevo bajto in tretji na strani Valečih imenovanem potom. Medtem ko je bil Janezu Slinarju in Juriju Primožiču leta 1688 podeljen rudnik Kamniške Bistrice v Kropi s tem, da bosta rudo brez upora oddajala družbi po nižji ceni.

Od leta 1668 do 1815 je bilo v Podelitveno knjigo vnešenih več kot 5000 podelitev.

Leta 1669 se pojavijo fužinske družbe:

Naslednik Jakoba Maria-schia, nato Georg von Locatelli, »fužinar na Bistrici in pri Stari Fužini« in Martin Tozall »Hammer Gewerk« na Bistrici in pri Stari Fužini. Prav tako so se ločile plemiške družine od plemiških. Plemiške družine so bile imenovane »Haemmerherren«, a plemiške »Haemmergewerken«.

Koncem 16. stoletja se pojavijo ime Locatelli na Jesenicah toda brez plemiškega naslova. Z naraščanjem bogastva, sočasno z nakupom fužin v Bohinju pa so že v začetku 17. stoletja postali plemiči. Leta 1687 je imenovan Vinzenz Locatelli kot Hammerherr pri Stari Fužini. Leta 1690 pa sta imenovana Vinzenz in Aleksander Locatelli. 1687. leta je umrl Georg Locatelli, ki je pokopan v Bitnjah, kjer je v cerkvenem tlaku vklesan spomenik treh bratov.

Toda Locatelliji niso še koncem 17. stoletja posedovali vseh fužinarskih obratov v Bohinju. V tem času je bilo še več drugih drobnih lastnikov kot: Marija Magdale-na Weinacht, ki je bila verjetno vdova fužinarja in je posedovala dvetretjinski del fužin, katere so Locatelliji

postopoma pokupili. Pri volitvah rudarskega nadsodnika 1690. leta pa se pojavita še dve vdovi. Potem pa sta bila še dva rudniška družabnika Matija in Jurij Walter, katerima je bil 18. junija 1673. leta podeljen lesni obrat (Holwerk) za Križem.

27. avgusta 1687. leta je bil Vinzenz in Aleksander Locatelliju podeljen že opuščen rudnik srebra. Locatelliji so propadali in niso več iskali za svoj obstoj zaslužka pri železu. V apnenčastih planinah Bohinja in Jelovice so pričeli iskati zlato in srebro kar je njihov propad še pospešilo.

V podelitveni knjigi nastopi novo ime Johan Baptist Kemperle, ki je postal družabnik Locatellijev. 1706. leta je umrl Vinzenz Locatelli. 1722. leta je umrl še zadnji iz hiše Locatelli Aleksander. To izpričuje nagrobni spomenik treh bratov v cerkvi na Bitnjah poleg Ajdovskega gradca na vhodu v Bohinjsko dolino.

Obrate v Bohinju je prevzel Francesco Pitoni, ki pa je kmalu umrl (1731 leta). Nasledil ga je Peter Anthonij Pitoni, fužinarska družba pri Stari fužini. Zanimivo je, da je vsak novi posestnik osvojil nove rudnike in kopišča, propadajoči lastniki in družbe pa so se oprijeli iskanja zlata in srebra.

Peter Anthonij Pitoni je moral biti mož podjetne narave. Pitoni je najprej Locatellijeve obrate v Bohinju denarno podprl in nato soup-nike odrazil po smrti Aleksandra Locatellija pa obrate sam prevzel. Dvajset let kasneje (1734. leta) je vzel v zakup še ostanek Locatellijevih obratov v Zgornjesavski dolini. Ze leta 1736 se Peter Anthonij Pitoni imenuje »lastninski imejtelj« rudarsko fužinarske družbe (zaupnikov) ker je sedaj bil gospodar vseh fužin in rudnikov v Bohinju. Dve leti kasneje 1739. leta pa se že pojavi novi zakupni imejtelj Stare Fužine Matevž Warel in 1740. leta Michael Zois pl. Edelstein kot fužinarska družba na Bistrici pri Bohinju.

Peter Anthonij de Pitoni, je dosegel v Bohinju gospodarski procvit in se v tem času tudi poplenil, ter propadel. Leta 1738 je utrpel zaradi elementarnih nesreč velike izgube, zato je zaprosil za oprostitev mitnine do Trsta v znesku 6.000 forintov s čimer pa ni mogel zadržati gospodarskega propada svojih fužin. Umrl je leta 1740. Nasledil ga je Josef Anthoni de Pitoni »Fužinarska družba v Bohinju«. Leta 1744 je Josef Anthoni de Pitoni zadnjikrat omenjen kot pospeševalec fužin Bistrice v Bohinju, od takrat pa njegovo ime izgine in s tem tudi ime Pitoni.

V Bohinju pa nastopa nova finančna moč. Sprva anonimno, nato imenovana kot tovarna in potem kot »zakupni imejtelj« bohinskih fužin Michael Angelo Zois pl. Edelstein, ki je končno združil vse obrate v svojih rokah.

Spomini iz NOB

JOŽE VIDIC

Iz arhiva CK ZKS o Julki in Albinu Pibernik

(Nadalj. z 12.—13. str.)

CK

KPS

Dne 14. X. 1942

Tovarišu Stefanu, sekretarju PK KPS za Gorenjsko Na položaju
Dragi Stefan!

V zvezi s celotno reorganizacijo naše partijske organizacije za vso Slovenijo in kot prvi korak k okrepitevi naše organizacije želim na Gorenjskem in Štajerskem smo napravili neke spremembe tudi pri vas. Ni še veliko to, kar smo ukrenili, vendar upam, da bomo v prihodnje lahko mi in še znatnejšo pomoč.

PK za Gorenjsko in Štajersko se odslej imenujeta pokrajinski sekretariat za Gorenjsko oziroma Štajersko. To spremembo v imenu smo napravili zato, da bi podčrtali začasní karakter.

2. Sekretar PS boš ostal Ti in boš tudi dalje odgovarjal pred nami za vse delo Partije na Gorenjskem. Mislimo, če boš imel zadostno pomoč s strani drugih tovarišev, boš lahko združeval brez škode obe funkciji, ki ju imaš, tj. tudi funkcijo politkomisarja.

Saj smo tudi mi napravili spremembo v istem smislu v glavnem poveljstvu, kjer je Peter (Boris Kidrič, opomba J. V.) ohranil svojo dosedanje funkcijo v CK in IO in poleg tega še postal politkom v glavnem poveljstvu.

3. Za člane PS, ki bodo izključno delali po liniji Partije in OF, smo imenovali tovariša Lenarta (Jože Sluga), o katerem smo Ti nekoč že javili kot o kandidatu za politkomisarjevega namestnika, ki pa ga s tem pošiljamo raje na izključno politično delo, ter tovariša Silva Marjanoviča (Oskar Savli).

Prvi je dober in razvit delavec, ki nam je v Ljubljani mnogo koristil, drugi pa je intelektualac, profesor, ki je bil v Srbiji in pri partizanih vse do konca lanskega leta ter je pred kratkim prišel z našo patruljo od VS (vrhovnega štaba, opomba J. V.). Jaz sam ga poznam, je precej dober, zlasti kot agitpovec, teoretično precej podkovan, le malo nestalen je. Drugače pa priden delavec. Mislim, da boste vi trije lahko zrasli kar v dobro vodilno trojko na Gorenjskem, zlasti

ko se Silvo, ki je štajerec, nekoliko zveži v vaše razmere. Morál mu boš seveda pomagati.

4. Za Tvojega namestnika kot politkomisarja pa je glavni štab imenoval Kostjo, ki ga Ti dobro poznaš. Je to Stane B. (Bizjak, opomba J. V.) iz tvojega konca, nekdanji sekretar črnuškega rajona Partije, delavec. Pri nas se je pokazal zelo dobro. Bil je eden naših najboljših bataljonskih politkomov. Sedaj je bil komandant enega od bataljонов UB »Toneta Tomšiča«.

5. Iz Srbije se je vrnil tudi Albin Pibernik. Morda se ga boš spomnil z Jesenic. Vsekakor ga pozna sleherni naš Gorenjec. Nekdanji sekretar partije na Gorenjskem. Bil je v Srbiji pri partizanih, nato tudi politkomisar pri četi v vrhovnem štabu...

11. V zvezi z nemško mobilizacijo na Gorenjskem še tole: Parola: V partizane, v boj za svoj narod, za svojo svobodo, za svojo družino, za svojo zemljo, ne pa na vzhodno fronto za Hitlerja, za zatiranje svojega naroda, za razbojniko, ki plenijo slovensko

zemljo itd. — ta parola mora postati čim bolj masovna. V vseh mogočih oblikah je vrzite v mase. Naj gredo ljudje v partizane. Oborožite jih, kolikor največ morete...

12. V zvezi z orožjem še tole: bilo bi zelo priporočljivo, če bi vi zares napravili nekaj akcij na italijanski strani (Primorska). Prvič bi tam iznenadili Italijane, napravili močan vtis pri prebivalstvu; zaplenili morda nekaj orožja, obenem pa razbremenili naše, ki operirajo na drugi strani. Opozarjamo pa vas pri tem na to, da se bo ta spopad posrečil samo, če bo to koncentriran napad večjih sil...

Iz pisma tovariša Edvarda Kardelja Lojzetu Kebetu je razvidno, da je bil pred vojno Albin Pibernik zelo znan na Gorenjskem, saj Kardelj o njem govori kot o »nekdanjem sekretarju Partije na Gorenjskem«.

Kdaj je bil Albin Pibernik sekretar Partije na Jesenik, mi ni znano. Po pripovedovanju sestre Angele, se je Albin pred vojno često sestajal s tovarišem Kidričem, Kardeljem in drugimi vodilnimi komunisti.

Oglejmo si še del drugega pisma:

Poročilo sekretarja CK KPS Franca Leskova, dne 1. novembra 1942. leta Edvardu Kardelju:

Dragi Kristof
Iz priloženega prepisa Lenartovega (Jože Sluga) dopisa z Gorenjske vidiš žalostno vest, da je Stefan (Lojze Kebec, opomba J. V.) podlegel zadoblenim ranam. Smrt dveh dobrih sodrugov Jožeta in Stefana (Jožeta Gregorčiča in Lojzeta Kebeta) nam je na Gorenjskem popolnoma predrugačila situacijo.

Poslali smo tudi oba Silva (Viktor Stopar in Oskar Savli) in Kosto (Stane Bizjak), toda kurir, ki je prišel včeraj, je povedal, da se še nista javi in tudi Lenart nič o njuni

nem prihodu ne poroča, tojimo se, da se tudi njima ni kaj zgodilo.

Sedaj na Gorenjskem ni niti enega starega člana PK, vse bomo morali postaviti na novo. Matija je mnenja, da bi morali sedaj postaviti začasno, dokler ne vem kaj je s Kostjo, Lenarta kot grupnega komisarja. Jaz se s to rešitvijo strinjam, ostane pa v PK (pokrajinskem komiteju). Če pride Silvo srečno skozi, imam potem 2 člana PK novince brez vsake kontinuitete PK in poznanih zvez. To je ogromen udarec za našo Partijo. Poslali bomo morali še kadre na Gorenjsko, konkretno bi jaz predlagal:

1. Da ostane mladi Silvo (Viktor Stopar, opomba J. V.), ki je šel po mladinski liniji na Gorenjsko, tam in da ga dajo v PK in naj dela po partijski in mladinski liniji.

3. Namesto padlega Pibernika bi pa poslali kot pomočnika na teren Martinova, on je lansko leto na Dolenjskem dobro organiziral OF in zaščito. Mislim, da bi bil za Gorenjsko...

Iz pisma tovariša Franca Leskova je razvidno, da je CK KPS namenil poslati tovariša Albina Pibernika na vodilni položaj na Gorenjsko, žal pa je smrt prehitela Albin, ki je komaj čakal, da se pojavi na dobro znanem terenu na Gorenjskem.

Glede na to, da se na Jesenicah vzgojno varstvena ustanova imenuje po Julki Pibernik in da se po Julki in Albinu Pibernik na Javorniku imenuje delavski dom, je nujno, da o življenju teh dveh jeseniških revolucionarjev vemo več kot doslej. Objavljen prispevek je le skromen poskus osvetliti življenje jeseniške družine Pibernik, ki je vse svoje sile posvetila boju za lepšo podobo nove Jugoslavije.

Borci na Blejski Dobravi ob letni skupščini

Vsa zadnja leta je bila že ustaljena navada, da so člani krajevne organizacije ZZB NOV napolnili dvorano v šolskem poslopju, ter da so člani imeli dovolj pripomb na poročilo odbora in so dajali tudi ideje za bodoče delo. Vsled tega je tembolj nerazumljivo, da se je letne skupščine, ki je bila 27. decembra, lanskega leta, udeležilo dosti manj članov kot pa pretekla leta in da ni bilo nobenih pripomb na poročila predsednika in tajnika in tudi nikakih bistvenih pripomb za delo odbora v novi mandatni dobi.

Ne bi mogli ugovarjati do sedanjemu odboru, da se ni trudil, da bi organizacija ne dosegla vsaj nekaj vidnih uspehov. Ze proslava krajevnega praznika v avgustu je pokazala, da se z dobro voljo in poštrevnostjo članov odbora lahko doseže lepe uspe-

he. Praznovanje je bilo tako po programu, kakor tudi udeležbi prebivalcev izvedeno tako, da so bili prireditelji, kakor tudi udeleženci lahko zadovoljni. Povabili so tudi matere in žene padlih borcev ter jih skromno pogostili. Tudi komemoracijo ob spomeniku padlih borcev, na dan mrtvih, je bilo vsestransko dobro pripravljeno in izvedeno. Uredili in obnovili so nekatere okvare ob spomeniku in to s pomočjo krajevnih skupnosti, s katero imajo tesno povezavo. Organizacija sicer v tem letu ni pripravila izleta za člane, kot običajno vsako leto, vendar so se člani in njihovi svojci v velikem številu udeležili izletov in obiskov, katere je pripravil občinski odbor ZZB NOV in to na Vodiško Planino, v Radovno in na Gorjuše ter na Ko-

privnik. Skrb so posvečali tudi spominskim ploščam, katerih je na tem območju devet, ter spomenik na Kočni. Odbor se je zanimal tudi za bolne člane in one, ki so morda v težavnih življenjskih razmerah. Iz teh in še vrsto drugih primerov vidimo, da se je dosednji odbor zavedal dolžnosti do organizacije, vendar bi bila potrebna pomoč vsega članstva, da bi lahko dosegli večje uspehe.

Predsednik občinskega odbora ZZB NOV Konobelj Franc-Slovenko je dopolnil nekaj vprašanj in je pri tem poudarjal, da je bila Dobrava z okolico v času narodnoosvobodilne vojne zatočišče partizanov in, da je ta kraj veliko prispeval v borbi proti okupatorju. Ze dolgo let pred vojno je bila Dobrava delavsko revolucionarno razgibana

in prav bi bilo, da bi se o tem napisala krajevna kronika, je še dodal tov. Konobelj.

Končno so tudi ugotavljali, da se nobeden od predstavni-

kov krajevnih organizacij in društev ni odzval vabilu, kar bi gotovo dalo skupščini večji pomen.

SS

Talcem na Koroški Beli bodo postavili spomenik

Pri krajevnem odboru Zvez združenj borcev NOB na Javorniku že dalj časa deluje komisija, ki ima nalogo, da pripravi vse potrebno za postavitev spomenika petim talcem in drugim borcem ter žrtam fašističnega nasilja, ki so pokopani na nekdanjem pokopališču na Koroški Beli.

Posebna komisija in kipar Nande Jocić iz Kranja, si je v ponedeljek, 22. decembra ogledala mesto, kjer naj bi postavili spomenik. Komisija ima na voljo več možnosti, tako da bi kipar Jocić v bližnji prihodnosti lahko izdelal več osnutkov in jih nato

predložil komisiji in prek nje občanom v javno razpravo in potrditev.

Istega dne so se člani komisije ogledali tudi v ateljeju akademskega slikarja Jaka Torkarja na Javorniku, ki naj bi prav tako prispeval svoj delež k izdelavi spomenika, oziroma spominskega obeležja. Ker bo prihodnje leto potekla desetletna doba za ukinitve pokopališča na Koroški Beli, bo morala komisija z delom pohiteti, da bodo lahko mesto, kjer so pokopani talci in borci, spremenili v park, nato pa postavili dostojen spomenik oz. spominsko obeležje.

Večja soudeležba zavarovancev v letu 1970

Na zadnjem zasedanju skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Kranj so sprejeli sklepe za financiranje zdravstvenega zavarovanja v letu 1970. Sprejet je bil finančni načrt za zdravstveno varstvo v višini 98.283.000 N din s tem, da se izloči v rezervno 3%, kar znese 1.898.000 N din.

Od tega bodo porabili za zdravstveno varstvo 68.867.000 N din, za denarne dajatve 20.296.000 N din, za izdatke poklicne rehabilitacije 2.978.000 N din in za ostale izdatke 3.644.000 N din. Dohodki sklada so se tako povečali za leto 1970 za okrog 1.935.000 N din.

Osnovni prispevek za zdravstveno varstvo ostane za to leto nespremenjen (prispevek na stopnja 5,2% od bruto osebnih dohodkov). Enak ostane tudi dodatni prispevek — 1,3%.

Člani skupščine so se odločili, da ne spreminjajo stopen v skladu z republiškimi priporočili, po katerih v tem letu ne bi smeli bolj obremenjevati našega gospodarstva.

Skupščina je sprejela tudi sklep o povišanju finančne soudeležbe zavarovancev. Soudeležba je bila povišana na priporočilo republiških organov zaradi uravnoteženja dohodkov in izdatkov oziroma zaradi razbremenitve skladov zdravstvenega zavarovanja.

Tako bodo zavarovanci v letu 1970 plačali za vsak prvi obisk zdravnika na bolnišničnem domu na zahtevo zavarovanca 10 din. Za vsak prvi pregled pri zdravniku specialista zaradi ugotavljanja zdravstvenega stanja ob isti bolnišnici 10 din.

Za medicinsko intervencijo ob prekinitvi nosečnosti, ne glede na indikacijo, razen v primeru, ko gre za spontano prekinitev, 100 din.

Za vsak prevoz z rešilnim avtomobilom v zdravstveni zavod ali iz zdravstvenega zavoda na bolnišnični dom, ki ga odobri zdravnik, 15 din.

K stroškom za zobozdravstveno nego in pomoč bodo prispevali zavarovanci 25% k vrednosti opravljenih del na naslednje storitve:

- za vso zobozdravstveno nego, razen za izruvanje zob,
- za vsa nesnemna protetična sredstva, vključno polplemenite kovine,
- za vsa snemna protetična sredstva.

— za sredstva in posege v čeljustni ortopediji (ortodontska dela).

— Če zavarovanec izubi pripomoček, ali ga ne uporablja po navodilih zdravnika.

K stroškom za zdravila, ki jih predpiše zdravnik javne zdravstvene službe, bodo plačali zavarovanci za vsako izdano zdravilo 4 din. Če je zdravilo cenejše od 4 din, plača samo vrednost zdravila.

Zdravstveni delavci so ugovarjali na skupščini prispevno stopnjo, ker so po ta-

ki stopnji nabralo premalo denarja za zdravstveno varstvo. Zaradi tega se bo zdravstveno varstvo zavarovancev še poslabšalo. Po mnenju direktorja zdravstvenega centra dr. Robiča zdravstvo že sedaj nima denarja za nadomestilo obrabljenih aparatov, pa tudi osebni dohodki zdravstvenih delavcev zaostajajo za dve leti za predvidenimi v katalogu sindikata zdrav-

stvenih delavcev. Po vsem tem ni pričakovati, da bi v tem letu dvignili nivo zdravstvenega varstva na Gorenjskem, mislijo je treba celo na poslabšanje. Zdravstveni zavodi na Gorenjskem po besedah dr. Robiča ne bodo nič na boljšem kot lani, čeprav jim je po finančnem računu odobreno 10% več sredstev.

Ž. T.

Lep večer železarskih veteranov

Na Silvestrovo popoldan je dedek Mraz obiskal tudi naše 70-letnike. Kar precej se jih je kljub slabemu vremenu zbralo v dvorani KS Podmežaklja. Z velikim zanimanjem so spremljali nastop mladih igralcev, zaigrali so jim igrice Rdeča kapica.

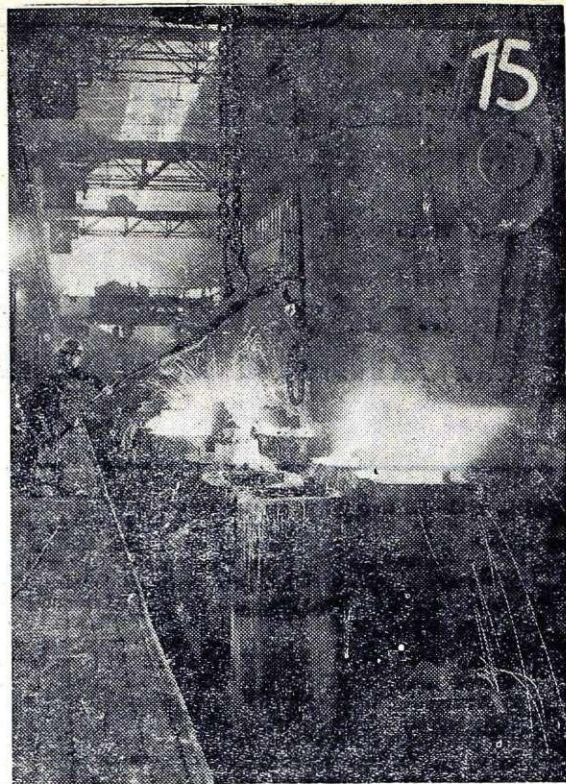
Po igrici jih je pozdravil še dedek Mraz s svojim spremstvom. V prijetnem pogovoru z dedkom Mrazom, kako je bilo nekoč v naši Kurji vasi in zakaj je naselje dobilo to ime, se je dedek Mraz poslovil. Nato je sledila zelo skromna pogostitev. Da smo naše 70-letnike lahko povabili in se z njimi pogovorili se moramo kar najtopleje zahvaliti osnovni organizaciji sindikata Železarne Jesenice za denarno pomoč. Enako pa tudi ostalim množičnim organizacijam, ki so kljub pičlim denarnim sredstvom vsaka po nekaj prispevale.

Upokojenici so se priredili, ljem zahvalili za povabilo in pripomnili, da je KS Podmežaklja z množičnimi organizacijami edina, katera se jih spomni vsaj enkrat v letu. Ob tem je padla tudi malo grenka pripomba, da se de-

lovne organizacije po vsej Sloveniji ob novem letu spominjo tudi svojih bivših sodelavcev, toda le pri nas in v naši Železarni v tem pogledu ni nobene topline niti spomina na tiste, ki so to veliko in dragoceno dediščino gradili. Sicer razumemo, so rekli, da ni denarja in da so sedanjim upravljalci v velikih težavah, toda če ne več, vsaj čestitka za novo leto, katere pošiljajo poslovnim ljudem, bi nam pomenila hvaležnost in priznanje za trud in napore, katere je starejša generacija vlagala v naš metalurški gigant.

Ljubljana transport — poslovna enota Jesenice za razvoj zimskega turizma

Pred novim letom so spustili v obratovanje 600 m dolgo smučarsko vlečnico, ki ima 111 m višinske razlike in zmogljivost prevoza 850 oseb na uro. Investitor — Ljubljana transport, poslovna enota Jesenice, je v ta turistični objekt vložila 600.000 N din. Gradbeno dela je izvršilo komunalno podjetje Kovinar Jesenice, montažna dela pod-

Sodelavci v livni jami ožarjeni od svetlečih isker z zanosom polnijo kokile z jeklom za nadaljnjo predelavo

jetje »Grafer« iz Trenta v Italiji in elektro-energetske priključke Elektro podjetje Kranj; razdeljevalna enota Zirovnica. Nova smučarska vlečnica redno obratuje že od 27. decembra in sicer vsak dan od devete ure dalje do mraka.

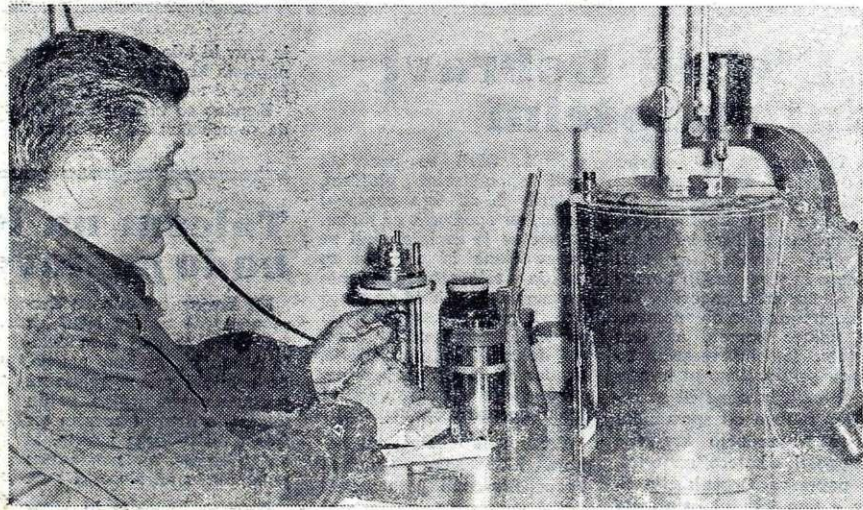
Nova smučarska vlečnica v Martuljku je prav gotovo le-

pa pridobitev za območje pod Spikovim kraljestvom pa tudi lep prispevek h gospodarsko razvojnemu konceptu, da se Gornjesavska dolina razvije v moderno urejeno turistično območje.

Ob zaključku starega leta je podjetje dobilo tudi nov plug za pluzenje snega, ki ga je nabavilo pri podjetju Riko v Ribnici. Plug bodo predvsem uporabljali za lastne potrebe, ob večjih snežnih padavinah pa bodo z njim opravljal tudi usluge drugim, predvsem pa bo to lahko velika pomoč pri odstranjevanju snega v mestu in na večjih javnih prostorih.

Ljubljana-transport, poslovna enota Jesenice, je nabavila v Ortiseju v Italiji tudi nov teptalni stroj Prinot p. 15, ki ga bodo prevzeli v teh dneh. Z njim bodo teptali oziroma urejali smučišča na Spanovem vrhu, v Martuljku, Mojstrani in Podmežaklju.

Z novo smučarsko vlečnico in z novimi zimsko-komunalnimi in športnimi napravami je podjetje Ljubljana-transport, poslovna enota Jesenice letos precej prispevalo k modernizaciji zimskega turizma v Gornjesavski dolini. Če bi vsa podjetja in organizacije, ki so neposredno ali posredno vezane na razvoj in razvitost turizma v občini, prispevale svoj delež, bi se Gornjesavska dolina lahko še hitreje vključevala med sodobno urejena turistična območja.

Kalorimeter uporabljamo za določevanje kalorične vrednosti trdnih in tekočih goriv. Zatehtan vzorec nasujemo oz. vlijemo v kremenčev posodico, ki je na posebnem podstavku in v posodo vtaknemo elektrodo. Nastavek pritrdimo v jekleno posodo — imenovano »kalorimetska bomba« in vanjo spustimo kisik. V kalorimetru, ki je dobro toplotno izoliran, je posoda z vodo, v katero namestimo bombo. Na zgornjem delu bombe priključimo električni tok, s katerim vzorec vžgemo. Toplota, ki pri zgorevanju vzorca nastane, ogreva vodo v kalorimetru. Iz dviga temperature vode izračunamo kalorično vrednost v kalorijah ali kilokalorijah na kilogram.

inž. B. Razingar

S skupščine občine Jesenice

Skupna seja obeh zborov občinske skupščine

Zadnje dni minulega leta, bolj točno 29. decembra, je bila 7. skupna seja obeh zborov skupščine občine Jesenice, za katero je bil predlagan obsežen dnevni red, skupno kar 15 točk.

Po pravilniku o minimalnih tehničnih pogojih za obratovanje je moralo s 1. januarjem prenehati z obratovanjem nad sto klavnic in obratov za predelavo mesa v Sloveniji. Med temi je tudi stara klavnica na Jesenicah. Mesarsko podjetje Jesenice je poskušalo pri klavnicah v drugih krajih zagotoviti nemoteno preskrbo prebivalstva z mesom in mesnimi izdelki, vendar nobena od zaprosenih ni mogla dati takega zagotovila. Ker bi tako prišlo do številnih težav pri preskrbi, je skupščina občine sklenila ob poostreni kontroli veterinarske in sanitarne inšpekcije zaprositi pristojne republiške organe, da podaljšajo dovoljenje za obratovanje do konca aprila, ko bo dokončana nova klavnica na Plavžu.

Odborniki so že drugič razpravljali o predlogu podjetja Kovinar za povišanje najemnin za grobove na pokopališču Blejska Dobrava. Predlog je bil že enkrat v razpravi, vendar so ga takrat odborniki umaknili z dnevnega reda z zahtevo po dodatnih podatkih. Po predlogu podjetja naj bi na Jesenicah veljala najemnina kot v Ljubljani, ustrezen svet pa je predlagal najemnine, kot so v veljavi v Kranju: 5 din za otroški, 15 din za odrasli in 30 din za dvojni grob ter 100 din za grobnico. Po prikazanih stroških bo moč s tako zbranim denarjem zares urediti le najnujnejše, zato pa so se odborniki strinjali, da bo potrebno nekaj sredstev nameniti tudi iz občinskega proračuna.

Nekateri občinski odloki niso bili povsem usklajeni z republiškimi in zveznimi predpisi, zato je bilo treba potrditi nekatere spremembe. V odloku o prispevkih in davkih občanov je bilo treba za točnejše izražanje zamenjati nekatere izraze, poleg tega pa so katastrsko občino Potoke iz druge uvrstili v tretjo skupino, katastrsko občino Hrušico pa iz tretje v četrto skupino. Davčni zavezanci bodo tako imeli v bodoče manjše davjate.

V odloku o občinskem prometnem davku pa je predvidena olajšava tudi pri nakupu opreme za potrebe izobraževalnih vzgojnih zavodov.

Brez pripomb so odborniki potrdili tudi predlog odloka o podaljšanju veljavnosti letne osnove in višine letnega zneska davka od stavb za leto 1969.

Tako kot vsako leto bodo tudi letos občinske skupščine

potrdile svoje proračune šele enkrat v mesecu marcu. Sprejetje proračuna za posamezno koledarsko leto je namreč vezano na predhodno sprejetje nekaterih ostalih normativnih aktov, kot so odloki o prispevkih, davkih in taksah ter na predhodno razpravo politično izvršilnih organov ter zborov volivcev. Težava je še v tem, ker tudi republiška skupščina ni sprejela vseh aktov. Da pa bi financiranje v tem času potekalo vseno normalno, so odborniki potrdili odlok, po katerem se bodo proračunske potrebe v I. tromesečju financirale do višine 25 % lanskoletnega proračuna.

Zivahnejša pa je bila razprava o ukinitvi medobčinskega investicijskega sklada, ki je bil ustanovljen leta 1962 za investicije na področju zdravstva. V sklad so se stekali dohodki iz posojil sredstev dela amortizacije zdravstvenih zavodov, iz prispevka proračunov ustanoviteljev ter iz posojil in dotacij komunalnega zavoda za socialno zavarovanje. Od omenjenega sklada smo imeli najmanj koristi v naši občini. Odborniki so se strinjali z ukinitvijo omenjenega sklada, vendar s pogojem, da se pred tem sklene med gorenjskimi občinami pogodba o tem, kako bodo sredstva po letu 1973 vrnjena. Odborniki so bili mnenja, naj sredstva dobi tisti, ki jih je vplačal, kar je gospodarno in pravično.

Odborniki so razpravljali tudi o predlogu za višje maloprodajne cene mleka zaradi delnega zvišanja odkupne cene mleka, povečanja predelovalnih stroškov ter zaradi večjih stroškov embalaže mleka v sodobno embalažo.

Po novem velja liter mleka v embalaži ali vrču 1,50 din, pol litra v embalaži pa 0,80 din. Z odlokom pa so še določili, da je kmetijski kombinat Kranj dolžan nameniti 5 par od litra za modernizacijo zbiralnice mleka v naši občini.

Odborniki so potrdili tudi odlok o redu in disciplini na žičnicah, vlečnicah in smučiščih, saj je v naši občini vse več tovrstnih objektov in pa smučarjev, ob tem pa tudi nezdod.

Poleg vseh določil in tudi določb o kaznih so odborniki dodali še to, da je za red v vrsti čakajočih odgovoren upravljavec žičnice.

Pomemben je bil tudi odlok o določitvi primerov, kdaj se lahko odda v uporabo urejeno stavbno zemljišče brez javnega natečaja. S tem naj

bi poenostavili postopek za oddajo zemljišča, zmanjšali pa se bodo tudi stroški. Brez javnega natečaja se lahko odda zemljišče družbeno in civilno pravnim osebam ter občanom, če prosi za gradbeno parcelo udeleženec NOB, če zemljišče že po svoji funkciji spada k stavbi ali objektu družbene lastnine, če gre za razširitev obstoječih poslovnih prostorov, če gre za gradnjo telesno vzgojnih objektov, športnih naprav, industrijskih, gostinskih, trgovskih, turističnih in obrtnih objektov, bencinskih črpalk, preskrbovalnih centrov, parkirišč in campingov, dalje če gre za gradbeno parcelo v strnjem naselju in pa za parcelo ob stanovanjskem bloku za postavitev garaž. Pomembna je bila tudi razprava o razmejitvi pristojnosti med skupščino občine in njenimi organi. Ze dalj časa se namreč kaže potreba, da je potrebno skupščino razbremeniti ter več pristojnosti prenesti na svete in upravni organ skupščine. Do sedaj je bilo npr. v pristojnosti skupščine 701 zadeva in v pristojnosti svetov le 34 zadev. Po novem predlogu naj bi ostalo v pristojnosti skupščine 354 zadev, sveti bi imeli pristojnosti v 274 zadevah in upravni organ v 107 zadevah.

Sveti skupščin občine kot politično-izvršilni organi skupščine in organi družbenega samoupravljanja na področju, za katerega so ustanovljeni, skrbijo za uresničevanje politike in izvrševanje zakonov, družbenih planov in drugih aktov skupščine, dajejo predloge za določitev politike skupščine in za sprejetje njenih aktov, sprejemajo predpise, za katere so pooblaščen, določajo splošne smernice za delo upravnih organov in opravljajo druge politično-izvršilne zadeve.

Upravni organi izvršujejo zakone, družbene plane in druge akte skupščine občine, izvajajo politiko, ki je bila določena, spremljajo stanje na ustreznem področju, organizirajo in opravljajo določene službe, odločajo o upravnih zadevah, izvajajo upravno nadzorstvo in druge upravne dejavnosti, pripravljajo akte in opravljajo druge strokovne zadeve za skupščino občine ter za komisije in svete skupščine. Naloge tako svetov kot upravnih organov so v odloku še podrobno določene.

V nadaljevanju seje skupščine je Franc Tepina, predsednik sveta za družbeni plan in finance, kot delegat občine poročal o razpravi o republiškem proračunu.

Po predlogu naj bi republiški proračun za letošnje leto obsegal 713.000.000 din dohodkov ter 707.592.702 din razporejenih sredstev in pa tekočo proračunsko rezervo v višini 5.407.292 din. Proračun name-

nja za izobraževanje in vzgojo 12.400.000 din, za znanstveno dejavnost 39.960.000 din, za kulturno-prosvetno dejavnost 37.307.000 din, za socialno varstvo 129.208.000 din, za zdravstveno varstvo 3.726.000 din, za delo državnih organov 309.000.000 din, za namenska dopolnilna sredstva občin 5.500.000 din, za družbeno-politične organizacije in društva 20.816.600, za negospodarske investicije 67.035.000 din, za gospodarske posege 75.540.000 din in za rezervni sklad 7.100.000 din.

V dodatnih točkah so odborniki nato razpravljali o financiranju stanovanj udeležencev NOV v občini. Po zakonu se zbirajo sredstva za celotno Slovenijo na posebnem računu po stopnji 20 % od sredstev, ki se vplačujejo kot stanovanjski prispevek. Ta sredstva pa se potem po posebnem ključu delijo med občine. Udeležba občin je zelo različna, med vsemi pa je bila najbolj prizadeta prav naša občina. Lani smo dobili 1.110.000,00 din (1,03 %), čeprav se je na našem območju zbralo in odvedlo v skupni sklad več denarja.

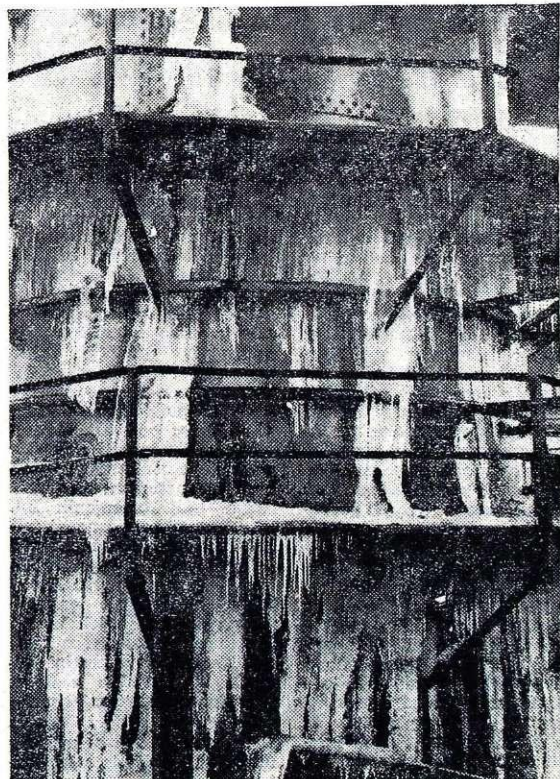
V naši občini imamo še 67 primerov borcev, katerim moramo zagotoviti nova stanovanja. Poleg tega je 103 prošenj za posojilo, da bi si tako z gradnjo ali adaptacijo hiše zagotovili primerno bivanje. Zato so odborniki zahtevali, da se iz sredstev sklada v letošnjem letu nameni za potrebe v naši občini 3 % sredstev.

Strinjali so se tudi z izdajo soglasja za razgrnitev urbanističnega načrta Kranjske gore in predloga zazidalnega načrta hotelskega področja Kranjske gore. V zadnji točki dnevnega reda pa je predsednik SOB Jesenice še poročal o sklenitvi pogodbe s poslovnim združenjem SMELT iz Ljubljane za geološke raziskave v Mojstrani in izgradnjo cementarne za izdelavo specialnih cementov. Celotna akcija naj bi imela štiri faze: raziskave, investicijski program, projektivni inženiring in izgradnjo. Vsako fazo naj bi potrdili s samostojno pogodbo.

Na predlog predsednika SOB Jesenice je skupščina sprejela priporočilo delovnim organizacijam za prispevek za gradnjo športne hale Podmežaklo in adaptacijo kulturnega doma na Jesenicah.

Delovne organizacije naj bi v dveh letih, letno 70 novih dinarjev na zaposlenega, prispevale v poseben sklad. Predsednik skupščine je ugotovil, da je v občini najmanj deset objektov, ki bi bili potrebni za boljši družbeni standard, od vseh pa sta prav omenjena najnujnejša. V dveh letih naj bi tako zbrali v občini približno 1.500.000 din, od katerih bi 2/3 namenili za športno halo, 1/3 pa za adaptacijo kulturnega doma na Jesenicah. Kljub temu bi zbrana sredstva predstavljala šele eno petino potrebnega denarja za gradnjo, tako da bo potrebno iskati še druge vire financiranja.

T. L.

Nekoliko nenavaden prizor — ledene sveče krasijo plavž v hudem mrazu

Kronološki pregled zgodovinskih dogodkov od 1. do 9. januarja

V letošnjem letu bomo v vsaki številki objavljali koledar pomembnejših dogodkov v preteklosti na našem območju, pa tudi ostalih pomembnih dogodkov, ki so tako ali drugače vplivali na razvoj in ožjem ali širšem smislu besede.

1. jan. 1926 je v Ljubljani začela izhajati Delavska politika — glasilo Socialistične stranke Jugoslavije za Slovenijo.

1. jan. 1929 je v Ljubljani začel izhajati mesečnik »Svoboda«, ki ga je izdajala Zveza Svobod Slovenije.

1. jan. 1939 je industrijsko podjetje »Sava« na Jesenicah odpovedalo kolektivno pogodbo. Delavstvo zahteva sestanek z lastnikom podjetja Tršanom in vodstvom sindikata JNS.

1. jan. 1940 je takratna oblast zapečatila upravne prostore delavsko-prosvetnega društva Enakost na Jesenicah in zaplenila društveno imovino. Tako je prenehala dejavnost društva, katerega naslednica je današnja DPD Svoboda Tone Cufar.

1. jan. 1942 je v Washingtonu 26 držav podpisalo deklaracijo o brezkompromisni borbi proti državam fašističnega bloka, s katero so sprejele načela in cilje Atlantske karte.

1. jan. 1945 je bila formirana I. armada narodnoosvobodilne vojske, ki je bila potem težke boje na Sremski fronti.

2. jan. 1921 je bila sprejeta demisijska Vseslovenske vlade, z notranjim ministrom Draškovičem, ki je izdal zloglasno Obznanilo in tako postavil Komunistično partijo izven zakona.

2. jan. 1932 je bila osnovana nova politična stranka JRKD — Jugoslovanska radikalna kmečka demokracija (liberalna) kot prva politična stranka po 6. januarski diktaturi. Predsedoval ji je bivši minister Uzunović, tajnik stranke pa je bil dr. Kramar Albert.

2. jan. 1942 je gestapo na Jesenicah in Javorniku aretiralo večje število mladincev in aktivistov OF. Policijski zapori pri Kovaču so bili polni.

3. jan. 1950 je bil izdan na Dunaju Ferdinandinski rudarski in plavžarski red za Lipniško gospostvo, ki je po Celjanih prišlo pod Habsburžane.

3. jan. 1919 Madžari zasedejo Prekmurje, ki ostane pod Madžarsko do 12. avgusta, ko vkorakajo tja jugoslovanske čete.

3. jan. 1940 je izdalo županstvo občine Jesenice gradbeno dovoljenje za gradnjo nove bolnice na Plavžu.

3. jan. 1942 ustrelje Nemci v Dragi pri Begunjah 36 talcev. Med njimi je padel tudi znani pevovodja Franc Mencinger, po katerem ima DPD Svoboda Javornik danes tudi ime.

4. jan. 1797 je izšel v Ljubljani prvi slovenski časopis »Ljubljanske novice«. Urejal in izdajal ga je Valentin Vodnik, naš veliki pesnik, ki je prvi pričel pisati pesmi v slovenskem jeziku.

4. jan. 1936 je imel prof. Teply na Javorniku pri Koniču predavanje o nevarnosti fašizma in nacizma. Med delavstvom je bilo toliko zanimanje, da je predavatelj moral 6. januarja predavanje ponoviti. Obakrat je bila dvorana pri Koniču nabito polna.

5. jan. 1896 so štele Jesenice kot trg 719 prebivalcev in 90 hiš, leta 1817 pa 478 prebivalcev in 81 hiš. V dobrih osemde-

setih letih je bilo zgrajenih le devet hiš, prebivalstvo pa je naraslo za 241 oseb in še to verjetno šele po izgradnji železniške proge.

5. jan. 1919 je bila ustanovljena v Münchnu Nemška delavska stranka DAP, predhodnica zloglasne nacistične stranke NSDAP, ki je s Hitlerjem na čelu leta 1933 prišla v nemški parlament.

5. jan. 1919 je izšel odlok o uradnem imenovanju nove države: Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

5. jan. 1921 je bilo Slovensko Primorje s Trstom in Istro priključeno po rapalski pogodbi Italiji.

6. jan. 1922 je bila v Ljubljani ustanovna skupščina Delavske zbornice. Tako so Slovenci dobili svojo institucijo za urejanje delovnih odnosov.

6. jan. 1929 je kralj Aleksander uvedel diktaturo v Jugoslaviji. Razpustil je narodno skupščino in razveljavil ustavo iz leta 1921. Postal je samovnan nosilec vse oblasti v državi. Razpustil je občinske in oblastne samoupravne organe ter razširil zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi in poostрил zakon o tisku.

7. jan. 1942 odpeljejo iz gestapovskih zaporov na Jesenicah 23 zapornikov v Begunje. Aretacije na Jesenicah in Javorniku.

7. jan. 1942 v nočnih urah so minirali partizani stolp električnega daljnovoda visoke napetosti med Jesenicami in Javornikom.

8. jan. 1819 je umrl v Ljubljani veliki Slovenec pesnik Valentin Vodnik. Prvotno župnik na Koprivniku je leta 1798 postal redni profesor na ljubljanski liceji.

8. jan. 1922 je bil v Trbovljah množičen rudarski shod, ki je manifestiral za nevtralne delavske strokovne organizacije.

8. jan. 1944 ustrelje Nemci v Mengšu 30 begunjskih zapornikov kot talce. Med njimi so bili trije mladi Jesenčani.

8. jan. 1944 ustrelje Nemci v Mengšu 30 begunjskih zapornikov kot talce. Med njimi so bili trije mladi Jesenčani.

8. jan. 1956 je bila v dopoldanskih urah svečana otvoritev novozgrajenega poslopja železniške postaje na Jesenicah. Predsednik MLO Jesenice Maks Dolinar je med drugim po-

udaril, da je zgradba, ki je zahtevala 1,339.200 delovnih ur, ena najlepših v državi.

9. jan. 1942 napadejo Nemci Cankarjev bataljon v Dražgošah. Bataljon je pod vodstvom Jožeta Gregorčiča nudi napadajočim Nemcem tak odpor, da so morali popustiti. Tako se je razvila znana dražgoška bitka, v kateri so Nemci morali priznati poraz, kljub temu da so partizane izrinili iz vasi in jo požgali. Nemški oficir, ki je vodil borbo, je izjavil: »Komandantu partizanov bi kot vojaku pripel najvišje odlikovanje, kot banditu pa bi rezal jermena na hrbtu.«

9. jan. 1952 je bilo v Metalurški šoli množično zborovanje železarjev, na katerem jih je pokojni Boris Kidrič, kot minister za industrijo, seznanil z novimi instrumenti o delitvi dohodka v podjetjih in o nalogah delavskih samoupravnih organov.

Svinjske masti je sedaj dovolj na trgu

Trgovsko podjetje Rožca je v torek, 6. januarja prejelo iz hladilnice Srbijanka v Valjevu 15 ton svinjske masti v zabojih po 25 kg. Mast je uvožena iz Bolgarije. V trgovinah jo že prodajajo po 7,50 N din za kg, kar je znatno ceneje od masti, ki so jo prodajali v zadnjih mesecih lanskega leta, ko je znašala cena 11,50 N din in tudi več za kg, pa še težko jo je bilo dobiti.

V februarju ali marcu bo uvoženo več 10 ton masti iz ZDA. Po obvestilu sekretariata za gospodarstvo pa bo cena verjetno nekoliko višja od 7,50 N din, saj se poprečna cena masti na evropskih tržiščih giblje nekje od 8,50 do 9,50 N din. Mast iz uvoza po tej ceni so zaenkrat prejeli le industrijski centri v državi. V naši občini bo uvožena mast v prodaji le v trgovinah Rožca in Delikatesa.

Misli

***

Kdor ne zmore veliko zločinov, težko verjame, da jih zmore kdo drug.

La Rochefoucauld

***

V sovraštvu naših najboljših prijateljev najdemo nekaj, kar nam ugaja.

Izgube prijateljev ne obžalujemo zaradi njihovih vrlin, temveč zato, ker so nam bili potrebni in ker menimo, da smo jim vcepili o svoji vrednosti visoko mnenje.

***

Anekdote

Nekoč so Maksima Gorkga zaprli zaradi potepuštv. Ko je na policiji povedal svoje ime, ga je uradnik vprašal, ali ni morda sorodnik pisatelja Gorkga. Pisatelj je pojasnil, da je to on sam.

»To mi morate dokazati,« je rekel uradnik. »Sedite za mojo mizo in napišite kakšno novelo.«

Gorki sede in napiše željeno stvar, kot bi trenil.

Uradnik ga je sicer izpuštil, toda kmalu potem se je novela pojavila v lokalnem časopisu — s podpisom policijskega uradnika.

***

Mlad fotoreporter je vprašal pevca Fjodorja Šaljapina: »Povejte mi, Fjodor Ivanovič, kakšne vloge najraje pojedete?«

»V dobrih operah velike, v slabih male,« je odvrnil pevec.

Novoletne nagrade našim najmlajšim varčevalcem

Varčevanje je koristno z vidika posameznika in celotne družbene skupnosti ter postaja vedno bolj široko gibanje, ki vzbuja med občani, posebno pa pri mladini, smisel za skrbno in smotno gospodarjenje s svojimi dohodki, jih odvraca od lahkomišelnega razsipavanja sredstev in navaja, da povezujejo lastne interese z interesi skupnosti.

Brez dvoma lahko trdimo, da je med našimi železarji in občani mnogo skrbnih gospodarjev in dobrih varčevalcev. Po tej poti pa gredo tudi njihovi sinovi in hčerke, ki že varčujejo sami ali pa so se odločili v začetku letošnjega šolskega leta za skupno razredno varčevanje. Denar, pritrhanjen na ta način potem nameravajo uporabiti za različne namene, predvsem pa za končne izlete in podobno. Za ta način varčevanja so izrazili željo učenci sami, Gorenjska kredita banka Kranj, podružnica Jesenice pa je to pobudo z veseljem in razumevanjem sprejela in vzpostavila

kontakt z osnovnima šolama Jožeta Zupana-Ježka in Prežihov Voranc, kjer sedaj poteka dobro pripravljeno, in organizirano varčevanje.

To metodo so zelo dobro ocenili tako pedagogi, kakor tudi bančni delavci, ki to delo opravljajo. Odobranje te pametne poteze učencev, je GKB Kranj podružnica Jesenice skušala izraziti s skromnimi nagradami trem najbolj varčnim razredom na vsaki izmed prej omenjenih šol. Prvo nagrado na osnovni šoli Jožeta Zupana-Ježka (plastični ravnilčka) je pripadla 7. b razredu, razredničarke Metke Bogataj, drugo nagrado (svinčniki) so prejeli učenci 6. b razreda, razrednika Janeza Laharnarja in tretjo (balončki) učenci 7. a razreda, razredničarke Irene Urbar.

Na šoli Prežihov Voranc pa so prejeli prvo nagrado učenci 4. a razreda, razrednika Antona Dežmana, drugo nagrado učenci 8. c razreda, razredničarke Ljube Pavliček in tretjo učenci 3. a razreda,

razredničarke Minke Pesjak. Obenem s podelitvijo nagrad je GKB Kranj podružnica Jesenice zaželela vsem

učencem, njihovim razrednikom in učiteljem srečno novo leto 1970.

Resman Božo

Dedek Mraz med najmlajšimi

Dedek Mraz tudi lani ni pozabil na naše najmlajše. Zaradi pretesnih prostorov je moral priti dvakrat. Saj to ni šala. Čez 180 radovednih glav in še precejšnje število nič manj radovednih mamic, pa je mala dvorana krajevne skupnosti Podmežaklja nabito polna. Dedek Mraz se je s svojim spremstvom komaj prerinil na oder. Seveda so otroci še pred prihodom dedka Mraza lepo zaigrali otroško igrico »Rdeča kapica«. Korajžni lovec Jaka je hitro ukrotil požrešnega volka in rešil babico in Rdečo kapico. Da vam povem: »Lovec Jaka je bil tako hud na volka, da je le-ta kar sam zlezal v vrečo v kateri so ga potem vrgli

v potok. Nič manj prisrčen in ljubeč pa je bil nastop otrok iz oddelka otroškega vrtca Julke Pibernik katerega vodi tovarišica Poldka. Korajžno so nastopali in ljubko čebljali ter mamicam pokazali kaj vse so se že naučili.

Dedek Mraz se je moral otrokom seveda oprostiti, ker je imel premalo denarja za nakup daril. Hudo se je prižogel, da vse preveč dražimo in, da zato ni imel denarja, da bi kupil kaj več. Vsem, ki so prispevali, da je prireditelj dedka Mraza tako lepo uspešno tako krajevni skupnosti Podmežaklja kakor tudi staršem, ki so dali zato nekaj sredstev, v imenu otrok prav topla hvala.

V spomin in slovo

Zabolelo nas je srce, ko smo v torek, 6. januarja popoldan izvedeli kruto resnico, da nas je po krajši bolezni za vedno zapustil znani kulturni in javni delavec prof. JOŽE TOMAŽIČ. Smrt ga je iztrgala iz naše srede, ko je bil še poln načrtov za bodočnost, posebno za delo na kulturnem področju. Kljub temu, da bi po 42 letih in 9 mesecih službovanja zaslužil počitek, je 1. dec. 1969 prevzel dolžnost upravnika gledališča Tone Čufar z nalogo, da povrne umaterskemu ansamblu nekdanji sloves.

Pokojni Jože Tomažič se je rodil 9. marca 1906 na Tinju na Pohorju kot eden od desetih otrok očeta Janeza — nadučitelja in mame Ane — gospodinje. Ko se je vpisal na učiteljske v Mariboru in ga leta 1924 tudi dokončal, se je pravzaprav že odločil, da bo vse svoje življenje posvetil mladim. In tako je tudi bilo. Kot učitelj je služboval v Kuzdobljanu, Stanjčevih, Domanjševcih, Doljni Lendavi in v domačem kraju Tinju. Leta 1936 je v Zagrebu dokončal višjo pedagoško šolo in nato kot profesor služboval v Celju, Črnomlju in od leta 1948 na Jesenicah. Zadnjih deset let je vršil dolžnost ravnatelja osnovne šole Prežihov, Voranc.

Ime Jože Tomažič pa je znano tudi v slovenski literaturi, predvsem kot ime pisca ljudskih in mladinskih igrice. Za mlade bralce je zbral obsežno zbirko Pohorskih pravljic, od katerih najboljši bodo v prihodnjih mesecih ponovno ponatisnjeni. Ko je v Ljubljani dokončal igralsko akademijo se je po osvoboditvi udeleževal tudi kot igralec in režiser, najprej pri ljudskem gledališču v Celju, največ pa pri jeseniški Svobodi, gledališču in mladinskem gledališču, kjer ima v bo-

gati kroniki zabeleženih kar 41 režij. Da je bil več tudi tega področja umetnosti dokazuje njegova odrska dela. Leta 1951 je dramatisiral Jurčičevega »Desetega brata« in napisal ljudsko igrico »Mlinarjev Janez«, leta 1952 je za oder priredil svojo »Pohorsko bajko«, leta 1953 je dramatisiral »Domna«, leta 1954 je napisal pravljico igrice »Trije bratje«, leta 1956 pa je napisal še igrice »Lepa Vida«, ki je bila na Jesenicah ponovno uprizorjena lansko leto. Poleg tega je pripravil tudi prevod znane igre »Hasanaginica«.

Pomembno delo je opravil tudi pri raziskavi zgodovine jeseniškega šolstva, o čemer je napisal obsežno študijo. Kot kulturni delavec je sodeloval v številnih organizacijah in družbenih organih. Pomembno je bilo tudi njegovo delo pri DPD Svoboda Tone Čufar, kjer je z izkušnjami pomagal pri rasti ansambla narodnih plesov in pesmi. Sodeloval pa je tudi v našem glasilu Železar. Za svoje požrtvovalno delo je dobil več pohval, med drugim leta 1959 tudi odlikovanje: red dela 3. stopnje.

Boleča je izguba sodelavca in predanega sina domače zemlje in slovenstva. Za njim bo med jeseniškimi kulturnimi delavci ostala vrzel, ki jo bo le težko nadomestiti.

Pokojni Jože Tomažič, se je več kakor dve desetletji razdalja s svojim zavzetim in ustvarjalnim delom v šolstvu in kulturi v našem železarskem mestu. Pri svojem delu ni poznal počitka, delal je mnogo, mnogo več kakor mu je velevala dolžnost.

S svojim vestnim, marljivim in poštenim delom, si je pri nas ustvaril trajen spomenik in ravno zaradi njegovih velikih del bo trajno živel med nami.

Ješeniški zbornik Jeklo in ljudje 2. knjiga

V zadnjih dneh preteklega leta je izšla druga knjiga ješeniškega zbornika Jeklo in ljudje. Izdajanje podobnih zbornikov postaja v nekaterih slovenskih mestih že kar tradicija, vendar gotovo ne bi bilo prav, če bi se takšnih publikacij lotevali le zaradi lokalnega prestiža ali zaradi ustvarjalnih ambicij posameznih piscev. Takšni zborniki naj bi imeli globlji namen. Razkrivali naj bi vse tiste specifičnosti nekega kraja oziroma okoliša, ki so zanimive za ves slovenski prostor, dopolnjevali naj bi raziskovalna prizadevanja, ki navadno potekajo v večjih nacionalnih centrih, zbirali naj bi zgodovinsko, kulturno, sociološko in drugačno gradivo, na katero se bodo lahko naslanjali še naslednji raziskovalni rodovi. Če izdajanje zbornikov spremljajo taki nameni, potem je njih pojavljanje vsekakor umestno.

Uredniški odbor ješeniškega zbornika je imel pri zbiranju prispevkov dosti težav, saj bi bil drugi del, ki je sedaj pred nami, moral iziti že pred dvema letoma. Vendar je navzlic tem težavam vsebinsko dokaj pestra in široka. Seveda pa bi bilo želeli, da bi bil krog sodelavcev še širši in da bi v prihodnjih knjigah sodelovalo še več renomiranih strokovnjakov. Prvo opravilo za izdajanje takšnih zbornikov sta namreč raziskovalna resnost in kvaliteta, sicer se take vrste publikacija kaj lahko zniža na raven preproštih poskusov ali psevdoznanstvenega obravnavanja stvari.

Druga knjiga zbornika je pravzaprav namenjena stoletnici ješeniške železarnice, saj vsi prvi trije prispevki v kronološkem zaporedju podajajo zgodovino železarstva v tem koncu Slovenije. Joža Varl objavlja poseben prispevek ob stoletnici železarnice in skuša problemsko orisati vzpon železarnice in tudi njene težave po drugi svetovni vojni. Aleksander Rjazanec v prispevku z naslovom Preteklost v senci Karavank sega daleč nazaj v zgodovino in v nekoliko skopih obrisih, vendar z mnogimi dejstvi prikazuje razvoj železarstva na Gorenjskem. Njegovo razpravljanje se začne že s prikazovanjem noriškega rudarstva pred našo ero in sega tja na konec osemnajstega stoletja, ko so tuji podjetniki ustvarjali temelje moderni železarski industriji. Nekakšno nadaljevanje tega prispevka potem pomeni razprava Ivana Mohoriča z naslovom Nastanek Kranjske industrijske družbe, kjer pisec s hvalevredno vestnostjo zgodovinarja raziskuje nastanek in širjenje največjega industrijskega podjetja v Sloveniji. Nadaljnji štirje prispevki se le na robu dotikajo ješeniškega jekla, zato pa se bolj ustavljajo pri človeku, ki se je v tem kotu boril za obstoj in za svoje pravice. Ivana Mohoriča Bohinjski punt in Mihe Klinarja Veliko gradbišče, ki dramatično prikazuje gradnjo karavanškega predora in bohinske železnice, sta naravnost pretresljivi pričevanja o tem, kaj vse so nekoč mogočni oblastniki počeli z našim preprostim

človekom in kakšne tragedije so morali doživljati ljudje, ki v življenju niso imeli nobenih drugih ciljev kot zaslužiti kos kruha. Lojze Ude, udeleženec koroških bojev, objavlja prispevek Boji v Rožu in Ziljski dolini leta 1918/19, ki je najdaljši prispevek v zborniku. Na osnovi osebnih spominov in zgodovinskih dokumentov ter različnih virov pisec podaja prežet boj za našo severno mejo, to pa predvsem z vojnopravilnimi vidiki. Menda Slovenci še nimamo razprave, ki bi v toliko zaokroženih oblikah in tako pregledno opisovala boje v tem delu Koroške, kot je to uspelo piscu pričujočega sestavka. Ude je mestoma celo polemichen, kar pa razpravi samo koristi. Vi da Zavrl opisuje žensko koncentracijsko taborišče Ravensbrück, v katerem je trpel tudi precej ješeniških žena, opisovanju taborišča pa priključuje še spomine internirank Vike Ambrožič, Marije Lukan, Matilde Rabič, Ivanke Kozar, Cirile Curk, Ande Jelinčič in Marije Šifrer. To pa je v tem zborniku tudi edini prispevek, ki prikazuje dogodke iz zadnje vojne. Naslednji trije prispevki so predvsem znanstvene razprave in bodo manj dostopni širšemu krogu bralcev. Geolog Anton Ramovš objavlja razpravo Iz geološke zgodovine Karavank ter Karavankininae, nova podružina produktid iz alpske zgornekarbonskih in permjskih skladov. Prirodoslovec Tone Wraber piše o botaničnih raziskovanjih v Julijskih Alpah in Karavankah. Brez dvoma imajo vse te tri razprave določeno znanstveno vrednost in glede na stališče, ki smo ga izrazili v začetku te recenzije, prav gotovo sodijo v zbornik. Na začetku zbornika je objavljena Čufarjeva prozna pesem Sončna molitev, na koncu pa Praznična svitanica, ki jo je prispeval domači pesnik Miha Klinar. Zbornik je popestren z 79 slikami in z 11 tabelami k razpravam Antona Ramovša.

V zborniku pogrešamo še kaj o kulturnem življenju ješeniškega kota, saj je med obema vojnama ješeniški proletarski milje dajal določen ton vsemu slovenskemu kulturnišemu gibanju, razen tega pa je ravno iz tega konca Slovenije izšlo dosti ljudi, ki so odločno pomagali oblikovati našo nacionalno umetnost. V tem pogledu je bila prva knjiga zbornika bolj bogata.

Vsekakor pa gre uredniškemu odboru priznanje za opravljeno delo, posebej pa še uredniku zbornika Francu Konobliju-Slovenku, ki je nosil glavno težo vseh organizacijskih poslov.

Jaka Jeraša

J. S.

Naša »kulturna« hiša

Poslušaj za kulturno življenje sega na Jesenicah precej nazaj v preteklost, žal pa polagoma prihajamo v čas, ko bo vsega konec. Z gotovostjo trdim, da bi ljudje z veseljem sodelovali pri raznih prireditvah, če bi bila hiša urejena tako kot zahteva moderni čas. Poslušalci bi obiskovali predstave, žene bi se lahko postavljale s svojo večerno toaleto, toda... zopet smo že pri tako znanem problemu. Sam sodelujem pri raznih prireditvah in ugotavljam, da so pogoji v gledališču precej pod poprečjem. Vsak izvajalec ima veliko možnost, da se na odru premrazi, gledalec pa mora priti na prireditev v kožuho.

Sedaj ob koncu leta se je zvrstilo kar precej prireditev in obisk se je dvignil. Posebno dobro so bili obiskani koncerti pihalnega orkestra. Vprašujem se, ali bodo ljudje še prišli? Poleg omenjenega »udobja«, katerega nu-

di gledališče poslušalcem in izvajalcem, bi se dotaknil toaletnih prostorov, kateri so v takem stanju, da bomo morali na reklamne lepake napisati: »ZA UPORABO WC PRINESITE BRISACO, TOALETNI PAPIR IN GUMIJASTE SKORNJE S SEBOJ!«

Vzemimo primer, ko v gledališču sodeluje okrog 150 pevcev, med njimi mali solarkci in v stranišču ni niti koščka papirja, da o brisači ne govorim. Morda je za gledališče to prevelika investicija? Kljub opozorilom in pritožbam se to ne uredi. Kaj se res držimo pravila, da je higiena pol zdravja — nehygiena pa druga polovica.

Povsod se radi postavljamo, vabimo goste, postrežimo jim ne moremo niti z lepo urejenimi toaletnimi prostori, kar je osnovno za vsako gostilno, kaj šele za hišo, kjer se izvajajo kulturne prireditve.

Lepa igra in prepričljiva zmaga

Jeseniški hokejisti so se v sredo 7. t. m. pred domačim občinstvom izdatno odkupili za slabo igro v Zagrebu, saj so ljubljansko Olimpijo premagali kar z 8:2 (3:1, 3:1, 2:0). Lahko pa bi bil poraz Olimpije še višji, če v vratih ne bi imeli dobrega Galeta. Po dolgem času pa smo na Jesenicah videli tudi dobro sojenje.

Začetek tekme je kaj slabo kazal za domačine, saj so Ljubljanci že v prvi minuti nenadoma povedli z golom Romana Smoleja. Na izenačenje pa ni bilo treba dolgo čakati. V 3. min. je s strelom od daleč izenačil Felc. Od teia trenutka dalje pa do knoca srečanja, Jeseničani pobude niso pustili iz svojih rok in od časa do časa so vrste Olimpije delovale povsem razbito. Tišler je v 7. minuti s strelom od daleč povišal na 2:1, v 9. min. pa je Zbontar na čudovito podajo G. Hitija postavil končni rezultat prve tretjine.

Izredno lep gol je v 25. min. dosegel Tišler. Olimpija je imela na ledu štiri, Jesenice pa tri može, ko je Tišlerju v trenutku, ko je ležal na tleh, uspelo znova prevarati Galeta. V 32. min. je Zbontar domiselno podal Mlakarju in le-ta je povišal na 5:1. Z Janovim strelom od daleč pa je bil minuto kasneje rezultat že 6:1. Rudi Hiti pa je v 36. minuti iz gneče dosegel drugi gol za Olimpijo.

V zadnjem delu igre so Jeseničani zelo popustili. Sele

v 56. min. smo videli sedmi gol. Jan je preigral vse igralce Olimpije in ploščico pogнал mimo presenečenega

Galeta. Minuto kasneje je Eržen postavil končni rezultat tekme 8:2.

Z.

Kegljači na ledu za prehodni pokal turističnega društva Kranjska gora

Na naravnem drsališču v Zgornji gori v Kranjski gori je bil mednarodni turnir v kegljanju na ledu za prehodni pokal Turističnega društva Kranjska gora. Nastopilo je deset ekip iz Slovenije in pet iz sosednje Avstrije. Po večurnih ogorčenih borbah je prvo mesto osvojila avstrijska ekipa ASV Unterschid. Nato sledijo tri slovenske ekipe z enakim številom točk tako da je o končni razvrstitvi

tvi odločal boljši količnik v posameznih srečanjih. Domača ekipa Markelj je v tej hudi mednarodni konkurenci zasedla šele sedmo mesto.

REZULTATI:

1. ASV Unterschid 24 točk, 2. Kokalj (Bled) 22, 3. Drinovc (Jesenice) 22, 4. Langus (Jesenice) 22, 5. Rozman (balinarski klub Jesenice) 20.

- ne

Pokal ObZTK Ljubljana-Siška Jeseničanom

Na III. medklubskem tekmovanju s tekmovalnimi sankami za prehodni pokal ObZTK Ljubljana - Šiška 4. januarja v Sori pri Medvodah je sodelovala tudi desetčlanska ekipa sankaskega kluba SD Jesenice.

Člane so zastopali: Ulčar, Klinar, Stefan, Marjan Lavtižar in Stalc, mladince: Divjak, König, Rihtar in Slibar, članice pa Stana Klemenc.

Tekmovanje je potekalo na 1100 m dolgi progi s poprečnim padcem 17%, ki je bila

speljana na cesti Govcjek - Trnovec.

REZULTATI:

CLANICE: 1. Ovsenek 3:57,9, 2. Tišler 4:03,1 (oba TVD Tržič).

MLADINKE: 1. Klavšič 5:32,2 (SAK Begunje), 2. Barle 5:44,8 (TVD Sora).

MLADINCI: 1. Divjak 3:59,2, 2. König 4:03,8 (oba SD Jesenice), 3. Heberle 4:09,8 (SAK Begunje).

STAREJSI CLANI: 1. Ovsenek 3:57,7, 2. Teran 4:05,0 (oba TVD Tržič).

CLANI: 1. Ulčar 3:46,2, 2. Klinar 3:47,2, 3. Stefan 3:52,5 (vsi SD Jesenice), 4. Rozman 3:55,9 (TVD Bohinj), 5. Habjan 4:03,0 (TVD Selca), 6. Resman 4:04,4 (SAK Begunje).

DVOSEDI: 1. Ulčar-Klinar 1:56,3, 2. Stefan-Lavtižar 2:02,4 (vsi SD Jesenice), 3. Rozman-Pikon 2:12,3 (TVD Bohinj).

EKIPE: 1. SD Jesenice, 2. TVD Tržič, 3. SAK Begunje.

Na isti progi je bilo po tekmovanju s tekmovalnimi sankami na sporedu tudi III. medklubsko tekmovanje z navadnimi sankami za prehodni pokal TVD Partizan Sora. Tekmovanja se je udeležila tudi tričlanska ekipa kluba. Starejše člane je zastopal Razinger Vinko, člane pa Drago Dokl in Dominik Soklič. Razinger in Dokl sta vsak v svoji skupini zasedla tretje mesto. V ekipnem delu tekmovanja ekipa zaradi nepopolnega sestava ni sodelovala.

REZULTATI:

CLANI: 1. Janc 4:18,0, 2. Meglič 4:21,4 (oba TVD Tržič), 3. Dokl 4:26,0 (SD Jesenice).

STAREJSI CLANI: 1. Valjavec 4:19,1 (TVD Tržič), 2. Veber 4:41,2 (TVD Sora), 3. Razinger 5:06,2 (SD Jesenice).

J. J.

Za pokal mesta Jesenice

Udeležba na XIV. mednarodnem tekmovanju za prehodni pokal mesta Jesenice 28. 12. 1969 je bila številna in kvalitetna, saj se je startuju prijavilo 87 tekmovalcev in tekmovalk iz 12 klubov, od tega pet iz avstrijske Koroske in sedem iz Gorenjske. Najkvalitetnejša in najhomogenejša je bila ekipa iz Feld am See, ki sodi v sam vrh avstrijske sankaske elite.

Dobro pripravljena in zahtevna tekmovalna proga na cesti Plavški rovt—Žerjavec v dolžini 850 m s poprečnim padcem 19% in 15 zavoji, je prispevala svoj delež h kvaliteti tekmovanja.

Tekmovanje je pokazalo, da se da z dobro pripravo tekmovalcev marsikaj doseči, da tekmovalci zaradi bližine tekmovalne proge niso bili tako obremenjeni kot prejšnja leta, ko so si morali sami urejevati progo pri Savskih jamah in je zato ostalo manj časa za tako potreben trening.

V ekipnem delu tekmovanja je zmagala I. ekipa TVN Feld am See pred ekipo Jesenic in II. ekipo TVN Feld am See.

REZULTATI:

CLANICE: 1. Tišler Barbka TVD Tržič, 2.18,6, 2. Stana Klemenc, SD Jesenice 2.34,0, 3. Stingel Klara REC Suet-schach, 2.50,1.

MLADINKE: 1. Vroni Scherer, TVN Feld am See, 2.19,2, 2.

Wernegger Irene, ATUS Ferndorf, 2.28,2, 3. Ingeborg Oberkassnig, TVN Feld am See, 2.40,4.

Starejši člani: 1. Janez Ovsenek, TVD Tržič, 2.23,9, 2. Bogo Vidic, SD Kranj, 2.44,0, 3. Vinko Veber, TVD Sora, 2.58,7.

Člani: 1. Siegfried Wild, TVN Feld am See, 2.05,3, 2. Julij Ulčar, SD Jesenice, 2.05,8, 3. Siegfried Kohlweiss, 2.06,7, 4. Othmar Hofer, 2.08,5, 5. Egon Tronegger, 2.08,6, vsi TVN Feld am See, 6. Maks Klinar, SD Jesenice, 2.10,0, 10. Peter Resman, Sak Begunje, 1.16,0, 14. Janez Zupan, Sak Begunje, 2.19,4.

Mladinci: 1. Dusching Peter, ATUS Ferndorf, 2.05,2, 2. Peter Schwaiger, TVN Feld am See, 2.13,4, 3. Boris König, 2.13,5, 4. Brane Stefan, 2.13,6, oba SD Jesenice, 5. Gerhard Brunner, TVN Feld am See, 2.14,2, 6. Jože Divjak, SD Jesenice, 2.14,3, 8. Drago Slibar, 2.18,7, 9. Igor Antonič, 2.20,2, 10. Franc Rihtar, 2.21,7, vsi SD Jesenice.

Dvosedi: 1. Wieltsh H. — Misotitsch, ASKO Finkstein, 1.02,7, 2. Wild — Hofer, TVN Feld am See, 1.04,2, 3. Ulčar — Klinar, SD Jesenice, 1.04,4, 4. Kohlweiss — Steiner, TVN Feld am See, 1.06,0, 5. Wieltsh F. — Unterwegger, ASKO Finkstein, 1.14,6.

J. J.

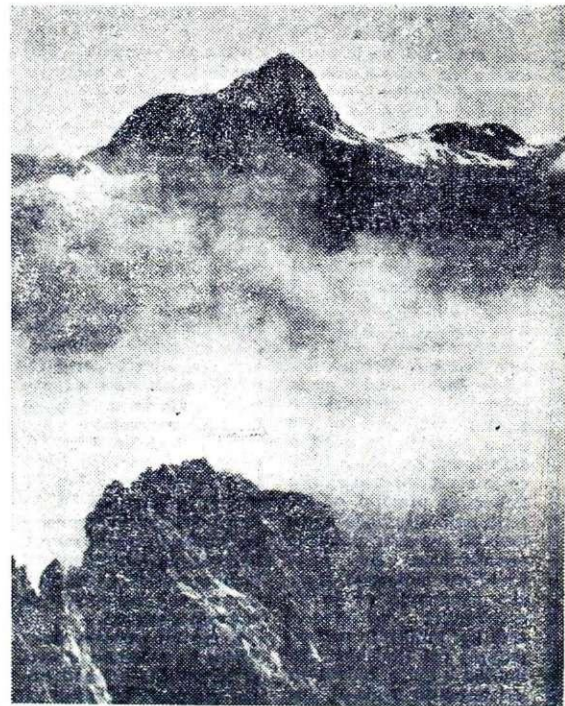
Na Bledu še ni ledu

Zadnja odjuga je prekrizala vse račune organizatorjem jubilejnega XX. evropskega prvenstva v kegljanju na ledu, ki bo čez deset dni na Bledu. Na torkovi seji so Blejci kot organizator še vedno izrazili upanje, da bo ledena ploskev dovolj debela, da se bodo kegljači pomerili v tem zanimivem tekmovanju.

Seveda bodo tekmovanje prenesli v Zako, kjer je Blejsko jezero prekrto z nekaj centimetri ledu. V nasprotnem primeru pa bo to tekmovanje na umetnem drsališču Podmežakljo. Vse ostale službe s celotnim štabom in tekmovalci vred pa bodo nastanje-ni v hotelu Jelovica na Bledu. Udeležbo na tem tekmovanju so do sedaj prijavile vse države mednarodni organizaciji IFE v Zahodni Nemčiji, kjer je sedež tega foruma.

Na zadnji seji je propagandna komisija pokazala tudi zelo ličen znak, katerega bo prejel vsak tekmovalec, funkcionar in novinar. V tisku pa je tudi že prva številka biltena. Ta bi namreč moral že iziti, toda zaradi se-litve tiskarskih strojev se je izdaja nekoliko zavlekla.

- ne

V zimskih dneh morajo biti obiskovalci gora še posebno previdni, ker jih na vsakem koraku lahko preseneči snežni plaz

Maratonski občni zbor šahistov

V šahovskem domu so se zbrali domači šahisti po treh letih na svoj redni letni občni zbor, ki je trajal več kot štiri ure. Udeležba je bila precej zadovoljiva, toda žal so zopet manjkali predstavniki političnih organizacij občine z izjemo predsednika Športnega društva Jesenice.

Na občnem zboru so pregledali delo preteklih let in bili do pričetka leta 1969 z delom kluba popolnoma zadovoljni. Nato se je nenadoma zataknilo. Odpovedali so vrsto mednarodnih tekmoval, kakor tekmovalje v republiškem in državnem merilu. Iz poročila predsednika kluba smo zasledili, da je v klubske blagajni zmanjkalo denarja, to pa zato, ker jim je občinska skupščina Jesenice prepovedala obrtniško dejavnost, izdelavo dimnih cevi in kolen. Namreč v vseh preteklih letih je bil to osnovni vir financiranja kluba. Ko je prišla prepoved izdelovanja, so ti viri financiranja usahnil in klubska blagajna je postala prazna. Stroje, ki so jih nabavili, je nato odkupil dosedanj predstnik in pričel sam izdelovati te cevi. Kakor smo slišali na občnem zboru, je do zapetljajev pri prodaji strojev prišlo zaradi tega, ker klub ni razpisal licitacije. Kako bodo rešili ta problem, pa bo imelo zadnjo besedo sodišče.

Nato so govorili še o perspektivah kluba in poudarili,

da bo celotno težišče usmerjeno na mlade in da klub prične z novim delom. Ob koncu zбора so izvolili novi osemčlanski upravni odbor, ki bo skrbel za nadaljnji razvoj šaha na Jesenicah, ki je bil do nedavnega ambasador

slovenskega šaha v tujini. Pri reševanju problemov naj jih podpro športne, kulturne in politične organizacije, saj je bilo na občnem zboru slišati, da ni še jasnega statuta, pod katero zvrst šah spada.

-ne

Pičla udeležba Jeseničanov

V nedeljo se je v Ljubljani končalo letošnje slovensko namiznoteniško prvenstvo. Jeseniški namiznoteniški klub je zastopala samo Božena Krajzelj, ki je nastopila v konkurenci članic in se uvrstila na drugo mesto.

Rezultati:

Krajzelj : Virant (Litija) 3:0, Krajzelj : Ramovž (Triglavl) 3:0 Durn (Ilirija) Krajzelj 3:2, Krajzelj : Jeler (Olimpija) 2:3, Martinec (Olimpija) : Krajzelj 1:3.

V mešanih parih pa je nastopila z Mikelnom (Olimpija), s katerim sta v polfinalu izgubila s kasnejšima zmagovalcema Žekš-Martinec s 3:0. V končni uvrstitvi sta zasedla 3.—4. mesto.

Žal Božena v tekmovalju članic ni zaigrala tako dobro

kot pred 14 dnevi na Jesenicah, ko je kar dvakrat premagala letošnjo prvakinja Jelerjevo. Imela pa je tudi precej smole, saj je dvakrat izgubila s 3:2.

Na prvenstvu pa žal ni nastopila lanskeletna slovenska prvakinja Judita Novakova, ki je zaradi službenih obveznosti morala ostati doma. Tudi ona je pred dnevi dvakrat premagala Jelerjevo in tudi Martinčev. Zaradi njene odsotnosti s Krajzeljevo tudi nista nastopili v tekmovalju ženskih dvojic, da bi tako branili lani osvojen naslov prvakinj. Res škoda, škoda pa tudi to, da Jeseničani nismo imeli nobenega zastopnika pri mladincih, mladinkah in članih.

Z.

Prvič brez zmage

V prvi tekmi v novem letu so se v tekmi za državno prvenstvo hokejisti Jesenic v Zagrebu spoprijeli z Medveščakom in se prvič vrnili domov brez obeh možnih točk. Knez, M. Zbontar, Ravnik, Razinger, S. Košir, Jan, Tišler, Felc, Smolej, F. Zbontar, Mlakar, T. Košir, Eržen in Pirc so v Zagrebu zaigrali slabše kot običajno.

Brez dvoma je bila to ena slabših iger našega prvaka v letošnji sezoni. Pogrešali smo v zadnjem času njihovo že skoraj običajno borbenost in kolektivno igro. Morda je nanje vplivala zavest, da jim naslov državnega prvaka ne more več uiti. Sicer pa, Jeseničani se niso spoprijeli samo z vedno boljše ekipo Medveščaka, temveč tudi s slabim ledom, gledalci in sodnikom. Slabih sodnikov pa so sicer že navajeni, predvsem s srečanj v Beogradu in Zagrebu, včasih pa tudi v Ljubljani.

Igralci Jesenic bodo na domačem ledu nastopili šele 21. 1., ko se bodo pomerili z Medveščakom. 10. januarja pa bodo v Ljubljani igrali s Slavijo, naslednji dan pa bodo odpotovali na turnejo, na kateri bodo odigrali več tekem, ki sodijo v tekmovalje za alpski pokal. Igrali bodo z IEV Innsbruckom, Bolzonom, Val Gardeno iz Ortiseja in s Cortino. 17. januarja pa bodo že igrali za državno

prvenstvo v Beogradu prot Partizanu.

Hokejisti Kranjske gore pa bodo 10. januarja imeli v gosteh moštvo Medveščaka, 12. januarja pa bodo igrali v Ljubljani z Olimpijo. Kljub temu, da sta to močna in renomirana nasprotnika, upajo, da bodo pokazali tako dober hokej, kot so ga predvsem v zadnjih tekmah doslej.

***

S prvenstvenimi tekmovalji pa bodo pričeli tudi mladinci HK Jesenice, ki se bodo borili za čim višjo uvrstitev v slovenski ligi. Prvenstvo bo potekalo po dvokrožnem sistemu. Jeseničani bodo po prvi tekmi 8. 1. v Ljubljani z Olimpijo, 15. 1. igrali doma proti Celjanom, 18. 1. bodo doma igrali z Olimpijo, 25. 1. pa bodo gostovali v Celju. V preteklem prvenstvu so Jeseničani zavzeli drugo mesto za Olimpijo.

Z.

Dopisujte v Železarja

Marko Butinar

Hvali morje, a drži se kopnega

(Nadalj. z 12.—13. strani)
ra de Lobos. Slikovite hiše, polne zelenja in cvetja se vrste ob ulici, vogale streh pa krasijo glinaste figure, ki naj bi odganjale nesrečo od hiše. Nedelja je, to opaziš na vsakem koraku. Trgovine so zaprte, na stopnicah posedajo možaki, večina jih kadi cigare, iz gostilnic pa se razliva ožono melodije njihovih pesmi. Otroci se igrajo pod obzidjem trga v napol suhi strugi potoka, kjer v tolmunih ženske perejo perilo. Sušijo ga na obali morja na razgretem črnkastem prod. Mogočno se iznad valov, ki enakomerno in v silnih sunkih butajo ob obalo dviguje Caro Giaro. Nad vasjo sameva cerkvena, pod njo pa tesna uličica, tik nad morjem in vsekana v črnkaste sklade lave, pelje nad obalo. Vegaste borne kolobe so stisnjene k mogočnim bolvanam lave. Radovedni, bomo napravljene otroci nas zvedavo opazujejo,

večji pa v nas vidijo bogate tuje. Ob edini pipi se gnetje dekleta in žene, ki z vedri in vrči odnašajo vodo na domove. Kamorkoli se ozreš, povsod se ti ponujajo enkratni posnetki.

Po strmi ozki ulici zapušča mo vasio, na zadnjem ovinku nad vasjo se še enkrat ozremo. Malo je tako lepih, prijetnih vasic.

Kmalu zavijemo navzgor skozi terase napolnjene z drevesi, do razgledne ploščadi na Pico dos Barcelos. Pod nami se skozi veje dreves in listov kaktusov kažejo obrisi Funchala s pristaniščem, pomolom in valobrani.

Nasprotno pobočje pa je spet napolnjeno z vasicami, ki se porazgube šele visoko na gozdni meji, odkjer se pobočja strmo poženejo navzgor do vrhov. Na tlakovani ploščadi nam spet prodajalci ponujajo spominke, dva možaka v coklah in napravljena v bela oblačila, njihove na-

rodne noše, pa z nosilnico za nekaj esudov ponesejo posebnosti željne tuje po ploščadi.

Po strmih ulicah se vračamo v mesto mimo vrtov in hiš. Vsa pokrajina je en sam cvetoč vrt, poln barv, cvetja in zelenila grmičevja. Cvetje nas spremlja vse do mesta, do tržnice pred katedralo, kjer v živobarvna oblačila napravljena dekleta prodajajo vsemogoče dehteče cvetje. Med vrvež avtomobilov na cesti pa se mešajo počasne voljve vprege s sanmi, na katerih se stresajo nasmejani tuji. Iz katedrale se vsipajo verniki, mi pa sledimo našega vodnika, ki nas vodi v temačno notranost cerkve, v prijeten hlad, ki veje iz rezljanega bogastva. Oltarji pričajo o mojstrstvu nekdanjih umetnikov, a razlago poslušamo le bežno. Vodič nas potem odpelje do vinske kleti znane madeirске družbe za pridelavo in prodajo vina. Klet je

prijetno hladna, stene so poslikane s prizori iz življenja vinogradnikov, s pivskimi prizori in opremljena neverjetno domiselno. Ob stenah se vrstijo mogočni sodovi, pod pipami pa so podstavljeni lepo kovani bakreni vrči. Brhka dekleta pa ponujajo vince, ki se iskri v kozarcih. Pokušnja vin je brezdvomno namenjena temu, da si vsak od obiskovalcev kupi za popotnico steklenico ali dve zlahtnega vina. Izbira pa je prevelika, da se bi lahko kar takoj odločil za najboljšega. Pokušnja postaja popivanje in klet prava pivska Indija Koromandija. Kmalu odmeva v kleti »En hribček bom kupil« in dolarji, funti, marke in peze menjajo lastnike. K avtobusu, ki nas odpelje v pristanišče, prihaja večina bogato založena s steklenicami, da izgledajo tako, kot potujoči vinski trgovci.

Popoldan se peš vrnemo v mesto mimo zaliva s pristaniščem za čolne domačinov. Fantiči žicajo za cigarete in drobiž in v zameno v vodi uganjajo prave vragolije. Dolgo sledimo črnkasti obali, kjer samevajo na obalo potegnjeni čolni in po uličici zavijemo v starejši del mesta. Ulica je tesna, nerodno stopamo

po vegastem, zglaženem tlaku, pogled uide skozi priprta vrata točilnic, kjer posedajo ob kozarcih moške in poslušajo prenos nogometne tekme, otročaji pa se vreče pode za žogo po razgreti ulici. Tesnoba in enoličnost starega dela mesta pa počasi premineva, cvetja in palm je vse več in v centru nas že pozdravljajo bogato založene trgovine z razkošnimi izložbami. Ulice so prazne, opustele — tujeve skorajda ni. Reka turistov, ki preplavlja v poletju ulice, kopaljšča, je presahnila, čeprav je še vedno toplo, da zlahka zdržiš v srcaji s kratkimi rokavi. Ulice so obrobene z drevjem, pročelja hiš pa so bela, z rezljanimi balkoni, podboji vrat in okvirji temne barve. Stopnišča so marmornata, črna bela, vse to je ostank Maverske arhitekture.

Čas odhoda ladje se bliža in vračamo se proti pristanišču po tesnih ulicah, dokler se ne spustimo na široko, razgreto cesto, po kateri se vrnemo v luko. Zategli pisk sirene naznani odhod, zapušča pristanišče in ladijski klun spet reže valove oceana, za ladjo pa ostaja samo spenjena, šumeča brazda, nad katero se spuščajo kričavi galebi. (Nadaljevanje)

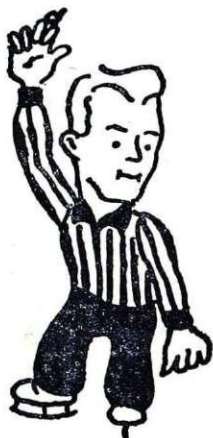

Pravila igre za hokej na ledu

(Nadaljevanje)

Ce sodnika zapiskata pregledaj in dasta znak z dvignjeno stegneno roko nad glavo, tako pokaže, da sta ugotovila off-side položaj. Ce obrambno moštvo vodi ali poda ploščico v nevtralnno tretjino, spustita roko, ce pa ploščico prestreže igralec moštva, ki napada in to predno se je ploščica vrnila v nevtralnno tretjino, se igra prekine in začetni met se izvede v nevtralnni tretjini tam, kjer se je off-side dogodil.

Ce pa igralec pravilno vodi ali poda ploščico iz nevtralne tretjine nazaj v svojo obrambno tretjino pa je medtem igralec nasprotnega moštva v tej obrambni tretjini, se off-side spregleda in igra se nadaljuje.

Pasivni offside

PLOŠČICA IZVEN DRŠALIŠČA ALI PLOŠČICA, KI SE Z NJO NE MORE IGRATI

Ce ploščica zaide izven dršališča ali zadane na ovire nad dršališčem z izjemo ograje, stekla ali mreže, bo izveden začetni met na mestu, kjer se je zadnjič dotaknila igralca, njegove palice ali drsalk, razen če v pravilih ni drugače določeno.

Igralec vključno vratar, ki zadržuje igro s tem, da namerno ustrelji, udari ali vrže ploščico izven dršališča ali pa igralec, ki vrže ploščico na mrežo vrat z namenom, da bi povzročil prekinitev igre, je kaznovan z malo kaznijo. Začetni met bo izveden na točki, kjer je prišlo do kršitve, razen če v pravilih ni drugače določeno. Ce ploščica obleži na zunanji strani mreže vrat in se z njo ne more igrati, sodnik prekine igro in začetni met bo izveden na najbližji točki za začetne mete v tej tretjini. Ce je po presoji sodnika napadalni igralec kriv za tako prekinitev, bo začetni met izveden na najbližji točki za začetne mete v nevtralnni tretjini.

Obstoječa pravila urejajo igro v napadalni tretjini, vendar morata sodnika v vseh primerih, ko je prekinitev povzročena z akcijo napadalnega igralca izvesti začetni met v nevtralnno tretjino, ne glede na to, da sam napadalni igralec ni povzročil prekinitev po gornjem pravilu.

Nedovoljen prijem telesa

S PLOŠČICO SE MORA NAPREDOVATI

Moštvo v posesti ploščice v svoji obrambni tretjini mora vedno napredovati s ploščico proti nasprotnikovim vratom, razen če ga pri tem ovira nasprotno moštvo. Za kršitev tega pravila se prekine igra in začetni met bo izveden na eni izmed točk za začetne mete v obrambni tretjini moštva, ki je prekršek povzročilo. Igralec z izjemo vratarja, ki namerno tišči ploščico k ograji ali se giblje s ploščico ob ograji ali na kakršenkoli način potiska ploščico h kateremukoli delu vrat, pa ga nasprotnik ne napada, je kaznovan z malo kaznijo. Sodnik mora določiti igralca, ki krši pravilo in hitro ukrepati skladno s tem pravilom. Igralec, ki je izven svojega obrambnega položaja, ne sme podati ali voditi ploščice nazaj v svojo obrambno tretjino z namenom, da bi zavlačeval igro. Ob kršitvi tega pravila se začetni met izvede na eni izmed točk za začetne mete v obrambni tretjini moštva, ki se brani.

PLOŠČICA IZ VIDA IN NEPRAVILNA PLOŠČICA

Ce sodnik zaradi gneče ali zaradi tega, ker je igralec padel na ploščico isto izgubi iz vida, se igra takoj prekine in začetni met izvede na točki, kjer je bila igra prekinjena, v kolikor pravila ne določajo drugače. Ce se v teku igre pojavi na dršališču poleg ploščice s katero se igra še druga ploščica, se igra ustavi dokler ni akcija, ki je v teku dokončno izvedena.

PLOŠČICA, KI UDARI SODNIKA

Igra se ne ustavi, če ploščica zadane sodnika kjerkoli na dršališču, razen, če se ploščica odbije od sodnika naravnost v vrata, ne glede na to, če je eno izmed moštvo številčno slabše.

VA CE

(Se nadaljuje)

Tri nagrade upoko- jenem železarne

V sredo je posebna komisija, ki so jo sestavljali: predsednik Tone Svetlin, oddelek za obračun materiala, in člani: Stana Koprivec — RTA, Vera Dolenc — strokovna knjižnica, Slavka Piki — finančno-računski sektor ter Tine Zvegelj — SEO, izžrebala nagradne novolne nagradne križanke, objavljene v 51-52. številki železarja. Prejeli smo 645 rešitev, komisija pa je morala izvēle 21 rešitev, da je dobila 10 pravih.

50 N din prejme: Ferdo BOKAL, upokojenec, Cesta na Golico 8, Jesenice;

po 40 N din: Janko ŠRANC, upokojenec železarne Jesenice in Rado VEBER, predelovalni obrati — žičarna;

po 30 N din: Milka IZDA, faktorni oddelek, Slavko TARMAN, OTK, Andrejka ERMAN, vodstvo valjarn Javornik;

po 20 N din: Stanislav ZIMIC, predelovalni obrati — žičarna, votličarna, Jože KOGOJ, OTK — priprava vzorcev, Ignac FRELIH, upokojenec — Zg. Sorica 52 in Roman ERJAVEC — gasilci.

Vsem nagradencem čestitamo in jih prosimo, da dvignje nagrade od ponedeljka dalje na uredništvu ŽELEZARJA.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

Vod.: DISK, PREGRINJALO, OPERIRAN, ETA, GIB, NEREDEN, PLASTIKA, AR, KAP, NOE, KOTEL, VIK, OPIS, OVIRA, ATA, SREČNO, KOR, NOVO LETO, RAVS, POGRAD, AMARO, TOK, OBLAK, AVIACIJA, HIAT, PARNAS, E, SD, OS, OSOREJ, SLIKA, RK, PARITETA, IKAR, J, DILEMA, ARENA, ESEJI, ARKTIKA, K, OL, CIN, LAS, PAK, EBONIT, SORTA, URA, TO, ELAN, IZORAN, ATEK, KOMANDIRATI, TANANARIVE, LANEN.

Na podlagi 174. člena zakona o prispevkih in davkih občanov (Uradni list SRS, št. 7-32/69)

POZIVA

davčna uprava Skupščine občine Jesenice k vložitvi napovedi za odmero prispevkov in davkov občanov.

Napoved so dolžni vložiti naslednji zavezanci z območja naše občine:

1. zavezanci prispevka iz osebnega dohodka od samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, katerim se prispevki in davki odmerjajo po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1969; zavezanci, katerim se prispevki in davki odmerjajo po pavšalni osnovi, pa o dohodkih, ki jih bodo predvidoma dosegli v letu 1970;

2. zavezanci prispevka iz osebnega dohodka od samostojnega opravljanja intelektualnih storitev, o dohodkih, doseženih v letu 1969;

3. zavezanci prispevka iz skupnega dohodka občanov, o dohodkih, doseženih v letu 1969. Napoved morajo vložiti občani, katerih skupni čisti dohodek je v letu 1969 presegel 20.000 din;

4. zavezanci davka od stavb — lastniki počitniških hišic in garaž — o dohodkih, doseženih v letu 1969 in

5. zavezanci davka na dohodke od premoženja in premoženjskih pravic, o dohodkih, doseženih v letu 1969. Napoved je treba vložiti na predpisanih obrazcih pri davčni upravi Skupščine občine Jesenice do 31. januarja 1970.

Predpisani obrazci so na razpolago v sprejemni pisarni Skupščine občine Jesenice in na krajevnih uradih.

Zavezanec, ki je dolžan vložiti napoved za odmero prispevka oziroma davka, pa je ne vložil v roku, določenem v tem pozivu, mora na račun povečanega prispevka oziroma davka plačati 5 % od odmerjenega zneska.

Zavezanec, ki ne vložil napovedi za odmero prispevka oziroma davka niti v poznejšem roku na vročeni osebni poziv, mora plačati na račun povečanega prispevka oziroma davka 10 % od odmerjenega zneska.

Skupščina občine Jesenice
Davčna uprava

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE

RAZPISUJE

prosti delovni mesti na TS in sicer:
— predavatelja za strojne predmete,
— predavatelja za metalurške predmete
za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pogoj za sprejem: diplomirani inženir metalurgije, diplomirani inženir strojništva.

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov v zavodu ŽIC.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Nastop službe s 4. II. 1970. Stanovanje ni na razpolago. Vlogo pošljite upravi železarskega izobraževalnega centra Jesenice.

Na osnovi čl. 28 pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosto delovno mesto
6326, U-5, vodja str. vzdrževanja jeklarna, 1 prosto mesto

POGOJI:

Za zasedbo navedenega delovnega mesta se zahteva visokošolska izobrazba strojne smeri in 5 let prakse v stroki oziroma strojni tehnik in 10 let prakse v strojni stroki.

Pismene prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je v roku 8 dni poslati na kadrovske sektor železarne Jesenice. Kadrovska služba

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

10. in 11. januarja amer. barvni film **MOJI OTROCI, TVOJI OTROCI, NASI OTROCI**, v režiji Melvilla Shavelsona, v glavni vlogi Lucille Ball, ob 17. in 19. uri.

12. januarja amer. barvni CS film **NOV OBRAZ V PEKLU**, v režiji Johna Giermina, v glavni vlogi George Peppard, ob 17. in 19. uri.

13. in 14. januarja franc. barvni film **BREZSMRTNA ZGODBA**, v režiji Orsona Wellsa, v glavni vlogi Orson Welles, ob 17. in 19. uri.

15. januarja franc. barvni CS film **DVE VOZOVNICI ZA MEHIKO**, ob 17. in 19. uri.

16. januarja amer. barvni film **NEVARNEJSE OD MOŠKI**, v režiji Ralfa Tomasa, v glavni vlogi Richard Johnson, ob 17. in 19. uri.

17. januarja amer. film **TARZAN ZMAGUJE**, v režiji Richarda Thorpeja, v glavni vlogi Johnny Weissmüller, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

10. in 11. januarja franc. barvni film **BREZSMRTNA ZGODBA**, ob 18. in 20. uri.

12. in 13. januarja amer. barvni film **MOJI OTROCI, TVOJI OTROCI, NASI OTROCI**, ob 18. in 20. uri.

14. januarja franc. barvni CS film **DVE VOZOVNICI ZA MEHIKO**, ob 18. in 20. uri.

15. in 16. januarja franc. barvni film **LEPOTICA DNEVA**, ob 18. in 20. uri.

17. januarja amer. barvni CS film **LEGIJA TUJCEV**, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

10. januarja franc. barvni film **ZBOGOM, PRIJATELJ**.

11. januarja franc. barvni film **KRVOLOČNA IGRA**.

15. januarja amer. barvni film **MOJI OTROCI, TVOJI OTROCI, NASI OTROCI**.

17. januarja franc. barvni film **LEPOTICA DNEVA**.

Kino ŽIROVNICA

11. januarja franc. barvni film **ZBOGOM, PRIJATELJ**.

14. januarja amer. barvni film **MOJI OTROCI, TVOJI OTROCI, NASI OTROCI**.

18. januarja franc. barvni film **LEPOTICA DNEVA**.

Kino KRANJSKA GORA

10. januarja ital. barvni film **PAST V GRAND KANJONU**.

11. januarja franc. barvni film **LEPOTICA DNEVA**.

15. januarja franc. barvni film **BREZSMRTNA ZGODBA**.

17. januarja franc. barvni film **MOJI OTROCI, TVOJI OTROCI, NASI OTROCI**.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

10. januarja franc. barvni film **KRVOLOČNA IGRA**, ob 19. uri.

11. januarja ital. barvni film **PAST V GRAND KANJONU**, ob 15. uri.

11. januarja amer. barvni CS film **NOV OBRAZ V PEKLU**, ob 17. uri.

14. januarja amer. barvni film **MOJI OTROCI, TVOJI OTROCI, NASI OTROCI**, ob 19. uri.

17. januarja franc. barvni film **BREZSMRTNA ZGODBA**, ob 17. uri.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru martinarne in sodelavcem IV. izmene se zahvaljujem za novoletno darilo, čestitke in pomoč, še posebej pa tov. Zgoncu. V novem letu 1970 želim vsem veliko delovnih uspehov.

Ljubo Timarac

Izgubljena denarnica

Od Ulice Alojza Travnja do samopostrežne trgovine na Javorniku sem 31. decembra ob 13.30 izgubil denarnico z vsemi dokumenti in manjšo vsoto denarja. Poštenega najditelja prosim, da proti na-

gradi vrne vsaj dokumente na postajo milice ali na uredništvo Železarnja ali na spodnji naslov.

Franc Jenduka
Alojza Travnja 19,
Javornik

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarnje se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Alojz Peternelj
žarilnica

ZAHVALA

Kolektivu dneine Resman v valjarni 2400 se najlepše zahvaljujem za denarno darilo ob novem letu. Vsem skupaj iskrena hvala, v novem letu pa vam želim veliko delovnih uspehov.

Vojak - desetar
Branko Ravnik

ZAHVALA

Pri odhodu v pokoj se kolektivu elektro energije in vsem, ki so prispevali za tako lep poslovilni večer in lepo darilo, najlepše zahvaljujem. Posebej še tov. Matevžu Bizjaku, ki je skrbel za dobro razpoloženje.

Anton Slivnik

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru martinarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja.

Janez Meglič
martinarna

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru martinarne in sodelavcem IV. izmene se zahvaljujem za novoletno darilo, čestitke in pomoč, še posebej pa tov. Zgoncu. V novem letu 1970 želim vsem veliko delovnih uspehov.

Franc Arh

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarnje se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med mojo dolgotrajno boleznijo zelo dobrodošla.

Franc Razinger, livarna

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru gradbenega vzdrževanja in tovarniškemu odboru osnovne organizacije sindikata Železarnje se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Ivan Razinger
gradbeno vzdrževanje

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarnje se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob novoletnih praznikih, katera mi je bila zelo dobrodošla. Enako se zahvaljujem za čestitke in želje, obenem pa želim vsem srečno in uspehov polno novo leto 1970.

Franci Franko

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojnih delavnic se prav lepo za hvaljujem za darilo ob upokojitvi.

Franc Hribar
konstrukcijska del.

ZAHVALA

Vsem sodelavcem iz kolektiva poklicnih gasilcev in reševalcev železarnje Jesenice se toplo zahvaljujem za denarno pomoč ob novoletnih praznikih, katera mi je bila zelo dobrodošla. Enako se zahvaljujem za čestitke in želje, obenem pa želim vsem članom kolektiva srečno in uspehov polno novo leto 1970.

Vinko Rihtarčič
Delavska 5
Jesenice

ZAHVALA

Ob bridki in prerani smrti dragega moža, brata in prijatelja

ŠTEFANA HRYCYKA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, znancem in prijateljem, ki so nam v dneh težke izgube stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter spremili pokojnika na njegovi poslednji poti.

Prisrčna hvala dr. Sajevidu za zdravljenje na domu.

Posebno zahvalo smo dolžni sostanovalcem za nesebično pomoč, enako tudi sosedom.

Iskrena hvala njegovim sodelavcem — dnini Lavrinc za venec.

Hvala tov. Jaku Svetina in tov. Jožu Lavrincu za poslovilne besede ob odprtem grobu, javorniškim pevcom in godbi za žalostinke. Hvala tudi vsem lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoča žena Ivanka, Sonja z družino, brat Ivan, sestra Anuša in Katjuša, z družinami, rojak Miha Kornuta z družino ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega očeta, starega očeta in brata

SCHOBER BOGOMIRA

se iskreno zahvaljujem znancem in prijateljem, skratka vsem, ki so se poklonili njegovemu spominu, mu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujem dr. Ramadanoviču za prvo pomoč, primariju dr. Brandstetertju, dr. Andolsku ter ostalemu zdravniškemu in zdravstvenemu osebju internega oddelka za trud in za lajšanje bolečin v zadnjih urah, govorniku gasilskega društva Čušperk tov. Simicu in bivšemu sodelavcu tov. Stenovcu za poslovilne besede ob odprtem grobu, vsem sosedom za venec, sočustvovanje in vsestransko pomoč, nekdanjim sodelavcem elektro energetskega oddelka za venec. Prav posebna zahvala tudi osebju zdravstvenega doma za darovani venec in izročeno sožalje, železarski godbi za odigrane žalostinke ter vsem lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo ob zadnjem spremstvu pokojnika.

Zalujoči: hčerki Eva in Frida z družinama, sestra Tomažka in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta

MIHAELA SMAGINA

čutimo dolžnost, da izrečemo globoko zahvalo vsem, ki so nam ob teh težkih urah stali ob strani in nam kakorkoli pomagali. Zahvalo smo dolžni dr. Čehu za takojšnjo pomoč, kakor tudi dobrim sosedom, posebno Krapeževi in Mahničevi ter ostalim sostanovalcem za denarno pomoč. Toplo se zahvaljujem sindikalni organizaciji KROJ za denarno pomoč. Iskrena hvala tudi sodelavcem mehanične delavnice ter martinarne. Posebno zahvalo smo dolžni tudi sekretarju Železarnje ter voznikom motornih vozil za dragoceno uslugo. Iskrena hvala vsem znancem in prijateljem za izrečena sožalja in vsem, ki so se poslovlili od našega dragega očeta na njegovi zadnji poti. Še enkrat vsem skupaj iskrena hvala.

Zalujoči: sin z ženo in otroki, hčerka z otrokoma ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi nepozabne žene in mamic

ANI POHAR

vsem znancem, sosedom, sošolcem in prijateljem, posebno pa sodelavcem kadrovskega sektorja, iskrena zahvala za globoke izraze sočustvovanja ob krutem udarcu tako nepričakovane usode.

Mož Lojze, sinovi Tomaž, Jure, Mičo.

Čestitka iz JLA

Kolektivu železarnje

Delovnemu kolektivu železnice uspešno novo leto 1970, s katerim se prične novo stolje vašega dela.

inž. Ivan Jamar
V. P. 1456/5
Beograd

MLADINSKI KLUB JESENICE

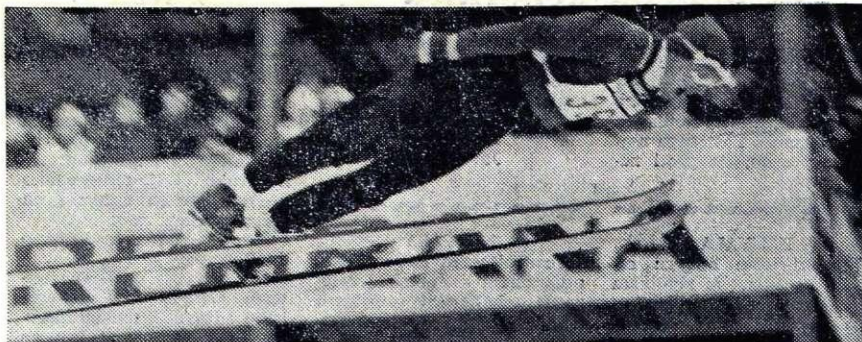
objavlja prosta delovna mesta v Mladinskem klubu Jesenice

1. TOCAJKA

2. BLAGAJNIK MLADINSKEGA KLUBA
Pogoj pod 1:
— dokončana gostinska ali gospodinjinska šola. Starost od 18 do 27 let. Delo je v popoldanskem času od 16. do 21. ure.

Pogoj pod 2:
— dokončana ekonomska šola. Starost neomejena. Plačilo po dogovoru. Informacije v Mladinskem klubu Jesenice vsak dan od 16. do 21. ure, ali na telefon 83-209. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Človek — ptič, Napalkov SZ v Planici marca lanskega leta

Mladi za kategorizacijo

V nedeljo je bilo na Španovem vrhu nad Jesenicami tekmovanje v veleslalomu za kategorizacijo za mlajše mladinke in mladince. Obenem pa so tekmovali tudi starejši mladinci in mladinke. Prizadevnemu organizatorju SK Jesenice se je prijavilo 135 tekmovalcev iz 16 slovenskih klubov.

Proga, ki je bila zelo dobro pripravljena, je bila dolga 1400 m, imela je 44 vrtic, postavil pa jo je Janez Šmit.

REZULTATI:

MLAJŠE MLADINKE: 1. Gazvoda, Jesenice, 1:41,2, 2. Bajželj, Triglav, 1:44,2, 3. Pikon, Radovljica, 1:46,7, 4. Jocič, Triglav, 1:47,1, 5. Jež, Fužinar, 1:47,5.

Ostale Jeseničanke so se uvrstile takole: 6. mesto Pečar, 9. Cankar, 10. Aleš, 14. Veskovič.

MLAJŠI MLADINCI: 1. Meglič, Tržič, 1:34,7, 2. Gorišek, Radovljica, 1:35,0, 3. Kozelj, Slovenj Gradec, 1:38,6, 4. Jeklar, Jesenice, 1:39,4, 5. Jani Saksida, Jesenice, 1:40,8.

Ostali Jeseničani: 9. mesto Sodja, 11. Vovk, 15. Spec.

Brazilca v Kranjski gori

Dež, ki je pričel padati pred nekaj dnevi, je napravil veliko uslugo organizatorjem 9. pokala Vitranca, ki bo 20. in 21. januarja v Kranjski gori. Namreč na smučiščih Vitranca je bilo več kot 80 cm suhega snega, ki se ni dal stlačiti in urediti smučarsko progo. Dež, ki je padal dva dni, je stlačil to snežno gmo in naredil odlično podlago za novi sneg, ki je pričel kar pridno padati. Poleg tega je podjetju Žičnica Kranjska gora uspelo rekonstruirati žičnico, sedežnico, ki bo začela obratovati v soboto.

Kakor nam je povedal sekretar komiteja Vojteh Budinek, se je do sedaj prijavilo za Kranjsko goro že precej tekmovalcev. Letos prvič je za pokal Vitranca prijavila udeležbo tudi Brazilija. Do sedaj pa imajo prijave iz Francije, Poljske, Češkoslovaške in Sovjetske zveze.

- ne

STAREJŠE MLADINKE:
1. Meglič, Radovljica, 1:44,6,
2. Bizjak, Enotnost, 1:47,4, 3. Škulj, Novinar, 1:49,8.
STAREJŠI MLADINCI: 1. Beznik, Jesenice, 1:34,4, 2.

Saksida, Jesenice, 1:36,5, 3. Aljančič, Tržič, 1:38,3.

Ostali Jeseničani: 5. Košir, 7. Zupan, 9. Babič.

-ar-až

Vovk zmagal v Mariboru

V soboto, 27. decembra je bil na Pohorju kategorizacijski veleslalom za mlajše mladinke in mladince. Proga je bila dolga 1400 m in je imela 52 vrtic.

Najprej so startale mlajše mladinke. Premočno je zmagala Nina Pirnar in dokazala, da zasluži mesto v mladinski reprezentanci. Skoda, ker ni nastopila Jeseničanki Sonja Gazvoda in Jelka Pečar, ki bi se prav gotovo potegovali za prvo mesto.

Pri mlajših mladincih je s številko 3 startal največji favorit Marjan Vovk. Že po nekaj prevoženih vrtih je moral odvreči očala, ker so se mu zarosila. Ker je vso tekmo naletaval sneg, ga je to vsekakor zelo motilo in slaba vidljivost je bila vzrok manjšega padca in je imel zato šele tretji vmesni čas. Z odlično vožnjo v spodnjem delu je nadoknadil zamujeno in vseeno uspel zmagati.

Dobro se je uvrstil tudi Janez Saksida, ki je poleg petega mesta dobil tudi prvi razred.

Tretji jeseniški predstavnik Sašo Jekler pa je po padcu, pri katerem se mu je odpela varnostna vez, odstopil.

REZULTATI:

1. Marjan Vovk, Jesenice,

1:33,0; 2. Andrej Kozelj, Slovenj Gradec, 1:33,8; 3. Jure Potočnik 1:34,6; 4. Tone Borštner 1:35,4 (oba Fužinar), 5. Janez Saksida, Jesenice, 1:36,7.

Na koncu so se na pregledni tekmi pomerili še člani in članice. Z izredno vožnjo je Jeseničan Gašperšič dobesedno deklasiral tekmovalce Branika. Svojega največjega konkurenta Gazvoda je premagal za celi dve sekundi.

REZULTATI:

1. Miran Gašperšič, Jesenice, 1:24,6; 2. Jože Gazvoda 1:26,6; 3. Bojan Zavrl 1:27,2 (oba Branik).

Organizacija tekmovanja je bila slaba in ne more biti zadovoljiva za kategorizacijsko tekmovanje. Ročno merjenje časov bi že res lahko šlo v pozabo. Poleg tega na startu tekmovalce ni mogel videti ure. Kontrole na progi so bili otroci, ki za to delo niso primerni. Na celo tekmo je padla temna senca po pritožbi radovljiškega tekmovalca Goriška, katere mu je površna zapisničarica na cilju zapisala 20 sekund slabši čas in ga tako spravila ob drugo mesto.

Mislím, da si klub Branik s takim renomejem, ki ga ima, ne bi smel dovoliti kaj takega.

V kakovostni konkurenci se bodo smučarji pomerili 20. in 21. januarja v Kranjski gori za 9. pokal Vitranca

Več preudarnosti pri sestavi reprezentance

Marljivi smučarski delavci Jesenic so na Crnem vrhu spravili pod streho že dva veleslaloma. S tem so dokazali, da niso samo dobri organizatorji, temveč imajo v svojih vrstah predvsem pri članih nekaj zelo dobrih tekmovalcev. V članskih vrstah je bilo kar osem Jeseničanov, med prvo deseterico. Nekoliko slabša pa je slika pri mladincih. Jeseničani imajo tu le nekaj mladih tekmovalcev, ki lahko posežejo v vrh slovenskega oz. jugoslovanskega smučanja. Vsi ostali pa capljajo nekje na repu. V Crnem vrhu sta pred novim letom prijetno presenetila že odpisana reprezentanta Mirko in Andrej Klinar, ki sta se uvrstila na drugo oz. tretje mesto. Četrty pa je bil Pesjak, kar ni več slučajno, saj je zmagal tudi na Pohorju.

Po končanih tekmah so selektorji jugoslovanskega smučanja sestavili reprezentanco, ki nas zastopa na velikih tekmovanjih v tujini. Med pot-

niki, ki nosijo naš državni grb, je nekaj mladih perspektivnih smučarjev. Toda vprašujemo se, ali ni to prevelika zahteva za te tekmovalce, ko se borijo z ramo ob rami s svetovnimi asi kot je Karel Schranz. Sigurno bi bilo bolje, da na ta tekmovanja pošiljajo starejše tekmovalce, ki že poznajo stihijo neuspehov. Mladi perspektivni pa naj potujejo na tekmovanje FIS-B, kjer se bodo srečali z bodočimi svetovnimi asi ter se od njih precej naučili. Časovna razlika ne bi bila tako velika, mladi tekmovalci pa bi bili zadovoljni.

Za letos je vse že zamujeno. Mladi že doživljajo neuspehe, njihova imena pa se nahajajo na repu uradnih rezultatov blestečih mednarodnih tekmovanj. O tem problemu naj najvišji smučarski forumi v prihodnje bolje razmislijo ter rešijo jugoslovansko smučanje pred stihijo neuspehov.

-ne

Vsak naj pomaga po svojih močeh

Videti je, da poziv gradbenega odbora za gradnjo dvorane Podmežakljo, naj pri tem pomaga vsak po svojih močeh, ni bil zamen. Ne mine dan, da bi žiro račun odbora ostal brez prispevka. Akcija je zajela predvsem Jeseničane, saj bo tudi dvorana koristila predvsem njim.

Od 20. 12. 1969, do 6. 1. 1970 so prispevali:

Franc Povalej — 10 din (Brezje), Janez Barča — 10 (Ljubljana), Slavko Rabič — 50, Ivan Rabič — 50 (oba z Dovjega), obrat Iskre Kranj — 495, Berti Brun — 50, Pavel Lotrič — 50, Milan Slivnik — 50 (vsi s Hrušice), Anton Franer — 20 (Kor. Bela), delavci valjarne Bela — 420, Jaka Noč — 10 (Javornik), I. letnik STT Trbovlje — 20, Ekonomska srednja šola Trbovlje — 238, Vinko Pfeifer — 20 (Trbovlje), Iskra Kranj — delavnica 1 — 120, Neda Karba — 30, Bife Anica Perkolič — 250, Janko Pišek — 100, Franc Pukl — 40, Vlasta Felc — 50, Pavel Kokalj — 10, Ivan Capuder — 314, Jože Novak — 50, Ciril Bukovnik — 50, Cilka Stržinar — 20, Tone Urbanc — 130, Tone Tomazin — 100, Franci Košir — 300, družina Globočnik — 300, Viki Ravnik — 100, Albin Felc — 100, Ivo Jan — 100, Vinko Rotar — 100, Bogo Jan — 50, Gorazd Hiti — 50, Vinko Pirc — 50, Rudi Knez — 50, Rado Razinger — 50, Janez Mlakar — 50, Franci Zbonitar — 50, Tomaž Košir — 50, Sašo Košir — 50, Stanko Eržen — 50 in vplačniki, ki je prosil, da se njegovo ime ne objavi — 50 din.

Doslej je bilo zbranih skupno 9.512 din. Vsi, ki žele pomagati, naj svoj prispevek nakažejo na žiro račun gradbenega odbora za gradnjo hale pri SDK Jesenice, št. 5153-3-278 ali pa ga oddajo v pisarni športnega društva Jesenice (na keglišču).